

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Oppdal kommune

Arkivsak: 25/316
Møtedato/tid: 03.09.2025 kl. 11:00 – 15:00
Møtested: Oppdal rådhus, møterom Kullsjøen

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Ragnhild Aashaug på telefon 970 40 929, eller e-post: ragnhild.aashaug@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Os, 27.08.2025

Thorvald Storli (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Ragnhild Aashaug
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
23/25	Revisjonsnotat til årsregnskapet - Oppdal kulturhus KF
24/25	Revisjonsnotat til årsregnskapet 2024 - Oppdal kommune
25/25	Forenklet etterlevelseskontroll - tilskudd private barnehager
26/25	Budsjettkontroll for kontrollutvalget per august
27/25	Forslag til budsjett 2026 med økonomiplan 2026–2029 for kontrollarbeidet
28/25	Evalueringsav kontrollutvalgets arbeid
29/25	Rapport om forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for Trøndelag brann- og redning - til orientering
30/25	Aktuelle artikler og rapporter for kontrollarbeidet
31/25	Innspill til kontrollarbeidet
32/25	Referatsaker
33/25	Godkjenning av dagens møteprotokoll

Revisjonsnotat til årsregnskapet - Oppdal kulturhus KF

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Oppdal kommune

Møtedato

03.09.2025

Saknr

23/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-216

Arkivsaknr 24/576 - 30

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar saken til orientering. Kontrollutvalget orienteres når revisor anser at de nødvendige endringene er gjort.

Vedlegg

Revisjonsnotat 2024 - Oppdal kulturhus KF

Svar på revisjonsnotat 2024 - Oppdal kulturhus KF

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har ansvar for å påse at den økonomiske forvaltningen i kommunen er i samsvar med lov og forskrift samt god kommunal regnskapsskikk. Revisjonsnotatet er utarbeidet for å opplyse kommunens administrasjonen om forhold som gir grunnlag for videre oppfølging. Kontrollutvalget mottar revisjonsnotatet til orientering.

I dette notatet omtaler revisor forhold, som ikke er så vesentlige at de er omtalt i revisjonsberetningen eller nummerert brev, men som revisor mener ledelsen bør være orientert om og/eller som ledelsen bør følge opp. Revisor trekker frem forhold knyttet til følgende punkter for Oppdal kulturhus:

1. Avstemming av inntekter for kontantomsetningen
2. Kundefordringer - vurdering av tap
3. Innberetning av for lite pensjon i forhold til betalt premie som er korrigert for arbeidstakers andel

Oppdal kulturhus KF har svart opp slik:

1. Vi vil jobbe videre med å finne en hensiktsmessig avstemmingsmåte.
2. Kundefordringer:
Vår praksis er at krav ikke føres som tap før de er tre år gamle, jfr. generell foreldelsesfrist, forutsatt at det ikke er et konstatert tap.
3. Pensjoner:
Ved innberetning av rest fordelt pensjon kulturhuset i januar 2025 ble det gjort en feil som er oppdaget og korrigert med ny oppgave. Foretaket har vært i telefonisk kontakt med skatteetaten og ryddet opp.

Revisor har mottatt svarene, og vil følge opp punktene i møtet med ledelsen etter sommerferien.

Vurdering og konklusjon

Saken er satt på saklisten i og med at dette var signalisert i forrige møte. Vi har ikke mottatt informasjon om oppfølgingen er avsluttet fra revisors side, men sekretariatet mener at saken kan tas til orientering siden Oppdal kulturhus KF i stor grad imøtekommer revisors bemerkninger. Kontrollutvalget kan derfor ta saken til orientering. Når revisor anser at merknadene er fulgt tilfredsstillende opp, vil kontrollutvalget orienteres om dette.

Kommunedirektør i Oppdal kommune

10. april 2025

Revisjonsnotat til årsregnskapet for 2024

Vi viser til revisjonsberetning datert 10.04.2025 for Oppdal kulturhus sitt årsregnskap for 2024. Vi gjør oppmerksom på at det er revisjonsberetningen som skal følge regnskapet fram til behandling i kontrollutvalg, formannskap og kommunestyret. Dette revisjonsnotatet er ment som en orientering til, og som grunnlag for oppfølging for administrasjonen. Kopi av notatet vil bli oversendt kontrollutvalget til orientering.

Forhold som tas opp i dette revisjonsnotatet er mindre vesentlige forhold som ikke påvirker vår konklusjon om årsregnskapet i vår revisjonsberetning, men som vi mener ledelsen bør være kjent med og følge opp. De forhold som tas opp må ses på som forbedringspunkter som revisjonen har forventning til at blir tatt tak i. Hvis vi gjentatte ganger må ta opp samme forhold i revisjonsnotat vil det være aktuelt å løfte det opp i revisjonsberetning som presisering eller forbehold på aktuelt område.

Forbedringspunkter vi ønsker å sette fokus på:

1. Avstemming av inntekter
Vi ser fortsatt behovet for at det foretas avstemming av inntekter knyttet til kontantomsetningen.
2. Kundefordringer
Noen mindre poster som har forfall i 2022 og 2023. Disse bør vurderes mht. tap.
3. Pensjoner
Vår kontroll viser at det er innberettet for lite pensjon i forhold til betalt premie korrigert for arbeidstakers andel. Det bør derfor foretas en gjennomgang av dette i 2025 for å sikre at dette blir gjort riktig.

Vi ønsker en tilbakemelding på hvordan punktene tenkes fulgt opp innen 09.05.2025

Med vennlig hilsen

Wenche Holt
Statsautorisert revisor
Oppdragsansvarlig revisor

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

✉ post@revisjonmidt norge.no
☎ 907 30 300

www.revisjonmidt norge.no
Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

- WENCHE HOLT, 10.04.2025

Forseglet av

Posten Norge

Oppdal kommune

Stab og støtte

Deres ref:
Vår ref: 2024/2135 - 38
Dato: 08.05.2025
Org.nr.: 964 983 003

REVISJON MIDT-NORGE SA

Brugata 2
7715 STEINKJER

Svar på revisjonsnotat 2024 Oppdal kulturhus KF

Viser til revisjonsnotatet datert 10.4.25. Her er vår tilbakemelding på punktene i notatet:

Avstemming av inntekter:

Vi vil jobbe videre med å finne en hensiktsmessig avstemmingsmåte.

Kundefordringer:

Vår praksis er at krav ikke føres som tap før de er tre år gamle, jfr. generell foreldelsesfrist, forutsatt at det ikke er et konstatert tap.

Pensjoner:

Ved innberetning av rest fordelt pensjon kulturhuset i januar 2025 ble det gjort en feil, det ble innsendt oppgave for bare endringen og ikke en oppgave som inneholdt nov, des korrigert for endringen. Det medførte at vi fikk tilbakebetalt den ordinære arbeidsgiveravgiften vedr november og desember, samt at det ble produsert og utbetalt til gode renter. Så ble feilen oppdaget og korrigert med ny oppgave, dette førte så til umiddelbar tvangsinnfordring av det beløpet som skatteetaten utbetalte oss noen dager tidligere. Vi var i telefonisk kontakt med skatteetaten om saken og fikk ryddet opp. Det er nok fratrullet til gode renter her som utgjør differansen.

Med hilsen

Elin Johanne Dolmseth
økonomisjef

Dokumentet er elektronisk og sendes derfor uten signatur.

Du kan svare direkte fra din digitale postkasse.

Kopi til:

Hanne Snøve

konsulent økonomikontoret

Revisjonsnotat til årsregnskapet 2024 - Oppdal kommune

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Oppdal kommune

Møtedato

03.09.2025

Saknr

24/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-216

Arkivsaknr 24/576 - 31

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar saken til orientering. Saken settes på saklisten på ny, når revisor anser at de nødvendige endringene er gjort.

Vedlegg

Svar på revisjonsnotat 2024 - Oppdal kommune

Revisjonsnotat 2024 - Oppdal kommune

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har ansvar for å påse at den økonomiske forvaltningen i kommunen er i samsvar med lov og forskrift samt god kommunal regnskapsskikk. Revisjonsnotatet er utarbeidet for å opplyse kommunens administrasjonen om forhold som gir grunnlag for videre oppfølging. Kontrollutvalget mottar revisjonsnotatet til orientering.

I dette notatet omtaler revisor forhold som ikke er så vesentlige at de er omtalt i revisjonsberetningen eller nummerert brev, men som revisor mener ledelsen bør være orientert om og/eller som ledelsen bør følge opp.

Revisor trekker frem forhold knyttet til følgende punkter for Oppdal kommune:

1. Selvkostnoter - egen oppstilling, negative fond og nettoføring av avsetning til fond.
2. Sykerefusjoner - avvik mellom bokførte sykerefusjoner og innrapportert i skjema A07.
3. Pensjon - innberetning av arbeidsgivers andel av pensjon og manglende innberetning av tilskudd til sikringsordning.
4. Anleggsmidler
  - a. Gjennomgang av anleggsregisteret viser at tomter ikke er tatt inn i anleggsregisteret.
  - b. Er ikke foretatt nedskrivninger av digitale løsninger som anmerket i fjor
  - c. Manglende informasjon etter salg av kjøretøy
5. Boligtilskudd etablering - manglende endring i balansekonto

For ytterligere informasjon, se vedlagte revisjonsnotat.

Oppdal kommune har svart opp slik:

1. Innspill til selvkostnote for oppstilling ønskes ikke brukt. Negative fond er memoriaført og avsetning/bruk inkl. renteberegning på selvkostfondene er ført netto.
2. Avviket er rapportert og økonomikontoret vil fortsette arbeidet med å identifisere og unngå avvik mellom A07 og regnskapet.
3. Pensjon vil innberettes korrekt.
4. Anleggsmidler
  - a. Tomter: Andre kommuner frarådet å legge inn tomter, da modulen håndterte tomter dårlig da disse ikke skal avskrives. Note 6 i regnskapet viser i nest siste kolonne verdien på tomteområdene, og tilgang/avgang i løpet av året.
  - b. Nedskrivning av digitale løsninger: Økonomikontoret ønsker tilbakemelding på hvilke digitale løsninger som revisor mener vi ikke har korrigert.

- c. Minibuss: Anlegg nr. 22400383 i anleggsmodulen er registrert med feil reg.nr. Anleggsmodulen vil bli korrigert med rett tekst.
  - d. Hjullaster: Økonomikontoret er enig i at kjøretøy bør registreres i anleggsmodulen med reg.nr.
  - e. Avskrivningstid for påkostninger: Dette er en problemstilling økonomikontoret ønsker å lære mer om, og diskutere med revisor. Det er ønskelig med kurs om temaet.
5. Boligtilskudd etablering. Økonomikontoret ser at disse midlene burde vært ført på et bundet driftsfond. Dette ordnes i 2025.

For ytterligere informasjon, se vedlagte svar fra Oppdal kommune.

Revisor har mottatt svarene, og vil følge opp punktene i møtet med ledelsen etter sommerferien.

Vurdering og konklusjon

Saken er satt på saklisten i og med at dette var signalisert i forrige møte. Siden vi ikke har oversikt over om oppfølgingen er avsluttet per nå, mener sekretariatet at saken kan tas til orientering. Når revisor anser at merknadene er fulgt tilfredsstillende opp, settes saken på saklisten på ny.

Oppdal kommune

Stab og støtte

Deres ref:
Vår ref: 2024/2135 - 37
Dato: 08.05.2025
Org.nr.: 964 983 003

REVISJON MIDT-NORGE SA
Att. Wenche Holt
Brugata 2
7715 STEINKJER

Svar på revisjonsnotat 2024 - Oppdal kommune

Viser til revisjonsnotatet datert 10.4.25. Her er vår tilbakemelding på punktene i notatet:

Selvkostnote.

Takk for tipset om at vi kan bruke noten fra Momentum. Vi syns at en note etter vår mal gir et bedre utseende i regnskapsdokumentet.

Vi har ett negativt selvkostfond 31.12.24, dette er memoriaført, se 2.9200.301.

Avsetning og bruk inkl. renteberegning på selvkostfondene er ført netto, se bunke 32311.

Sykerefusjoner.

Avviket mellom bokførte sykepengerefusjoner og innrapportert i A07 er kr. 76.637, jfr. epost fra Hanne Snøve til Wenche Holte 17.3.25 kl. 14.18. Økonomikontoret vil fortsette arbeidet sammen med lønn for å identifisere og unngå avvik mellom A07 og regnskapet.

Pensjon.

Vi vil innberette dette tilskuddet korrekt.

Anleggsmidler.

Tomter:

Ved etablering av anleggsregisteret søkte vi råd hos kommuner som hadde erfaring med modulen. Vi ble frarådet å legge inn tomter, da modulen håndterte tomter dårlig da disse ikke skal avskrives.

Note 6 i regnskapet viser i nest siste kolonne verdien på tomteområdene, og tilgang/avgang i løpet av året. Tomtene er ført i detalj i balansen.

Nedskrivning av digitale løsninger:

I svaret vårt på revisjonsnotatet for 2023 skriver vi bl.a. at vi høsten 2023 har foretatt en vurdering og korrigering av posteringene på prosjekt 1174 og 1175 med tanke på hva som er en investeringsutgift og hva som er en driftsutgift. Vi ønsker tilbakemelding på hvilke digitale løsninger som revisor mener vi ikke har korrigert.

Minibuss:

Anlegg nr. 22400383 i anleggsmodulen er registrert med feil reg.nr. Rett reg.nr. er VH97115. Den minibussen har vi fortsatt. Minibussen med reg.nr. VT19894 er solgt. Anleggsmodulen vil bli korrigert med rett tekst.

Hjullaster:

Hjullasteren har ikke reg.nr. Den var registrert i anleggsmodulen under B2, anlegg 2015-617 og 2015-618. Disse anleggene ble redusert ved salg.

Vi er enig i at kjøretøy bør registreres i anleggsmodulen med reg.nr.

Avskrivningstid for påkostninger:

Dette er en problemstilling vi ønsker å lære mer om, og diskutere med revisor. Vi ønsker oss kurs sammen med dere og andre kommuner om temaet.

Boligtilskudd etablering:

Vi ser at disse midlene burde vært ført på et bundet driftsfond. Vi ordner det i 2025.

Med hilsen

Elin Johanne Dolmseth
økonomisjef

Dokumentet er elektronisk og sendes derfor uten signatur.

Du kan svare direkte fra din digitale postkasse.

Kopi til:

Hanne Snøve

konsulent økonomikontoret

Kommunedirektør i Oppdal kommune

10. april 2025

Revisjonsnotat til årsregnskapet for 2024

Vi viser til revisjonsberetning datert 10.04.2025 for Oppdal kommune sitt årsregnskap for 2024. Vi gjør oppmerksom på at det er revisjonsberetningen som skal følge regnskapet fram til behandling i kontrollutvalg, formannskap og kommunestyret. Dette revisjonsnotatet er ment som en orientering til, og som grunnlag for oppfølging for administrasjonen. Kopi av notatet vil bli oversendt kontrollutvalget til orientering.

Forhold som tas opp i dette revisjonsnotatet er mindre vesentlige forhold som ikke påvirker vår konklusjon om årsregnskapet i vår revisjonsberetning, men som vi mener ledelsen bør være kjent med og følge opp. De forhold som tas opp må ses på som forbedringspunkter som revisjonen har forventning til at blir tatt tak i. Hvis vi gjentatte ganger må ta opp samme forhold i revisjonsnotat vil det være aktuelt å løfte det opp i revisjonsberetning som presisering eller forbehold på aktuelt område.

Forbedringspunkter vi ønsker å sette fokus på:

- Selvkostnote**
Ser at dere lager en egen oppstilling over selvkostområdene i note. Gjør oppmerksom på at dere bare kan hente ut oppstillingen fra Momentum som viser inntekter, utgifter og saldo på selvkostfondene. Dette vil spare dere for arbeid.
Vi vil også igjen anbefale at dere tar inn negative fond under Memoriakontoene for å ha oversikt over disse i regnskapet.
Som vi også tok opp i fjor anbefaler vi at det er netto avsetning og bruk inkl. renteberegningen som enten blir avsatt til fond eller brukt av fond. Dette vil gi en bedre oversikt over endringene i fondene.
- Sykerefusjoner**
Vår kontroll av sykerefusjoner viser fortsatt store avvik mellom bokførte sykerefusjoner og innrapportert i A07. Vi ber igjen kommunen sikre at det er lik behandling mellom refusjon som innberettes og det som bokføres i kommunens regnskap.
- Pensjon**
Revisor ser gjennom sin kontroll av innberetning av arbeidsgivers andel av pensjon, at kommunen ikke foretar innberetning av tilskudd til sikringsordning. Vi gjør oppmerksom på at dette er arbeidsgiveravgiftspliktig del av pensjonskostnaden og ber om at denne blir korrekt innberettet.
- Anleggsmidler**
Vår gjennomgang av anleggsregisteret viser at tomter ikke er tatt inn i anleggsregisteret. Disse fremgår heller ikke av noten. Vi ber om at noteinformasjon på tomter også blir tatt inn. Vi mener også at det beste er å få tomtene inn i anleggsregisteret for å ha bedre kontroll på oppfølging av disse.
Vår kontroll viser også at det ikke er foretatt nedskrivninger av digitale løsninger slik vi tok opp i fjorårets notat. Vi ber derfor om at dette blir gjort i 2025.
Vi ser også at det er foretatt salg av minibuss i 2024, men bussen er fortsatt aktivert i anleggsregisteret og avskrevet i 2024. Det er også salg av en hjullaster og ett kjøretøy til, men det har ikke vært mulig å finne ut om dette om disse har vært aktivert. Det kan være greit å bruke reg.nr. i anleggsmodulen slik at det blir enkelt å følge opp ved salg.

Revisjon Midt-Norge SA

Brugata 2
7715 Steinkjer post@revisjonmidt norge.no
 907 30 300www.revisjonmidt norge.no
Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

• WENCHE HOLT, 10.04.2025

Forseglet av

Posten Norge

En gjennomgang av avskrivninger viser at avskrivningsperiode som er benyttet på oppgraderinger/påkostninger er det samme som maksimal sats iht. forskriften. Det må gjøres en vurdering av om gjennomført påkostning vil medføre at hele bygget får tilsvarende økning i levetid. Det er etter vår vurdering lite sannsynlig at gjennomført påkostning vil gi tilsvarende endring i levetiden.

5. Boligtilskudd etablering
Dette er en balansekonto som ikke er blitt endret i 2024. Vi ber kommune foreta en vurdering av denne kontoen i 2025.

Vi ønsker en tilbakemelding på hvordan punktene tenkes fulgt opp innen 9.05.2025

Wenche Holt

Statsautorisert revisor
Oppdragsansvarlig revisor

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

✉ post@revisjonmidt norge.no
☎ 907 30 300

www.revisjonmidt norge.no
Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

- WENCHE HOLT, 10.04.2025

Forseglet av

Posten Norge

Forenklet etterlevelseskontroll - tilskudd private barnehager

---

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Oppdal kommune

Møtedato

03.09.2025

Saknr

25/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-216

Arkivsaknr 24/576 - 25

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen for tildeling av tilskudd til private barnehager, til orientering.

Vedlegg

Revisors uttalelse forenklet etterlevelseskontroll 2024 - tilskudd til private barnehager

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak (kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav b). Som følge av dette ansvaret skal kontrollutvalget også påse at det gjennomføres forenklet etterlevelseskontroll av forvaltningen jf. kommuneloven § 24-9.

Formålet med forenklet etterlevelseskontroll er, innenfor en begrenset ressursramme, å forebygge svakheter og sikre at kommunen følger sentrale bestemmelser og vedtak på økonomiområdet. Dette bygger opp under god økonomiforvaltning, åpenhet og tillit til forvaltningspraksis.

Målsettingen er å etablere enkle og jevnlige kontrollhandlinger som kan fange opp vesentlige svakheter i sentrale deler av økonomiforvaltningen. Kontrollhandlingene kan blant annet foretas på områder hvor brudd har særlige økonomiske konsekvenser, eller i særlig grad svekker tilliten til økonomiforvaltningen.

Forenklet etterlevelseskontroll av økonomiforvaltningen omfatter ikke vurderinger av produktivitet, kostnadseffektivitet, kvalitet, måloppnåelse og virkninger. Slike vurderinger faller inn under forvaltningsrevisjon.

Revisor har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Oppdal kommunes etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på følgende område:

Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager

Valgte kriterier:

- Tilskuddsmodellen er i samsvar med forskrift
- Utgiftene er korrekt hentet fra kommunens regnskap
- Kommunen har rutiner i samsvar med forskrift, rundskriv og uttalelser
- Satsene er fastsatt iht. regelverket
- Utbetalt tilskudd er iht. beregningene

Attestasjonsuttalelsen er levert innen fristen 30.06.2025.

Vurdering

Revisor konkluderer med at Oppdal kommune i det alt vesentlige har etterlevd bestemmelsene i forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat anbefaler at kontrollutvalget tar revisors attestasjonsuttalelse til orientering.

Til kontrollutvalget i Oppdal kommune

UAVHENGIG REVISORS ATTESTASJONSUTTAELSE OM ETTERLEVELSE AV BESTEMMELSER OG VEDTAK FOR ØKONOMIFORVALTNINGEN

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Oppdal kommunes etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på følgende områder:

Vi har i vår risiko- og vesentlighetsvurdering kommet frem til at vi for 2024 foretar kontroll på etterlevelse av bestemmelsene i forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager.

Valgte kriterier:

- Tilskuddsmodellen er i samsvar med forskrift
- Utgiftene er korrekt hentet fra kommunens regnskap
- Kommunen har rutiner i samsvar med forskrift, rundskriv og uttalelser
- Satsene er fastsatt iht. regelverket
- Utbetalt tilskudd er iht. beregningene

Ledelsens ansvar for etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen

Kommunedirektøren er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at økonomiforvaltningen utøves i tråd med bestemmelser og vedtak, og at økonomiforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi har utført oppdraget i samsvar med etiske retningslinjer for revisjonsselskapet, som inneholder uavhengighetskrav og andre krav basert på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, faglig kompetanse og tilbørlig aktsomhet, fortrolighet og profesjonell opptreden.

I samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1 Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester) har Revisjon Midt-Norge SA et tilstrekkelig kvalitetskontrollsystem, herunder dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å avgi en uttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger vesentlige feil eller mangler ved etterlevelse av bestemmelser og vedtak i kommunens økonomiforvaltning på det området vi har foretatt forenklet etterlevelseskontroll.

Revisjon Midt-Norge SA

Brugata 2
7715 Steinkjer

✉ post@revisjonmidt norge.no
☎ 907 30 300

www.revisjonmidt norge.no

Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

• WENCHE HOLT, 30.06.2025

Forseglet av

Posten Norge

Vi baserer oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering som er lagt frem for kontrollutvalget.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 301, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for at bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen etterleves. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i en revisjonsberetning.

Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Oppdal kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd bestemmelsene i forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager.

Denne uttalelsen er utelukkende utarbeidet for å gi kontrollutvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt påseansvar med økonomiforvaltningen og til Oppdal kommunes informasjon, og er ikke nødvendigvis egnet til andre formål.

Trondheim, 30. juni 2025

Wenche Holt
Statsautorisert revisor
Oppdragsansvarlig revisor

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

✉ post@revisjonmidt norge.no
☎ 907 30 300

www.revisjonmidt norge.no
Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

- WENCHE HOLT, 30.06.2025

Forseglet av

Posten Norge

Budsjettkontroll for kontrollutvalget per august

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Oppdal kommune

Møtedato

03.09.2025

Saknr

26/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/331 - 28

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar sekretariatets budsjettkontroll per 20.08.2025 til orientering.

Vedlegg

Budsjettkontroll 2025

Saksopplysninger

For å sikre at kontrollutvalget er godt informert om sin økonomi, legger sekretariatet fram en økonomisk oversikt per 20.08.2025.

Budsjettkontrollen viser følgende:

- Møtegodtgjøring, dekning av tapt arbeidsfortjeneste o.l. ser ut til å følge budsjettet når fast møtegodtgjøring utgiftsføres.
- Kontrollutvalgets egen drift følger budsjett.
- Til opplæring så er det igjen noen midler, men det mangler utgiftsføring i henhold til kommentar.
- For kjøp av sekretariatstjenester for første halvår så ligger utgiftene på budsjettert nivå.
- For kjøp av revisjonstjenester så ligger utgiftene litt under budsjettert nivå. På årsmøtet i oktober ble satsen til kommunene redusert, og for Oppdal kommune ble kostnaden satt til 937 000. Årsmøtet ble avholdt etter at kontrollutvalgets budsjett var vedtatt.

Vurdering og konklusjon

Sekretariatet vil ta en gjennomgang i møtet. Per i dag synes kontrollutvalgets samlede utgifter å være i tråd med budsjettet dersom en tar med manglende utgiftsføringer som er bemerket i kommentarfeltet. Kontrollutvalget kan ta budsjettjusteringen til orientering.

Konto	Beskrivelse	Regnskap pr 20.08.25	Budsjett 2025	Regnskap 2024	Kommentar
10399	Påløpt lønn til utbet neste år	0		-1993	
10802	Fast godtgjøring	0	83000	0	Den faste møtegodtgjøringen er ikke utbetalt
10804	Møtegodtgjørelse (6 møter)	21078	110000	70205	
10808	Tapt arbeidsfortjeneste	0	10000	0	Ingen krav om tapt arbeidsfortjeneste
10991	Arbeidsgiveravgift 6,4%	1349	12400	4493	For lav fordi fast møtegodtgjøring ikke er utbetalt
Sum godtgjørelser		22427	215400	-128	
11004	Abonnement, aviser og tidsskrifter	0		0	
11152	Bevertning	844	8000	3031	
11504	Opplæring/kurs	0	40000	18770	Tre stykker på konferanse i januar i regi av NKRF er ikke belastet
11508	Oppholdsutg. Kurs	5382	10000	6143	
11602	Reise/diett	0	7000	0	Manglende reiseregninger for de som har deltatt på kurs
11703	Reiseutg, ikke opplysning.plikt	0	7000	0	
11951	Kontingenter, lisenser	8300	8500	8300	
Sum kontrollutvalgets drift		14526	80500	36244	
13709	Kjøp sekretariat kontrollutvalg	161500	324000	309000	
13712	Kjøp Revisjon Midt-Norge SA	649666	963000	900000	
Sum kjøp fra foretak		811166	1287000	1209000	
Totalt		848119	1582900	1245116	

Forslag til budsjett 2026 med økonomiplan 2026–2029 for kontrollarbeidet

---

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Oppdal kommune

Møtedato

03.09.2025

Saknr

27/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/331 - 29

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til forslaget til økonomiplan for 2026 - 2029 og budsjett for 2026 for kontrollarbeidet, med en ramme på 1 630 400 kr, inkludert kjøp av revisjonstjenester og sekretariatstjenester.

Forslaget skal følge formannskapetets innstilling om årsbudsjett til kommunestyret etter kommuneloven § 14-3.

Vedlegg

Utkast til budsjett for 2026 Oppdal kontrollutvalg

Saksopplysninger

Budsjettbehandlingen for kontrollorganene

I henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2 skal kontrollutvalget utarbeide et forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Kontrollutvalgets forslag skal følge formannskapetets budsjettinnstilling til kommunestyret.

Budsjettet dekker fire typer utgifter:

- møtegodtgjøring, dekning av tapt arbeidsfortjeneste og lignende til kontrollutvalgets medlemmer
- kontrollutvalgets egen drift
- kjøp av sekretariatstjenester
- kjøp av revisjonstjenester

Kontrollutvalget

Ved oppsettet av budsjettforslag for 2026 for kontrollutvalgets egen virksomhet har sekretariatet tatt utgangspunkt i kontrollutvalgets budsjett for 2025 og justert utvalgets faste godtgjøring (leder med 5 % av stortingsrepresentantenes lønn og medlemmer med 0,5 % av stortingsrepresentantens lønn), jf. Reglement for folkevalgte arbeidsvilkår.

Møtegodtgjøringen er også justert i henhold til reglementet. Det er tatt høyde for at vara kan møte på 2 møter.

Vi har i beregningene tatt utgangspunkt i at kontrollutvalget består av 5 medlemmer og avviker inntil 6 møter i året. Når det gjelder tapt arbeidsfortjeneste, har sekretariatet gjort et anslag basert på kommunens reglement.

Posten kontingent er medlemskap i Forum for kontroll og tilsyn. Satsen ble fastsatt på årsmøtet i 2025.

Ingen medlemmer har abonnement på fagblad, men det er tatt høyde for et abonnement på Kommunal Rapport.

I tillegg er det lagt inn midler til kurs og faglig oppdatering for at kontrollutvalget skal ha mulighet til å skaffe seg kunnskap og delta i erfaringsutveksling og på samlinger sammen med andre kontrollutvalg.

Det er ikke tatt hensyn til eventuelle andre endringer som følge av økonomiplanarbeidet i kommunen.

Det er lagt inn en økning på ca. 3,4 prosent per år videre i økonomiplanperioden. Nivået må vurderes årlig i forbindelse med budsjettet.

Kjøp av sekretariatstjenester

Oppdal kommune er eier i Konsek Trøndelag IKS og kjøper sekretariatstjenester for kontrollutvalget hos selskapet.

Representantskapet i Konsek Trøndelag IKS skal vedta budsjettet for 2026 på sitt møte 29.10.2025. Budsjettet er basert på en honorarmodell vedtatt av representantskapet.

Kontrollutvalgets budsjett 2026 og økonomiplan 2026-2029 er basert på honorar 2025 med en økning på 5% for årene 2026-2028 (Representantskapets vedtak i sak 6/24), og 3% for 2029.

Kjøp av revisjonstjenester

Oppdal kommune er medlem i Revisjon Midt-Norge SA, kommunen kjøper revisjonstjenester fra selskapet.

Budsjett 2026 og økonomiplan 2026-2029 er basert på årsmøtets budsjettvedtak 15.10.2024.

Budsjett 2026

Den totale rammen for kontrollutvalget, inkludert kjøp av revisjons- og sekretariatstjenester, blir etter dette 1 630 400 kr, som er en økning på 3,0 % kr fra 2025.

Spesifisert budsjett for 2026 og økonomiplan for 2026–2029 følger med som vedlegg til saken.

Økonomiplan 2026 - 2029 og budsjett 2026 for Oppdal kontrollutvalg

Konto	Beskrivelse	Forslag budsjett 2026	Budsjett 2025	Regnskap 2024
10399	Påløpt lønn til utbet neste år	2500		-1993
10802	Fast godtgjøring	86700	83000	0
10804	Møtegodtgjørelse (6 møter)	82700	110000	70205
10808	Tapt arbeidsfortjeneste	10000	10000	0
10991	Arbeidsgiveravgift 6,4%	13000	12400	4493
Sum godtgjørelser		194900	215400	-128
11004	Abonnement, aviser og tidsskrifter	6000		0
11152	Bevertning	8000	8000	3031
11504	Opplæring/kurs	50000	40000	18770
11508	Oppholdsutg. Kurs	15000	10000	6143
11602	Reise/diett	15000	7000	0
11703	Reiseutg, ikke opplysning.plikt	10000	7000	0
11951	Kontingenter, lisenser	8500	8500	8300
Sum kontrollutvalgets drift		112500	80500	36244
13709	Kjøp sekretariat kontrollutvalg	339000	324000	309000
13712	Kjøp Revisjon Midt-Norge SA	984000	963000	900000
Sum kjøp fra foretak		1323000	1287000	1209000
Totalt		1630400	1582900	1245116 * Økning på 3,0 %
*		3,00 %		

Økonomiplan for 2026 - 2029 med utgangspunkt i budsjett for 2026

	2026	2027	2028	2029
Kontrollutvalgets virksomhet	307 400	317 400	328 200	339 300
Kjøp av sekretariatstjenester	339 000	356 000	374 000	385 000
Kjøp av revisjonstjenester	984 000	1 024 000	1 065 000	1 100 000
Total	1 630 400	1 697 400	1 767 200	1 824 300

Evaluering av kontrollutvalgets arbeid

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Oppdal kommune

Møtedato

03.09.2025

Saknr

28/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/331 - 30

Forslag til vedtak

Evalueringen legges til grunn for det videre arbeidet i kontrollutvalget

Vedlegg

Skjema for evaluering av arbeidet i kontrollutvalget 2025

Saksopplysninger

Det legges frem en sak om egenevaluering av kontrollutvalgets arbeid. Evalueringen kan være nyttig for kontrollutvalgets videre arbeid, siden utvalget har fungert i halvparten av funksjonstiden. Kontrollutvalget har et nyvalgt medlem, og det legges også opp til en diskusjon om hvordan kontrollutvalgets kontrollfunksjon best kan løses.

Sekretariatet har utarbeidet et skjema som er vedlagt saken, og som et utgangspunkt for evalueringen. Det kan gjøres justeringer i spørsmålene dersom utvalget mener det er hensiktsmessig. Kontrollutvalgsmedlemmene oppfordres til å ha tenkt gjennom spørsmålene på forhånd.

Det blir gjennomført en felles evaluering i møtet, og ut fra hva som kommer frem, kan det ev. legges en plan på hvordan det skal følges opp dersom det er hensiktsmessig for utvalgets videre arbeid. Sekretariatet foreslår at evalueringen legges til grunn for det videre arbeidet i kontrollutvalget.

**Skjema for evaluering av arbeidet i kontrollutvalget i
Oppdal kommune august 2025**

Nr.	Spørsmål	Svar
1	I hvilken grad har møtene blitt gjennomført på en effektiv og engasjerende måte?	
2	Har antallet møter vært tilstrekkelig i forhold til saksmengde?	
3	Har kontrollutvalget klart å fylle kontrollfunksjonen på en god måte? Hva kan gjøres bedre?	
4	I hvilken grad har kontrollutvalget hatt økonomiske rammer til å gjennomføre oppgavene på en god måte?	
5	Hvordan tror du at blir kontrollutvalget oppfattet av andre sentrale aktører, slik som kommunestyret og administrasjonen?	
6	Har kommunestyret og administrasjonen forståelse for hvilken rolle og ansvar kontrollutvalget har? Hvordan kan kontrollutvalget bidra til en godforståelse?	
7	Er det klare roller og klar ansvarsdeling mellom kontrollutvalget, kommunestyret og administrasjonen?	

8	I hvilken grad er kontrollutvalget synlig nok på kommunen sin hjemmeside?	
9	Bør kontrollutvalget gjøre mer og/ eller mindre av noe?	
10	Hvordan har samarbeidet med revisor fungert? Hva kan gjøres bedre?	
11	Hvordan har samarbeidet med sekretariatet fungert? Hva kan gjøres bedre?	
12	Hvilke forbedringstiltak kan gjennomføres?	
13	Hva bør folkevalgtopplæringen for kontrollutvalget inneholde og hvor omfattende bør den være?	
14	Annet	

Rapport om forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for Trøndelag brann- og redning - til orientering

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Oppdal kommune

Møtedato

03.09.2025

Saknr

29/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 24/189 - 23

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget tar informasjonen i rapporten til orientering.
2. Kontrollutvalget inviterer ordfører til å orientere utvalget om:
  - a. kommunestyret er kjent med rapporten.
  - b. funnene er relevante i forhold til Oppdal kommunes vedtak.
  - c. hvordan funn fra problemstilling nummer 1 og 3 vil følges opp.
  - d. Oppdal kommune sin eierstyringen til selskapet.
3. Kontrollutvalget ber sekretariatet om å forberede spørsmål til eierstyringen i Oppdal kommune i tråd med spørsmålene i problemstilling nummer to. Spørsmålene oversendes sammen med forespørsel om orientering.

Vedlegg

Oversendelsesbrev

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har fått oversendt en rapport fra kontrollutvalget i Trondheim kommune på bakgrunn av en forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Trøndelag brann- og redning. Funnene i rapporten for forvaltningsrevisjonen legges frem for kontrollutvalget til deres arbeid med risiko- og vesentlighetsvurdering. Funnene fra eierskapskontrollen er mindre relevant siden de omhandler Trondheim kommune sin eierstyring, og er vurdert ut fra deres eierskapsmelding.

Trøndelag brann- og redning, heretter kalt TRBT, er et interkommunalt selskap eid av Trondheim, Malvik, Oppdal, Rennebu, Indre Fosen og Frøya kommune. Trondheim har en eierandel på 81,31% og Oppdal har en eierandel på 2,77%. Kontrollutvalget i Trondheim har valgt å gjennomføre dette prosjektet på egenhånd, og i henhold til oversendelsesbrevet er rapporten sendt til kontrollutvalg og ordførere i de andre eierkommunene til orientering.

Problemstillinger i rapporten

1. Ivaretar TBRT det ansvar Trondheim kommune har i henhold til brann- og eksplosjonsvernloven?
2. I hvilken grad er Trondheim kommune sin oppfølging av selskapet i samsvar med bystyrets føringer og anbefalte prinsipper for eierstyring?
3. I hvilken grad har TBRT tilfredsstillende økonomiske rammer og kontroll på ressursbruken?

Problemstilling 2 omtales ikke siden det omhandler Trondheim kommune sin eierstyring.

Funn og revisjonens konklusjoner for om TRBT ivaretar det ansvar Trondheim kommune har i henhold til brann- og eksplosjonsvernloven

Nedenfor er en gjengivelse av rapportens hovedfunn til problemstilling:

- TRBT oppfyller lovkravene til ledelse.

- Det forebyggende arbeidet har for få ansatte, men det går mest utover det forebyggende arbeidet i Trondheim.
- Beredskapsavdelingen har ofte for få ansatte på vakt. Undersøkelsen viser at bemanningen ofte er under forskriftskravet på grunn av økonomiske årsaker. Tall fra selskapet viser at dette er en utfordring som har økt de siste årene. I 2024 var bemanningen lavere enn forskriftskravet i 76 prosent av vaktene.
- TBRT har system for opplæring, men enkelte ansatte mangler nødvendige kurs delvis på grunn av stramme økonomiske rammer.
- TBRT har tilgang til nødvendig utstyr til oppgaveløsning, men det finnes en del nytt utstyr som selskapet ikke har. Det er for eksempel hendelser som er vanskelig å nå og fjernstyrt utstyr for å sikre personell.
- TBRT gjennomfører ROS-analyse jevnlig.
- TBRT fører oversikt over særskilte brannobjekter (byggverk der brann kan ha store konsekvenser).
- TBRT har deltatt i arbeidet med helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyser i Trondheim kommune, men det fremgår ikke hvordan kommunen har samordnet sin helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse med TBRT.
- TBRT har planer for tilsyn og forebyggende arbeid i form av aktivitetsplaner.
- Det gjennomføres flest tilsyn i bygg med størst risiko.
- Samsvar mellom ROS-analysen og tiltak, men nedgang i antall tilsyn fra 2023 til 2024 blant annet på grunn av den økonomiske situasjonen.
- Oppfølging av avvik etter tilsyn med ildsteder kan bli bedre
- TBRT samarbeider med en rekke aktører

Funn og revisjonens konklusjoner for økonomiske rammer og kontroll på ressursbruk

Nedenfor er en gjengivelse av rapportens hovedfunn til problemstilling 2:

- TBRT har kontroll på utgifter og inntekter.
- Budsjettrammene er urealistiske hvis de skal tilfredsstille kravene til dimensjonering av tjenesten.
- Økende utfordringer med dimensjonering av tjenesten på grunn av manglende lønns- og priskompensasjon og effektiviseringskrav.
- TBRT vurderer å legge ned Ranheim brannstasjon for å frigjøre midler til beredskap.
- Mer rettferdig fordeling av kostnadene som berører beredskapen i regionen
- Revidering av eierbrøk
- Administrasjonen i Trondheim kommune har på vegne av eierne fulgt opp TBRTs økonomiske rammer årlig.

Vurdering og konklusjon

Saken legges frem til orientering for kontrollutvalget siden rapporten kan brukes i utvalgets arbeid med risiko- og vesentlighet. Det fremkommer at manglende økonomiske rammer gir utfordringer med dimensjoneringen av forebyggende avdeling og beredskapsavdelingen, samt at forskriftskravene til tjenesten og det bystyret har vedtatt ikke overholdes.

Sekretariatet anbefaler at ordfører inviteres for å orientere om kommunestyret er kjent med rapporten, om funnene er relevante i forhold til Oppdal kommunes vedtak og om de vil følges opp. Siden eierskapskontrollen i rapporten er tilpasset Trondheim kommune, kan sekretariatet forberede spørsmål til eierstyringen i Oppdal kommune i tråd med spørsmålene i problemstilling nummer to. Da kan kontrollutvalget få et lite innblikk i eierstyringen til selskapet og om eierrepresentantene er bevisste på utfordringene det pekes på i rapporten.

Hei.

Bystyret i Trondheim behandlet rapport fra forvaltningsrevisjon av Trøndelag brann- og redningstjeneste i går. Rapporten er vedlagt til dere som er sekretariat for kontrollutvalgene i eierkommunene (Malvik, Indre Fosen, Oppdal, Rennebu og Frøya).

Rapporten er også sendt til ordførerne i eierkommunene.

Med vennlig hilsen

Hilde Haugskott
leder kontrollutvalgets sekretariat
Trondheim kommune/Tråanten tjeilte
tlf. 470 17 366

Rapport 4/2025-F Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS

Forord

Trondheim kommunerevisjon har i denne revisjonen undersøkt om Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS sin virksomhet er i samsvar med lovpålagte krav til tjenesten, kommunens prinsipper for eierstyring og selskapets økonomiske rammer. Arbeidet med rapporten har foregått fra 1. desember 2024 til 20. april 2025. Selskapet har hatt rapporten til verifisering og uttalelse i perioden 1. april 2025 til 28. april 2025. Leder for representantskapet, ordfører i Trondheim kommune, har hatt rapporten til uttalelse i perioden 8. april 2025 til 28. april 2025.

Arbeidet er utført av Magnar Andersen (prosjektleder) og Kathrine Moen Bratteng.

Trondheim, 29. april 2025

Per Olav Nilsen
revisjonsdirektør

Magnar Andersen
forvaltningsrevisor

Sammendrag

Bestilling

Kontrollutvalget bestilte en forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Trøndelag brann- og redningstjeneste (TBRT) i møtet 25. mai 2024 under behandling av halvårsplan for andre halvår 2024.

Prosjektets problemstillinger er:

1. Ivaretar TBRT det ansvar Trondheim kommune har i henhold til brann- og eksplosjonsvernloven?
2. I hvilken grad er Trondheim kommune sin oppfølging av selskapet i samsvar med bystyrets føringer og anbefalte prinsipper for eierstyring?
3. I hvilken grad har TBRT tilfredsstillende økonomiske rammer og kontroll på ressursbruken?

For å besvare problemstillingene har vi gjennomført intervjuer og gjennomgått dokumentasjon som beskriver aktiviteten og rammebetingelsene for selskapet. Vi har også gjennomgått dokumentasjon av styrets og representantskapets arbeid og kommunens eieroppfølging av selskapet.

Revisjonens vurderinger

Ivaretagelse av kommunens ansvar i henhold til brann- og eksplosjonsvernloven med forskrifter

Tilfredsstillende lovkrav til ledelse

Brann- og redningsvesenet oppfyller kravene til ledelse. Det er én leder av brann- og redningsvesenet, én leder av det forebyggende arbeidet og én leder av beredskapsarbeidet. Lederen for forebyggende avdeling er stedfortreder for brannsjefen.

Det forebyggende arbeidet har for få ansatte

TBRT har gjennomført en forebyggendeanalyse, og denne oppdateres jevnlig, slik forskriften krever. Forebyggendeanalysen omtaler kort hvilken kompetanse som vurderes som nødvendig for gjennomføring av det forebyggende arbeidet.

Revisjonen mener det fremgår tydelig av forskrifter og veiledningen fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, DSB, at antall årsverk til forebyggende arbeid skal beregnes ut fra både innbyggertall, ROS-analyse og politiske vedtak. Selskapets bemanningsbehov til forebyggende arbeid i samtlige deltakerkommuner er 32,6 årsverk beregnet ut fra forskriftskrav, forebyggendeanalyse og politiske vedtak. Litt over fem årsverk

til forebygging holdes imidlertid vakante av økonomiske årsaker, noe som ifølge selskapet går mest utover det forebyggende arbeidet i Trondheim.

Trondheim kommune planlegger for at flere eldre skal kunne bo hjemme lengst mulig, noe som vil kunne øke behovet for brannforebyggende arbeid i kommunen. Ifølge DSB har eldre over 70 år fire til fem ganger høyere risiko for å omkomme i brann enn resten av befolkningen. Revisjonen er kritisk til at TBRT har en dimensjonering av forebyggende avdeling som er lavere enn det forskriften krever.

Beredskapsavdelingen har ofte for få ansatte på vakt

TBRT har utarbeidet en beredskapsanalyse på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsanalysen og forebyggendeanalysen, slik forskriften krever. Ut fra analysene skal vaktberedskapen i Trondheim etter forskriften bestå av minst 22 personer på vakt til enhver tid. Undersøkelsen viser at bemanningen ofte er under forskriftskravet på grunn av økonomiske årsaker. Tall fra selskapet viser at dette er en utfordring som har økt de siste årene. I 2024 var bemanningen lavere enn forskriftskravet i 76 prosent av vaktene. Revisjonen er kritisk til at selskapet ikke oppfyller forskriftskravene til beredskap og den beredskapen bystyret har vedtatt.

TBRT har system for opplæring, men enkelte ansatte mangler nødvendige kurs

TBRT har et system for opplæring og oppdatering av kompetanse, og har oversikt over kompetanse og kompetansebehov hos brann- og redningspersonell. Ifølge TBRT er det kapasitetsutfordringer ved Brann- og redningsskolen, og enkelte ansatte mangler nødvendige kurs. Revisjonen merker seg at kompetansetiltak noen ganger må utsettes på grunn av stramme økonomiske rammer, noe som er uheldig hvis det går ut over lovkrav til tjenesten.

TBRT har tilgang til nødvendig utstyr til oppgaveløsning, men det finnes en del nytt utstyr som selskapet ikke har

Undersøkelsen viser at TBRT disponerer nødvendig utstyr. De har fokus på å ta i bruk ny teknologi og nye typer utstyr. Revisjonen er positiv til dette, og mener det kan øke kvaliteten på tjenesten.

Selskapet har imidlertid lite materiell til bekjempelse av hendelser som ligger et stykke unna eller er vanskelig å nå, for eksempel inne i tunneler. Det finnes en del nytt utstyr som selskapet ikke har, for eksempel fjernstyrt utstyr, som roboter og slukkedroner. Slikt utstyr er også viktig for å begrense risikoen for personellet, slik at de ikke utsettes for røyk og andre helseskadelige ting.

TBRT gjennomfører ROS-analyse jevnlig

TBRT har gjennomført en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse), og denne oppdateres årlig. Risiko- og sårbarhetsanalysen omfatter et stort antall risiko- og sårbarheter innenfor ansvarsområdet til selskapet. Analysen omtaler også nasjonale og internasjonale utviklingstrekk som kan ha betydning for selskapet.

Revisjonen stiller spørsmål om ROS-analysen i tilstrekkelig grad beskriver hvordan ulike risiko- og sårbarhetsfaktorer kan påvirke hverandre. Vi mener videre at ROS-analysen kun i noen grad beskriver selskapets evne til å håndtere samtidige hendelser og opprettholde egen virksomhet når virksomheten utsettes for en uønsket hendelse.

Undersøkelsen viser at TBRT evaluerer hendelser for å sikre læring og forbedring av det forebyggende og beredskapsmessige arbeidet.

TBRT fører oversikt over særskilte brannobjekter

TBRT fører oversikter over byggverk der brann kan ha store konsekvenser i form av tap av mange liv, skader på helse, miljø eller materielle verdier, slik brann- og eksplosjonsvernloven krever. Det er ikke er noen automatikk i at TBRT får beskjed om nye bygg og bruksendring i eksisterende bygg som kan påvirke brannsikkerheten, og revisjonen stiller spørsmål om det burde vært gjort tiltak på dette området.

TBRT har deltatt i arbeidet med helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyser i Trondheim kommune

Undersøkelsen viser at TBRT har deltatt i arbeidet med helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyser i Trondheim kommune. Det fremgår imidlertid ikke av dokumentasjonen om og eventuelt hvordan TBRT konkret har samordnet sin ROS-analyse, forebyggendeanalyse eller beredskapsanalyse med kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse. TBRT vurderer at det til en viss grad er godt samsvar mellom kommunal(e) ROS-analyse(r) og brann- og redningsvesenets egen ROS-analyse. Vi stiller spørsmål om analysene burde vært bedre samordnet.

TBRT har planer for tilsyn og forebyggende arbeid

TBRT har utarbeidet en aktivitetsplan for det forebyggende arbeidet som er knyttet opp mot de strategiske målene til selskapet. Det er utarbeidet plan for tilsyn med ulike objekter som fastsetter hvor ofte det skal gjennomføres tilsyn. Planen dekker tilsyn med en rekke forskjellige objekter, for eksempel fredet, verneverdig bebyggelse, helse- og velferdssenter, 1890-gårder, kulturhus/forsamlingshus, hoteller, storulykkebedrifter og sykehus. Det er utarbeidet egne mål og planer for tilsyn med den tette trehusbebyggelsen og en egen plan for tiltaket "Trygg hjemme".

Det gjennomføres flest tilsyn i bygg med størst risiko

Undersøkelsen viser at det er gjennomført mange tilsyn i byggverk, områder og virksomheter med mer hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader på helse, miljø eller materielle verdier, for å påse at disse er tilstrekkelig sikret mot brann.

Det er gjennomført flest tilsyn der det er størst risiko for at personer kan omkomme i brann. Det er også gjennomført tilsyn med bygninger, anlegg og lignende som ved sin beskaffenhet kan medføre særlig brannfare. Videre er det gjennomført tilsyn der brann kan medføre store samfunnsmessige konsekvenser og ramme viktige kulturhistoriske bygninger. Det har vært flere tema for tilsynene.

Samsvar mellom ROS-analysen og tiltak, men nedgang i antall tilsyn fra 2023 til 2024

Revisjonen mener at det er godt samsvar mellom TBRTs risiko- og sårbarhetsanalyse og de tiltakene de har satt i verk. Undersøkelsen viser at det har vært en nedgang i antall tilsyn med særskilte brannobjekter og virksomheter med farlig stoff, blant annet på grunn av den økonomiske situasjonen. Undersøkelsen viser for eksempel at TBRT ikke har hatt mulighet til å gjennomføre så mange tilsyn i den verneverdige tette trehusbebyggelsen som det er behov for. Det er også andre brannsmitteområder i Trondheim der TBRT per i dag ikke har ressurser

til å gjøre forebyggende tiltak. Videre har ikke TBRT kapasitet til å følge opp problemstillingene rundt unødige automatiske brannalarmer så grundig som de ønsker. De har heller ikke kapasitet til å være ute på forebyggende tilsyn og veiledning hos alle over 80 år og på alle barnehager og skoler. Revisjonen er kritisk til at den økonomiske situasjonen for selskapet har ført til at det forebyggende arbeidet ikke kan gjennomføres i den utstrekning som er ønskelig ut fra TBRTs brannfaglige vurderinger.

Oppfølging av avvik etter tilsyn med ildsteder kan bli bedre

Revisjonen er kritisk til at oppfølging av avvik etter tilsyn med ildsteder ikke blir tilstrekkelig systematisk fulgt opp, slik at avvik blir rettet.

TBRT samarbeider med en rekke aktører

Undersøkelsen har vist at TBRT har et godt internt samarbeid og at de samarbeider med mange enheter i kommunen, blant annet Byplankontoret og Byggesakskontoret. TBRT samarbeider også med en rekke andre aktører, noe som er i tråd med anbefalinger fra DSB og krav i brann- og redningsvesenforskriften.

Kommunens eieroppfølging

Det fremgår tydelig hva eier vil med selskapet

Revisjonen mener selskapets formål fremgår tydelig av selskapsavtalen. Valg av selskapsform er også tilpasset virksomhetens formål og oppgaver. Daglig leder, leder for representantskapet og styreleder er samstemte om at formålet med selskapet er tydelig. Virksomheten er underlagt en rekke lovkrav og føringer fra sentrale myndigheter som er hensyntatt i selskapsavtalen.

Vi mener eieroppfølgingen er tilpasset organiseringen av selskapet som et interkommunalt samarbeid etter IKS-lovgivningen. Kommunen har som eier utarbeidet en generell eierskapsmelding del 1 for selskaper som også inkluderer kommunens interkommunale selskaper som TBRT. Kommunens etablering av styringsprinsipper er i samsvar med KS sine anbefalinger for eierstyring.

Eieroppfølging av selskapet skjer formelt i representantskapet

Formelt skjer eieroppfølgingen i representantskapet. I henhold til selskapsavtalen skal det være minst to representantskapsmøter i året, noe som er oppfylt med tre til fire årlige møter. Selskapet har ikke eierberetning, dialogmøter og Eiermøter slik de har i kommunens aksjeselskaper. Byråd og kommunaldirektør for finans har gitt uttrykk for at eieroppfølgingen av TBRT derfor ikke er like god som for kommunens aksjeselskap. Revisjonen mener kommunen som eier bør vurdere om det er behov for å styrke eieroppfølgingen av TBRT.

Selskapet har langsiktige strategiske mål

Etter revisjonens vurdering har selskapet i samsvar med anbefalte prinsipper for eierstyring utarbeidet langsiktige strategiske mål for virksomheten. De er behandlet både av styret og representantskapet. Strategidokumentet rulleres årlig, og de foretok en full revidering av strategien i 2023. Selskapets aktivitetsplaner er knyttet opp mot selskapets strategiske mål. Lederen for representantskapet gir uttrykk for at strategiplanen gir tydelige og tilstrekkelige føringer til TBRT, og at eierne er samstemt om formål, målsettinger og føringer for selskapet.

Styreoppnevningen ivaretar hensynet til kompetanse, kontinuitet og kjønnsbalanse

Ved styreoppnevning benytter eierne seg av en valgkomité for å velge ut medlemmer til styret til selskapet, noe som er i samsvar med KS-anbefalingene. Hele styret velges på nytt etter kommunevalget for en fireårsperiode, noe som gir en risiko for manglende styrekontinuitet. Dokumentasjonen viser imidlertid at det kun er foretatt mindre endringer i styret, slik at kontinuitet og kompetanse i styret likevel er videreført. Revisjonen vurderer sammensetningen av styrets kompetanse til også å være tilpasset selskapets formål og virksomhet. Styret foretar en årlig egenevaluering. Honorering av styret er holdt på et moderat nivå. Revisjonen vurderer styresammensetningen til å være i samsvar med anbefalte prinsipper for eierstyring. Styresammensetningen innfrir kravene til kjønnsbalanse.

TBRT har fokus på virksomhetsstyring og budsjettkontroll

Revisjonen mener eierne gjennom selskapsavtalen og representantskapsmøtene har lagt tilstrekkelige føringer for at styret skal sikre en effektiv virksomhetsstyring og internkontroll. Dokumentasjonen viser at styret blir godt orientert om virksomheten og har fokus på at tjenesten samsvarer med lovkrav. Økonomi er oppe som fast punkt i styremøtene, og de behandler selskapets tertialrapporter, årsregnskap, årsrapport og økonomiplaner. Dokumentasjonen viser at styret har vært opptatt av å følge med på og protokollføre de tilfellene der dimensjoneringen av selskapet ikke har vært i samsvar med lovkrav på grunn av manglende finansiering. Revisjonen mener det er viktig at eierne ved representantskapet blir orientert om avvik som gjelder lovkravene til tjenesten.

Selskapet har retningslinjer for etikk og habilitet, og fokus på å finne mer bærekraftige løsninger for virksomheten

Gjennomgangen av dokumentasjonen viser at selskapet har retningslinjer for håndtering av etikk og habilitet. Selskapets etiske retningslinjer er fra 2018, men styret har pålagt selskapet å gjennomgå og diskutere de etiske retningslinjene minst én gang i året. I selskapets strategidokument fremgår det at de har som mål å redusere klimafotavtrykket og finne mer bærekraftige løsninger. Kostnadene med å anskaffe tyngre elektriske kjøretøyer er imidlertid vurdert som høye. Revisjonen mener selskapet har etablert tilstrekkelige retningslinjer for etikk og habilitet, og tar samfunnsansvar innenfor selskapets rammer for virksomheten. Hvis de skal ta ytterligere ansvar for klimaet med overgang til elektriske brannbiler bør både beredskapshensyn og økonomiske rammer avklares først.

Økonomiske rammer og kontroll på ressursbruk

TBRT har kontroll på utgifter og inntekter

Revisjonen vurderer TBRTs økonomihåndtering som tilfredsstillende. Selskapet har god kontroll på inntekter og utgifter, og drives i balanse. Budsjettene er vedtatt av representantskapet i samsvar med IKS-lovgivningen. Økning i låneforpliktelsene er behandlet både i representantskapet og i bystyret i forbindelse med justering av selskapsavtalen.

Budsjettrammene er urealistiske hvis de skal tilfredsstille kravene til dimensjonering av tjenesten

TBRT har en selskapsavtale som har avklarte eierandeler og økonomiske forpliktelser i samsvar med IKS-lovgivningen. Selskapets budsjetter er satt fullstendig til å dekke selskapets løpende faste og variable kostnader, men budsjettene for 2024 og 2025 er etter revisjonens vurdering urealistiske hvis antall ansatte i tjenesten skal tilfredsstille lovkrav til

dimensjonering av vaktberedskap og forebyggende arbeid. På grunn av de økonomiske rammene står i overkant av fem stillinger i forebyggende avdeling vakante, og antall ansatte i beredskapsstyrken er ikke tilstrekkelig til å sikre nok antall personer på vakt til enhver tid.

Økende utfordringer med dimensjonering av tjenesten på grunn av manglende lønns- og priskompensasjon og effektiviseringskrav

Revisjonen mener undersøkelsen viser at TBRTs hovedutfordring i dag er at de økonomiske rammene ikke er tilstrekkelige til å dimensjonere selskapet i samsvar med vedtatt brannordning og brann- og redningsvesenforskriften.

Selskapets økonomiske utfordringer økte etter at de ikke fikk tilstrekkelig kompensert for lønns- og prisveksten i 2021-2023. Økonomigjennomgangen viser at det kan dreie seg om 9,9 millioner kroner som ikke ble kompensert. Selskapet har også vært underlagt et årlig effektiviseringskrav på 0,3 prosent siden 2016. Dette har redusert selskapets rammer med 5,9 millioner regnet i 2025-kroner. Revisjonen mener det er grunn til å stille spørsmål ved grunnlaget for effektiviseringskravet all den tid selskapet er underlagt lovkrav til dimensjonering. Vi vurderer muligheten til effektivisering av så store summer uten at det får konsekvenser for tjenesten som begrenset, selv om selskapet oppgir at de søker å jobbe smartere. Selskapet oppgir også at de har små muligheter til å effektivisere uten at det går på bekostning av antall ansatte.

TBRT vurderer å legge ned Ranheim brannstasjon for å frigjøre midler til beredskap

Revisjonen registrerer at TBRT for tiden jobber med å finne løsninger på de økonomiske utfordringene som oppstod i selskapet etter at de ikke fikk tilstrekkelig kompensert for lønns- og prisveksten for perioden 2021-2023. De oppgir at de søker å jobbe smartere og ser på muligheten til medfinansiering gjennom trøndelagssamarbeidet uten at det har gitt de store effektene. Selskapet vurderer for tiden muligheten for å legge ned Ranheim brannstasjon for å spare 5-6 millioner kroner. Revisjonen mener dette i tilfelle bør vurderes opp mot de lovkrav som gjelder for tjenesten og krav til utrykningstid, og hvordan tiltaket vil påvirke beredskapen for området.

Mer rettferdig fordeling av kostnadene som berører beredskapen i regionen

Ifølge TBRT har de bygd opp kapasitet og beredskap for urban søk og redning (USAR) og redningsdykking. Revisjonen er positiv til at TBRT og kommunen gjennom Brannsamarbeid Trøndelag arbeider for å få til en bedre felles beredskap og en mer rettferdig fordeling av kostnadene på området.

Revidering av eierbrøk

I forbindelse med bygging av nye brannstasjoner, har kommunaldirektør for finans uttrykt at det er viktig at investeringene i brannstasjoner er nøkterne, siden det medfører betydelige kostnader for fellesskapet. I dag fordeles kostnadene etter innbyggertall med unntak av Frøya kommune som hadde et høyere kostnadsnivå da de gikk inn i TBRT enn det befolkningstallet tilsa. Hvorvidt det er behov for å avvike fra bruk av befolkningstall som eierbrøk også for andre deltakerkommuner på grunn av utviklingen i ressursbruk, er noe som eierne eventuelt bør vurdere. Det kan være behov for rapportering på ressursbruk fordelt på eierkommuner i forbindelse med revidering av eierbrøkene.

Administrasjonen i Trondheim kommune har på vegne av eierne fulgt opp TBRTs økonomiske rammer årlig

Revisjonen mener gjennomgangen viser at kommunaldirektør for finans og

Eierskapsenheten har en tett økonomisk oppfølging av selskapet på vegne av eierne. Kostnader med brannordningen har vært dels økende på grunn av økt husleie og pensjonskostnader. Revisjonen har forståelse for at man fra kommunen sin side ønsker å holde selskapets kostnader nede, men mener kommunen som største eier uansett må sikre at de økonomiske rammene er tilstrekkelige til å kunne ha en brannordning i samsvar med lovkrav.

Revisjonen vil påpeke at kommunen i 2007 hadde en avvikssak med dimensjonering av brannordningen der Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap påla kommunen å rette opp forholdet. Dette var med i vurderingen da man etablerte brannordningen og selskapet i 2007. Revisjonen mener det vil være uheldig om kommunen får en tilsvarende avvikssak knyttet til brann- og redningstjenesten nå.

Konklusjon

Forvaltningsrevisjonen av Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS viser at selskapet i stor grad oppfyller kravene i brann- og eksplosjonsvernloven med forskrifter. Krav til ledelse er oppfylt, det er systemer for kompetanseutvikling, og de disponerer nødvendig utstyr. Det er gjennomført ROS-analyse, forebyggendeanalyse og beredskapsanalyse. Det er et godt samarbeid internt og med eksterne aktører.

Manglende økonomiske rammer medfører utfordring med dimensjoneringen av forebyggende avdeling og beredskapsavdelingen, og at forskriftskravene til tjenesten og det bystyret har vedtatt ikke overholdes. Flere stillinger i forebyggende avdeling står vakante. Det forebyggende arbeidet er godt planlagt, men kapasiteten til gjennomføring av tiltak er begrenset. Det har blant annet vært en nedgang i antall tilsyn siste år. Beredskapsavdelingen har ofte ikke tilstrekkelig antall ansatte på vakt. I 2024 var 76 prosent av vaktene lavere bemannet enn kravene.

Eieroppfølgingen av TBRT er tilpasset organiseringen som et interkommunalt samarbeid. Selskapet har utarbeidet langsiktige strategiske mål, og styresammensetningen er i samsvar med anbefalte prinsipper for eierstyring.

Økonomihåndteringen er tilfredsstillende, og selskapet styrer økonomien innenfor tildelte budsjетtrammer. Utfordringen er at den økonomiske rammen ikke er tilstrekkelig til å dimensjonere selskapet i samsvar med vedtatt brannordning og brann- og redningsvesenforskriften. Manglende lønns- og priskompensasjon for årene 2021-2023 har redusert rammene i betydelig grad. Selskapets budsjетtrammer er urealistiske hvis antall ansatte i tjenesten skal tilfredsstille lovkravene til dimensjonering.

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	12
1.1 Bakgrunn og bestilling	12
1.2 Om selskapet	12
1.2.1 Representantskapet	14
1.2.2 Styret	14
1.2.3 Klageorgan	15
1.2.4 Daglig leder	15
1.2.5 Organiseringen av selskapet	15
1.3 Problemstillinger	15
1.4 Metode	16
1.5 Revisjonskriterier	17
1.5.1 Krav i brann- og eksplosjonsvernloven med forskrifter	17
1.5.2 Eierstyring	19
1.5.3 Økonomiske rammer og kontroll på ressursbruk	19
2 Ivaretagelse av kravene i brann- og eksplosjonsvernloven	21
2.1 Forskriftskrav til ledelse	21
2.2 Dimensjoneringen av selskapet	21
2.2.1 Dimensjonering av det forebyggende arbeidet	21
2.2.2 Dimensjonering av beredskapen	23
2.2.3 Styrets vurdering av dimensjoneringen	25
2.3 Kompetanse	26
2.3.1 Kompetanse i forebyggende avdeling	26
2.3.2 Kompetanse og øvelser i beredskapsavdelingen	26
2.4 Utstyr	27
2.4.1 Tilgangen på utstyr	27
2.4.2 Teknologi og nye typer utstyr	27
2.4.3 Digitale verktøy/fagsystem	28
2.5 Risiko- og sårbarhetsanalyse	28
2.6 Tilsyn og forebyggende arbeid	31
2.6.1 Planer for det forebyggende arbeidet	31
2.6.2 Tiltak for å forebygge brann	31
2.7 Samarbeid med andre aktører	39
3 Eieroppfølging av TBRT	42
3.1 Er eierstyringen i samsvar med bystyrets føringer og anbefalte prinsipper?	42
3.1.1 Bystyrets signaler om hva de vil med selskapet	42
3.1.2 Eierstyring tilpasset IKS-organiseringen	42

3.1.3 Langsiktige strategiske mål for virksomheten	44
3.1.4 Aktiviteter i representantskapet	44
3.1.5 Oppnevning av styre	45
3.1.6 Oppfølging av virksomheten	46
3.2 Kontroll på økonomien og ressursbruk	47
3.2.1 Finansiering av brannordningen og budsjettprosessen	47
3.2.2 Økonomien i TBRT	48
3.2.3 Trondheim kommune og eierne sin økonomioppfølging og finansiering av TBRT	50
3.2.4 Mulige kostnadsmessige tilpasninger	52
4 Revisjonens vurderinger	54
4.1 Ivaretagelse av kravene i brann- og eksplosjonvernloven	54
4.2 Eieroppfølging av TBRT	57
4.3 Økonomioppfølging av TBRT	58
5 Konklusjon	60
6 Uttalelser til rapporten	61
7 Vedlegg	63
Vedlegg 1: Økonomien i selskapet	63
Vedlegg 2: Tabeller	69
Vedlegg 3: Budsjett rammeendring 2024 og 2025	70
Vedlegg 4: Notat fra TBRT om manglende kompensasjon for pris- og lønnsvekst	71
Vedlegg 5A: Budsjettdialog 2022 - innspill fra Trondheim kommune	73
Vedlegg 5B: Budsjettdialog 2022 - svar fra TBRT	78
Vedlegg 6A: Revisjonskriterier - Brann- og redningstjenesten	81
Vedlegg 6B: Revisjonskriterier - Prinsipper for eierstyring	95
Kommunens prinsipper for eierstyring	95
KS-anbefalinger for eierstyring	96
Vedlegg 6 C: Revisjonskriterier - Økonomidelen	97
8 Litteraturliste	98

1 Innledning

1.1 Bakgrunn og bestilling

Prosjektet er beskrevet i risiko- og vesentlighetsanalysen for eierskapskontroll. I analysen vises det til at kommunen etter selskapsetableringen i 2008¹ fikk økte kostnader og at det har sammenheng med krav til brannordning, nye lokaler og oppbygging av egen administrasjon som følge av selskapsetableringen. Det fremgår i saken fra etableringen av selskapet at målsettingen med selskapsdannelsen ikke var å spare penger, men at selskapet skulle tilby bedre tjenester og at tilgjengelige ressurser skulle kunne utnyttes bedre. Kommunen fikk i 2007 (før etableringen av TBRT IKS) pålegg fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, DSB, om å rette opp avvikene i dimensjoneringen av kommunens brann- og redningstjeneste.²

Prosjektet ble bestilt som eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av kontrollutvalget i møte den 25. mai 2024 under behandling av halvårsplanen for andre halvår 2024.

Eierskapskontrollen av TBRT er en kontroll av om kommunens eierinteresse utøves i samsvar med kommunens prinsipper for eierstyring og anbefalte prinsipper for eierstyring. I forvaltningsrevisjonen av TBRT har vi sett på selskapets økonomi, måloppnåelse og om virksomheten er i samsvar med gjeldende lovverk. Behovet for en nærmere gjennomgang av TBRT er også aktualisert ut fra at det for tiden er et økende fokus på samfunnssikkerhet og beredskap. I Meld.St 16 (2023-2024)³ legges det blant annet vekt på at brann- og redningsvesenet er en sentral del av grunnberedskapen i Norge, en viktig del av totalforsvaret og at den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa har aktualisert betydningen av å klargjøre rollen til brann- og redningsvesenet i krise og krig.

1.2 Om selskapet

Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS (TBRT) er faginstans for brann- og redningstjenesten i Trondheim kommune, Malvik kommune, Frøya kommune, Indre Fosen kommune, Oppdal kommune og Rennebu kommune.

Selskapet er organisert som et interkommunalt selskap etter IKS-lovgivningen. Selskapets formål er å dekke deltakernes plikter, oppgaver og behov knyttet til brann- og eksplosjonsvern, feiing og tilsyn og ulykkes- og katastrofesituasjoner etter gjeldende lovverk med tilhørende forskrifter. TBRT sine oppgaver er av forebyggende og innsatsmessig art knyttet opp mot brannlovgivningen. Dimensjonering av antall ansatte i brann- og redningstjenesten og innsats på området tar utgangspunkt i risiko- og sårbarhetsanalyse for brannvernregionen.

---

¹ Selskapet hadde stiftelsesmøte den 26.11.2007 og ble registrert i foretaksregisteret 14.3.2008.

² Bystyresak 132/2007, 13.12.2007: Etablering av ny brannstasjonsstruktur i Trondheim kommune.

³ Se sammendrag i [Meld.St 16 \(2023-2024\)](#)

Finansiering av brann- og redningstjenesten til TBRT er fordelt etter følgende eierbrøker⁴:

Tabell 1: Oversikt over eierkommuner og eierandeler

Eierkommune	Eierandel
Trondheim	81,31 %
Malvik	5,61 %
Frøya	5,55 %
Indre Fosen	3,81 %
Oppdal	2,77 %
Rennebu	0,95 %

Kilde: Selskapsavtale TBRT, 2024

Eksempler på selskapets oppgaver⁵ er:

- Tilsyn i særskilte brannobjekt som pleieinstitusjoner, overnattingssteder, forsamlingslokaler med mer
- Ved brannutrykninger: brannslukning, livredning/røykdykking, restverdiredning, innsats til sjøs, regionale slokkeavtaler
- Ved andre ulykker/naturkatastrofer/nødhjelp: frigjøring av fastklemte personer, dykkertjenester, tunnelulykker, redning med brannbåt, beredskap for akutt forurensning, oljevernberedskap og regionale avtaler om assistanse
- Annen assistanse: restverdiredning, lensing/opprydding, flagging/helikopterlanding og ellers generell assistanse
- Brannforebyggende informasjon rettet mot bedrifter, kommunale institusjoner og byens innbyggere generelt
- Feiing og tilsyn med piper og ildsteder

Det overordnede målet med etableringen av TBRT i 2008 var å skape best mulig tjenester for innbyggerne i regionen ved å etablere en større og mer effektiv brannverntjeneste. En større enhet skulle både bidra til å styrke spesialkompetansen og brannvernmateriell i regionen, blant annet innenfor tunnelberedskap, farlig gods og redningstjenesten. Etablering som interkommunalt selskap (IKS) skulle gi bedre samordning, et styrket fagmiljø og bedre beredskap. Forebyggende avdeling skulle kunne drive med mer variert brannforebyggende arbeid i form av lovpålagt informasjonsarbeid, undervisning i skoler, saksbehandling, rådgiver for bygningsmyndigheten i byggesaker og delta i risiko- og sårbarhetsanalyser osv.

Det ligger også forventninger og nasjonale føringer om samarbeid mellom de ulike brannverntjenestene.

Etter etableringen har Trondheim kommune bygd fire nye døgnbemannede brannstasjoner i Trondheim: Trondheim hovedbrannstasjon, Ranheim brannstasjon, Sandmoen brannstasjon

⁴ Feiing og tilsyn av ildsteder har en egen eierfordeling basert på antall ildsteder og hyppighet for feiing og tilsyn i kommunene.

⁵ TBRT hadde en ansatt som jobbet for Midt-Norge IUA - beredskap mot akutt forurensning. Denne funksjonen ble i 2024 overført til Trondheim kommune.

og Sentrum brannstasjon. Utenfor Trondheim har TBRT følgende brannstasjoner med dreiende vakt:⁶ Malvik brannstasjon, Oppdal brannstasjon og Rissa brannstasjon. Videre har regionen brannstasjoner uten vaktordning, men der brannmannskap er tilgjengelig ved utalarmering (generell beredskap). Dette gjelder Vannvikan brannstasjon, Rennebu brannstasjon, Stjørna brannstasjon, Leksvik brannstasjon og Sistranda brannstasjon. Nordskaget, Mausen og Sula har depot. Samlet har regionen 66 kjøretøy, hvorav 14 mannskapsbiler, tre biler med høyderedskap, ni tankbiler og resten er mindre kjøretøy. I tillegg har TBRT tre ATV'er, en redningsbåt, en lettboat og to vannskutere.

1.2.1 Representantskapet

Representantskapet er selskapets øverste organ og velges for fire år. I henhold til selskapsavtalen har Trondheim kommune seks medlemmer, mens de øvrige eierkommunene har ett medlem hver (til sammen fem medlemmer). Det fremgår av selskapsavtalen at Trondheim kommune skal ha flertall i representantskapet, også hvis selskapet tar inn flere deltakerkommuner. Representantskapets leder velges blant representantene fra Trondheim kommune. Fra Trondheim kommune er det ordfører som har rollen som leder av representantskapet.⁷

I selskapsavtalen fremgår det videre at representantskapet skal foreta valg av selskapets revisor, selskapets styre og fastsette godtgjørelser for disse, samt godtgjørelse for representantskapet. Representantskapet skal behandle styrets forslag til årsbudsjett og økonomiplan, styrets årsberetning, årsregnskap og disponering av selskapets regnskapsresultat. Det er representantskapet som gjør vedtak om fullmakt til å ta opp lån og disponere fond innenfor rammene selskapsavtalen setter. De gjør også vedtak om deltakelse i andre foretak innenfor selskapets formål og økonomiske rammer, samt vedtak i andre saker som styret forelegger representantskapet

Representantskapet har instruksjons- og omgjøringsmyndighet overfor styret, og kan delegere myndighet til styret og daglig leder i saker der loven eller denne selskapsavtalen ikke er til hinder for dette.

1.2.2 Styret

Styret i selskapet velges av representantskapet og består av syv medlemmer med personlige varamedlemmer oppnevnt av deltakerne (eierkommunene), og fire medlemmer fra de ansattes organisasjoner. Ifølge selskapsavtalen skal styremedlemmene først og fremst velges ut fra relevant kompetanse (brannfaglig, jus og økonomi). Styret velges for fire år etter kommunevalget. Representantskapet velger styrets leder og nestleder.

Styret avgir innstilling til representantskapet i saker som gjelder årsbudsjett, økonomiplan, årsberetning og regnskap. Styret har ansvaret for selskapets forvaltning og resultat, og skal

---

⁶ Deltidsansatte går i vaktordning, såkalt dreiende eller ikke-dreiende vakt. Ved dreiende vakt er det et eller flere vaktlag med vakt et visst antall uker som plikter å møte ved alarm (en form for bakvakt). Ved bruk av dreiende vakt har et vaktlag vakt til enhver tid, og hvis alarmen går skal alle i dette vaktlaget rykke ut. Ved generell beredskap har ingen vakt, men alle ansatte får alarm, og bes om å rykke ut.

⁷ I selskapsavtalens punkt 5.1.1 er det tatt inn en bestemmelse om at leder av representantskapet skal velges blant representanter fra Trondheim kommune. Det er ordføreren i Trondheim kommune som har hatt denne rollen siden opprettelsen av TBRT IKS.

sørge for at forvaltningen er under betryggende kontroll. Det er styret som representerer selskapet utad og tegner dets firma, og er ansvarlig for at selskapets drift til enhver tid er hensiktsmessig i henhold til gjeldende brannvernlovgivning med forskrifter. Styret ansetter daglig leder og fører tilsyn med ledelse av virksomheten. Styret vedtar selskapets organisasjonsplan innenfor rammene av selskapsavtalen og eventuelle vedtak i representantskapet, og de treffer vedtak om å ta opp lån og disponere fond innenfor fullmakter gitt av representantskapet.

Styret er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er til stede. Ved stemmelikhet har styrets leder dobbeltstemme.

1.2.3 Klageorgan

Siden selskapet utøver forvaltningsmyndighet har de etablert et klageorgan. Klageorganet består av et medlem (med personlig varamedlem) utpekt av hver eierkommune, og velges for fire år. Klageorganet skal samlet ha relevant brannfaglig kompetanse og forvaltningskompetanse.

1.2.4 Daglig leder

Ifølge selskapsavtalen skal daglig leder følge de retningslinjer og pålegg som styret har gitt. Daglig leder har ansvar overfor styret for selskapets drift, økonomiforvaltning og resultater, og for at forvaltningen av selskapets verdier er under betryggende kontroll. I henhold til selskapsavtalen er daglig leder automatisk videredelegert representantskapets myndighet etter brann- og eksplosjonsvernloven med de til enhver tid gjeldende forskrifter.

Innenfor selskapets budsjettammer og retningslinjer vedtatt av styret eller representantskapet har daglig leder myndighet til å opprette og legge ned stillinger, ansette personale, fastsette lønn og stillingsbeskrivelser og treffe avgjørelser i andre personalsaker. Daglig leder skal holde styret løpende orientert om alle forhold av betydning for virksomheten, herunder økonomi- og personalforhold. Styret bestemmer selv på hvilken måte og hvor ofte de skal ha slik informasjon.

1.2.5 Organiseringen av selskapet

TBRT er organisert i fire avdelinger; forebyggende avdeling, beredskapsavdelingen, avdeling for feiing og tilsyn og administrasjonsavdelingen. TBRT har litt over 300 ansatte. Den største avdelingen er beredskapsavdelingen, etterfulgt av feieravdeling og forebyggende avdeling. Beredskapsavdelingen består av både heltids- og deltidsansatte.

1.3 Problemstillinger

Prosjektets problemstillinger er:

1. Ivaretar TBRT det ansvar Trondheim kommune har i henhold til brann- og eksplosjonsvernloven?

2. I hvilken grad er Trondheim kommune sin oppfølging av selskapet i samsvar med bystyrets føringer og anbefalte prinsipper for eierstyring?
3. I hvilken grad har TBRT tilfredsstillende økonomiske rammer og kontroll på ressursbruken?

Problemstilling 1 omfatter en gjennomgang av dimensjoneringen av beredskap og forebyggende arbeid, kompetanse, tilgang til utstyr og materiell og samarbeid med andre aktører. Vi vil foreta en gjennomgang av risikovurderinger, om selskapet sørger for identifisering av særskilte brannobjekter og om det er sammenheng mellom risikovurderingene og tilsynsaktiviteten. Vi vil også foreta en gjennomgang av selskapets ansvar for feiing og tilsynstjenesten, som er en betalingstjeneste til selvkost.⁸

Problemstilling 2 gjennomføres i hovedsak som en eierskapskontroll av selskapet med utgangspunkt i kommunens føringer for eierstyring og KS sine anbefalinger for eierstyring.

I problemstilling 3 gjennomgår vi selskapets økonomi, og hvordan eierne og styret følger opp økonomien.

Avgrensning

TBRT har ansvar for feiing og tilsyn med ildsteder, som er en betalingstjeneste til selvkost. Vi tar ikke sikte på å vurdere om gebyrfastsettelsen for feiing og tilsyn er i samsvar med selvkostbestemmelsene.

1.4 Metode

Revisjonen har gjennomført 13 intervjuer med 17 personer, hvorav to av intervjuene er gjennomført som gruppeintervjuer. Vi har intervjuet ledelsen i TBRT og hatt samtaler og e-postkommunikasjon med enkelte ansatte i selskapet i forbindelse med innhenting av dokumentasjon. I tillegg har vi intervjuet representantskapsleder, styreleder, styremedlemmer, kommunaldirektør for finans, Byggesakskontoret, Byplankontoret og Eierskapsenheten. Alle referatene er verifiserte.

I tillegg har revisjonen gjennomgått aktuell dokumentasjon som berører selskapet, blant annet politiske saker, ROS-analyse, beredskapsanalyser og forebyggendeanalyser, aktivitets- og tilsynsplaner, interne styringsdokumenter, budsjett, regnskap, årsrapporter, diverse skriftlig kommunikasjon med kommunen, styreprotokoller, protokoller fra representantskapet med mer.

Selskapet har gitt oss tilgang til aktuell dokumentasjon om selskapet ved at etterspurt informasjon er delt med revisjonen løpende. Vi vurderer datamaterialet som bredt sammensatt med ulike kilder, og godt egnet til å besvare problemstillingene.

---

⁸ Selvkostbestemmelsene gjelder for tjenester som kommunen fakturerer innbyggere. Bestemmelsen sier at kommunen ikke kan ta mer betalt enn de faktiske kostnadene med tjenesten (jf. veileder H-2465).

1.5 Revisjonskriterier⁹

1.5.1 Krav i brann- og eksplosjonsvernloven med forskrifter

Ledelse

- Brann- og redningsvesenet skal som et minimum ledes av tre kvalifiserte personer i hele stillinger. Det skal være én leder av brann- og redningsvesenet, én leder for det forebyggende arbeidet og én leder for beredskapsarbeidet. Lederen av brann- og redningsvesenet skal ha en stedfortreder.

Dimensjonering av det forebyggende arbeidet

- Brann- og redningsvesenet skal gjennomføre en forebyggendeanalyse som identifiserer hvilket personell og hvilken kompetanse som er nødvendig for håndtering av det forebyggende arbeidet, herunder bemanning ved feiing og tilsyn med fyringsanlegg. Forebyggendeanalysen skal oppdateres minimum hvert fjerde år.
- Brann- og redningsvesenet skal ha personell til brannforebyggende arbeid som utgjør minst 0,1 årsverk per 1 000 innbyggere i Trøndelag brann- og redningstjeneste sitt ansvarsområde.

Dimensjonering av beredskapen

- Brann- og redningsvesenets samlede beredskapsstyrke skal bemannes med minst 16 personer, der minst fire skal være kvalifiserte som utrykningsledere.
- Brann- og redningsvesenet skal utarbeide en beredskapsanalyse på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsanalysen og forebyggendeanalysen. Beredskapsanalysen skal identifisere og vurdere hvilke ressurser, som utstyr, personell og kompetanse, som er nødvendig for å kunne håndtere dimensjonerende hendelser på en tilfredsstillende måte.
- Et vaktlag skal bestå av minst én utrykningsleder og tre brannkonstabler.
- Vaktlaget skal styrkes med ytterligere mannskap dersom beredskapen skal ivareta rømningsvei med høyderedskap.
- Vaktlaget skal styrkes med ytterligere mannskap på tankbil for slokkevann.
- I tettsteder med over 100 000 innbyggere skal det være minst tre vaktlag i vaktberedskap. Deretter skal beredskapen økes med ett vaktlag i vaktberedskap for hver 70 000 innbyggere. Antall vaktlag i vaktberedskap etter 170 000 innbyggere kan fravikes med grunnlag i risiko- og sårbarhetsanalysen, forebyggendeanalysen og beredskapsanalysen.
- Beredskapen skal være organisert i vaktlag bestående av heltidspersonell med kontinuerlig vaktberedskap på brannstasjonen. Personell for høyderedskap og tankbil skal ha samme vaktberedskap som vaktlaget for øvrig.
- Behovet for reservestyrker skal fremgå av beredskapsanalysen.

---

⁹ Utdypende beskrivelser av revisjonskriteriene ligger i vedlegg 6 A. De bygger på brann- og eksplosjonsvernloven, brann- og redningsvesenforskriften, forskrift om brannforebygging, veileder til brann- og redningsvesenforskriften fra DSB, KS' anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, kommunens vedtatte prinsipper for eierstyring (bystyresak 22/2022, 19.5.2022), lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) og selskapsavtalen.

- Brann- og redningsvesenet skal sikre innsats i hele ansvarsområdet, og ha tilstrekkelig beredskap etter risiko- og sårbarhetsanalysen, beredskapsanalysen og kravet til utrykningstid.

Kompetanse

- TBRT skal ha et system for opplæring og oppdatering av kompetanse.
- TBRT skal kunne fremvise oversikt over kompetanse og kompetansebehov hos brann- og redningspersonell.

Utstyr

- Brann- og redningsvesenet skal disponere egnet utstyr til å løse oppgavene.
- Brann- og redningsvesenet skal som et minimum ha egnet utstyr til slokke- og redningsinnsats ved branner, trafikkulykker og overflateredning ved ulykker i vann.

Risikovurderinger

- Trøndelag brann- og redningstjeneste skal ha gjennomført en risiko- og sårbarhetsanalyse.
- Risiko- og sårbarhetsanalysen skal som et minimum omfatte:
  - risiko og sårbarhet innenfor ansvarsområdet til brann- og redningsvesenet
  - risiko og sårbarhet utenfor ansvarsområdet som kan ha betydning for brann- og redningsvesenet
  - hvordan ulike risiko- og sårbarhetsfaktorer kan påvirke hverandre
  - brann- og redningsvesenets evne til å opprettholde egen virksomhet når det utsettes for en uønsket hendelse, og evnen til å gjenoppta virksomheten etter at hendelsen har inntruffet.
- Brann- og redningsvesenet skal identifisere og føre oversikt over byggverk hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader på helse, miljø eller materielle verdier.
- Brann- og redningsvesenet skal samordne sin risiko- og sårbarhetsanalyse med kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse.
- Brann- og redningsvesenet skal evaluere hendelser for å sikre kontinuerlig læring og forbedring av det forebyggende og beredskapsmessige arbeidet.

Tilsyn og forebyggende arbeid

- Brann- og redningsvesenet skal ha en plan for forebyggende arbeid i kommunen.
- Brann- og redningsvesenet skal gjennomføre tiltak i samsvar med planen for det forebyggende arbeidet og på bakgrunn av hendelser, bekymringsmeldinger og lignende som gir ny kunnskap om risikoen for brann.
- Kommunen skal sørge for at det føres tilsyn i byggverk, opplag, områder, tunneler, virksomheter m.m. hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader på helse, miljø eller materielle verdier, for å påse at disse er tilstrekkelig sikret mot brann.
- Tilsyn skal gjennomføres og prioriteres på bakgrunn av:
  - a) risikoen for tap av liv og helse
  - b) risikoen for tap av materielle og kulturhistoriske verdier

- c) risikoen for samfunnsmessige konsekvenser
- d) risikoen for brudd på forebyggende plikter
- e) effekten av tilsyn sammenlignet med andre brannforebyggende tiltak.

- Tilsynene skal omfatte alle forhold av betydning for brannsikkerheten.

Samhandling

- Brann- og redningsvesenet skal søke samarbeid med nødmeldesentralen, andre brann- og redningsvesen, politiet, helsetjenesten, Sivilforsvaret, relevante skogbruksaktører, industrivern, flyplass- og havariberedskap, veimyndigheter og andre samvirkeaktører med sikte på en best mulig tjeneste for innbyggerne.
- Brann- og redningsvesenet bør sørge for å ha etablert samarbeid med bygningsmyndigheten i kommunen slik at brannfaglige synspunkter som har betydning for beredskapen fremkommer i plan- og byggesaker.

1.5.2 Eierstyring

- Eier skal velge selskapsform ut fra formål og behov, og det bør tydelig fremgå hva eier ønsker å oppnå med selskapet.
- Det skal etableres en eierstyring med oppfølging av selskapet gjennom:
  - eierskapsmelding som angir prinsippene for eierstyring og formål med virksomheten
  - dialogmøter, eierberetning og eiermøter.
- Eier skal ha langsiktige mål for selskapet gjennom selektive eierstrategier. Styret er ansvarlig for realisering av målene.
- Ved styreoppnevning skal eier:
  - gjøre bruk av valgkomite
  - medvirke til at styret har komplementær kompetanse
  - sørge for at styret har kjønnsbalanse
  - medvirke til at styregodtgjørelsen er på et moderat nivå, men fremstår som rimelig ut fra selskapets ansvar, kompetanse, tidsbruk og arbeidets kompleksitet.
- I oppfølging av virksomheten skal eier:
  - medvirke til at styret sørger for effektiv virksomhetsstyring og internkontroll
  - sørge for at styret utarbeider etiske retningslinjer og etablerer rutiner for håndtering av habilitet
  - fremme samfunnsansvarlig og bærekraftig samfunnsutvikling.
  - sørge for at selskapet er medlem i en arbeidsgiverorganisasjon

1.5.3 Økonomiske rammer og kontroll på ressursbruk

- I økonomihåndteringen skal eier sikre:
  - at skriftlig selskapsavtale avklarer eierandel og økonomiske forpliktelser
  - økonomiplan og budsjett skal være realistiske og fullstendige, og vedtatt av representantskapet.

- at styret ser til at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål, selskapsavtale, økonomiplan og budsjett
- at styret holder seg orientert om selskapets økonomi, samt ser til at selskapets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll
- ved vesentlige budsjettmessige avvik skal styret straks gi melding til representantskapet. Styret skal samtidig foreslå endringer i budsjettet.

2 Ivaretagelse av kravene i brann- og eksplosjonsvernloven

2.1 Forskriftskrav til ledelse

Trøndelag brann- og redningstjeneste har én leder av brann- og redningsvesenet, brannsjef, én leder av det forebyggende arbeidet og én leder av beredskapsarbeidet. Leder for forebyggende avdeling er stedfortreder for brannsjefen.

2.2 Dimensjoneringen av selskapet

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har slått fast at man skal bruke innbyggertall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) ved beregning av minstekravet til organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesenet. Tall fra SSB viser en samlet befolkning i deltakerkommunene ved inngangen til 3. kvartal 2024 på 255 587 personer.¹⁰

2.2.1 Dimensjonering av det forebyggende arbeidet

TBRT gjennomførte en forebyggendeanalyse i 2023, og reviderte denne i november 2024 og mars 2025. I dokumentet omtaler TBRT hvor mye personell som er nødvendig for håndtering av det forebyggende arbeidet, inkludert feiing og tilsyn med fyringsanlegg.¹¹

Dersom ROS- og forebyggendeanalysen viser et behov ut over minstekravene, skal det forebyggende arbeidet styrkes ut over minstekravet. I forbindelse med budsjettbehandlingen for 2016 vedtok bystyret at det skal brukes et årsverk til en Trygg hjemme-koordinator for å styrke det forebyggende arbeidet mot risikoutsatte grupper. Det er også gjort vedtak om å styrke det forebyggende arbeidet med verneverdig, tett trehusbebyggelse med to årsverk og tre årsverk til saksbehandling knyttet til store arrangementer, handel med fyrverkeri, brannetterforskning, plan- og byggesaker og prosjekter m.m.

Samlet sett har selskapet kommet frem til at forebyggende avdeling i 2025 må ha 31,6 årsverk til forebyggende arbeid. Brann- og redningsvesenets forskrift stiller krav om at brann- og redningsvesenet skal ha personell til brannforebyggende arbeid som utgjør minst 0,1 årsverk per 1 000 innbyggere i Trøndelag brann- og redningstjeneste sitt ansvarsområde. Dette tilsier en bemanning av forebyggende avdeling med en leder og 25,6 årsverk. I tillegg kommer de seks årsverkene i Trondheim som er politisk vedtatt.¹² I alt blir dette 32,6 årsverk.

---

¹⁰ Statistisk sentralbyrå, tabell 01222: Befolkning og kvartalsvise endringer, etter region, statistikkvariabel og kvartal. Tall for 2025 er ikke tilgjengelige per 13.2.25. Tall fra NTNU viser at det er i overkant av 37 000 studenter i Trondheim, jf. <https://www.ntnu.no/tall-og-fakta> og <https://www.ntnu.no/student/trondheim>

¹¹ Forebyggendeanalysen omtaler kort hvilken kompetanse som vurderes som nødvendig for gjennomføring av det forebyggende arbeidet. Det opplyses at de oppfyller kravene i brann- og redningsvesenets forskrift.

¹² Trygg hjemme-koordinator og fem stillinger til rådgivere og brannmester knyttet til verneverdig tett trehusbebyggelse og saksbehandling.

Tabell 2 nedenfor viser krav til dimensjonering av forebyggende avdeling ut fra krav i forskrifter og politiske vedtak og hvor mange årsverk som finnes i forebyggende avdeling per utgangen av mars 2025.

Tabell 2: Samlet antall årsverk til forebyggende arbeid i deltakerkommunene i TBRT per utgangen av mars 2025¹³

Stillinger	Krav til årsverk i forskrifter, ROS-analysen og politiske vedtak	Faktisk antall årsverk i forebyggende avdeling per utgangen av mars 2025
Leder	1 ¹⁴	1
Forebyggende personell beregnet ut fra samlet befolkningstall i deltakerkommunene	25,6 ¹⁵	20,2
Trygg hjemme-koordinator	1 ¹⁶	1
Forebyggende personell til verneverdig trehusbebyggelse	2 ¹⁷	2
Forebyggende personell til tilleggsoppgaver som fremkommer i forebyggendeanalysen (arrangementer, handel med fyrverkeri, etterforskning av brann, plan- og byggesaker, prosjekter m.m.)	3 ¹⁸	3
Sum	32,6	27,2

Kilder: TBRT, Forebyggendeanalyse, intervju, bystyresak 120/12 og kommunens handlings- og økonomiplan/budsjett for 2025

TBRT opplyser at 5,4 årsverk i forebyggende avdeling må holdes vakante på grunn av den økonomiske situasjonen. Brannsjefen bekrefter at virksomheten er lavere bemannet enn det ROS-analysen og forebyggendeanalysen tilsier, og uttaler at de vakante stillingene går mest på bekostning av Trondheim kommune. I 2025 har TBRT fått midler til et ekstra årsverk på grunn av økt innbyggertall, men økonomien tillater ikke at det blir ansatt noen. De mottatte midlene er brukt til bemanning av beredskapsavdelingen.

Leder for forebyggende avdeling opplyser at det har flere konsekvenser at flere stillinger må holdes vakante. Noen bygg har høy risiko for brann, men brannsikkerheten er ikke ivaretatt, og en brann her kan ha stor konsekvens. Hvis TBRT hadde hatt flere ansatte ville det betydd

¹³ Den faktiske bemanningen til forebyggende arbeid i selskapet var per utgangen av 2024 på 30 ansatte, se tabell v1 i vedlegg 1. 26 av disse har kontorsted i Trondheim. Forskjellen mellom antall ansatte og antall årsverk skyldes permisjoner og delte stillinger.

¹⁴ Brann- og redningsvesenforskriften § 11

¹⁵ Antall årsverk i henhold til krav i brann- og redningsvesenforskriften § 8 beregnet ut fra SSBs innbyggertall i deltakerkommunene per 3. kvartal 2024.

¹⁶ Trygg hjemme-koordinatoren kom til i forbindelse med styrking av budsjettet med et årsverk i forbindelse med behandlingen av Trondheim kommunes budsjett for 2016. I kommunens behandling av budsjettet inngår denne stillingen i en post som dreier seg om endring i lønnsbudsjettet for å nå vedtatt brannordning.

¹⁷ Bystyrevedtak om å styrke det forebyggende arbeidet med den verneverdige, tette trehusbebyggelsen, jf. ROS-analysen og bystyrets vedtak i sak 120/12, 30.8.12.

¹⁸ Dette gjelder saksbehandling ut over forskrift om brannforebygging jf. bystyrets vedtak i sak 120/12, 30.8.12.

at de kunne ha fulgt opp tettere og gjort flere tilsyn. Når det går for lang tid mellom tilsynene oppstår det flere avvik, og det blir enklere å komme unna med å ikke overholde brannkravene, noe som gjør at sikkerheten blir dårligere. Hun opplyser videre at hvis TBRT hadde hatt flere årsverk kunne de også gjort mer utviklingsarbeid, slik at de kunne jobbe enda smartere og forbedre tjenesten for innbyggerne. Det skal være lett å følge reglene, og det er behov for veiledning til for eksempel sameier og borettslag. TBRT har mange målgrupper de ser behov for å jobbe mer med.

Vi får opplyst at åtte ansatte i forebyggende avdeling arbeider i beredskapsavdelingen som sommervikarer, for å dekke opp for fravær i beredskapsstyrken.

Leder for forebyggende avdeling opplyser videre at TBRT har begrensede midler til å gjennomføre tiltak ut over vanlig arbeidstid, for eksempel tilsyn med arrangementer og uvarslede nattkontroller på utesteder. Det er også vanskelig å finne midler til deltakelse i nasjonale kampanjer, åpen brannstasjon, å ta imot besøk på brannstasjonen og besøk av Brannbamsen Bjørnis.¹⁹

Dimensjonering av feieavdelingen

Det er ikke spesifikke lovkrav til dimensjoneringen av feieavdelingen, kravet er at kommunen skal sørge for feiing ved behov. I forebyggendeanalysen vurderes det at tjenesten er dimensjonert ut fra behovet for feiing og tilsyn. Avdelingen består av 31 årsverk; leder, fire årsverk merkantilt ansatte og 26 årsverk med brannforebyggere. De foretar feiing og tilsyn i private boliger og fritidseiendommer, informasjonsarbeid og saksbehandling.

2.2.2 Dimensjonering av beredskapen

Brann- og redningsvesenetsforskriften sier at den samlede beredskapsstyrken skal bemannes med minst 16 personer, der minst fire skal være kvalifiserte som utrykningsledere. I tillegg er det krav om at det skal gjennomføres en beredskapsanalyse, på basis av ROS-analysen og forebyggendeanalysen. Den samlede bemanningen skal avgjøres etter en samlet vurdering av risiko i disse analysene.

TBRT har en beredskapsanalyse som er utarbeidet på basis av ROS-analysen og forebyggendeanalysen. Analysen revideres jevnlig. Den samlede vaktberedskapen i Trondheim skal i henhold til disse dokumentene være på minimum 22 personer.²⁰

Ifølge SSB var det 215 040 innbyggere i Trondheim ved inngangen til 3. kvartal 2024. Dette betyr at det skal være fire vaktlag i beredskap. TBRT har fire brannstasjoner med hvert sitt vaktlag i Trondheim. Vaktlagene består av minst én utrykningsleder og tre brannkonstabler (16 personer). Videre har de støttestyrker for tankbil (en person) og høyderedskap (to personer), i alt 19 personer. I tillegg er det en brigadefører som koordinerer alle stasjonene. Det er også en risiko knyttet til vann, og de har derfor to personer som bemanning på

---

¹⁹ Brannbamsen Bjørnis er brannvesenets verktøy for å trøste barn når ulykken er ute og frontfigur i brannvernopplæring rettet mot barn. Bjørnisprosjektet startet som et lokalt initiativ i brannvesenet i Trondheim. Bjørnis jobber nå med barn i hele landet som målgruppe i regi av en egen stiftelse.

²⁰ Denne dimensjoneringen av beredskapen er vedtatt av bystyret i sak 120/12 Brannordning i Trondheim kommune, behandlet den 30.8.12.

brannbåten. I alt blir dette 22 personer. I Trondheim består vaktlagene av heltidspersonell som har kontinuerlig vaktberedskap på brannstasjonene (kaserneing).

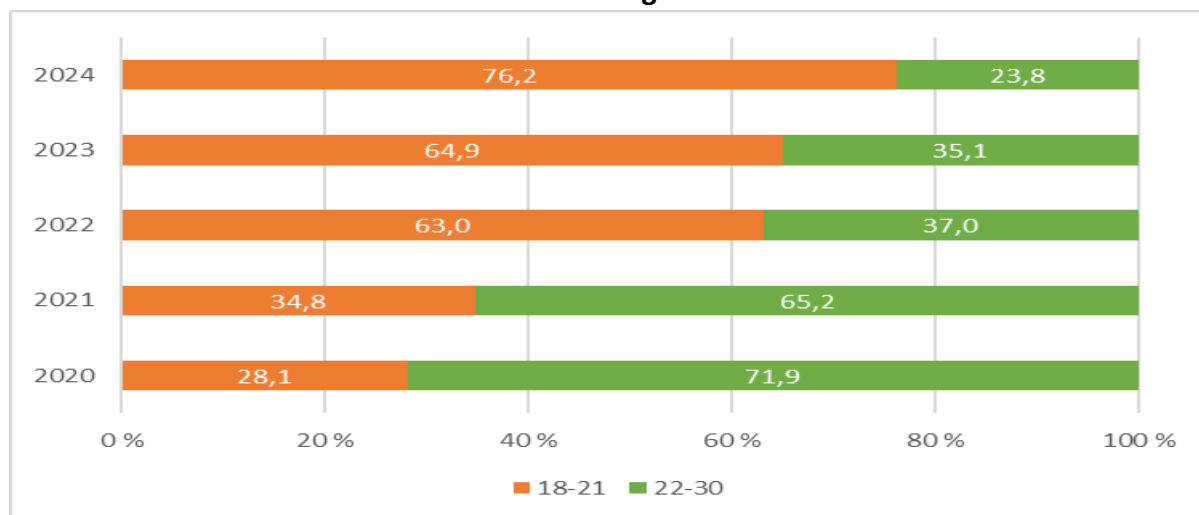
TBRTs ROS-analyse og beredskapsanalyse omtaler ikke en vurdering av antall vaktlag i vaktberedskap ut fra befolkningstall. Forskriften tilsier som nevnt fire vaktlag ut fra dagens befolkningstall. Får kommunen befolkningsøkning som mellom 2010-2020 vil kommunen om ca 8-12 år kunne få krav om fem vaktlag. Med moderat befolkningsvekst vil kravet kunne komme om 15-20 år.²¹

Når TBRT har behov for store ressurser ved større hendelser benyttes egne mannskaper fra nabostasjoner i første fase. Disse suppleres med mannskap fra nabobrannvesen, Sivilforsvaret og andre beredskapsorganisasjoner ved behov.

Vi får opplyst at det ikke er utfordringer knyttet til å overholde kravene til utrykningstid til branner i Trondheim kommune. Informasjon og vurdering av utrykningstiden til ulike objekter og områder i Trondheim fremgår også av beredskapsanalysen.

Leder for beredskapsavdelingen opplyser at avdelingen har en bemanning med gjennomsnittlig 28 personer per brigade, seks i overdekning, for å ivareta forskriftskravet og vurderingen i ROS-analysen og beredskapsanalysen på 22 personer på vakt til enhver tid. På grunn av økonomiske årsaker er bemanningen ofte under forskriftskravet. Tall fra selskapet viser at bemanningen de siste årene har vært under forskriftskravet i en stor andel av vaktene. I 2024 var 76,2 prosent av vaktene lavere bemannet enn kravene. I 2022 og 2023 var henholdsvis 63 og 64,9 prosent av vaktene lavere bemannet enn det forskriftskravene tilsier, se figur 1 og tabell v10 i vedlegg 2.

Figur 1: Bemanning av vaktberedskap i Trondheim i perioden 2020-2024. Oransje farge indikerer andel vakter som har lavere bemanning enn forskriftskravet.²²

Kilde: Utarbeidet av Trondheim kommunerevisjon basert på informasjon fra TBRT

²¹ Jf. SSBs befolkningsprognoser med høy og moderat vekst. I tettsteder med over 100 000 innbyggere skal det i henhold til brann- og redningsvesenforskriften være minst tre vaktlag i vaktberedskap. Deretter skal beredskapen økes med ett vaktlag for hver 70 000 innbyggere. Antall vaktlag etter 170 000 innbyggere kan i henhold til forskriften fravikes med grunnlag i risiko- og sårbarhetsanalysen, forebyggendeanalysen og beredskapsanalysen, se vedlegg 6A for nærmere informasjon om kravet i forskriften.

²² Vaktberedskapen i Trondheim har i noen få tilfeller (under 1 %) vært under 18 personer.

For å ivareta en minimumsbemanning og samtidig hensynta de økonomiske utfordringene har selskapet besluttet at bemanningen av vaktberedskapen aldri skal være mindre enn 18 personer.²³

Leder for beredskapsavdelingen opplyser at selskapet har fokus på fleksibilitet og kompetanse for å håndtere bemanningsutfordringene. De ansatte har flere roller og kan utføre flere funksjoner og arbeidsoppgaver. Et eksempel er at en og samme person kan både være røykdykker, kjøre lift og tankbil.

Han opplyser videre at en konsekvens av bemanningsutfordringene er at mange ansatte i beredskapsavdelingen har for mange parallelle oppgaver, spesielt ved hovedbrannstasjonen.

Brannsjefen uttaler at brann- og redningstjenesten har utviklet seg mye de siste 10-20 årene. Han viser til at de har god kvalitet på personell og utstyr, direkte varslingslinje fra mange objekter og en fremskutt enhet.²⁴ De har rask utrykning, godt opplært personell og øver godt.

Brannsjefen uttaler at de er kjent med at kommunene har anstrengt økonomi, og selskapet forholder seg til at de må arbeide smart og bruke ressursene godt. Personalet er svært handlings- og løsningsorientert og har en god mentalitet med hensyn til god ressursutnyttelse.

2.2.3 Styrets vurdering av dimensjoneringen

Styreleder og to styremedlemmer sier at det er veldig uheldig at selskapet ikke innfrir kravene til dimensjonering av beredskap og i forebyggende avdeling. Et styremedlem uttaler at spørsmålet om dimensjonering er blitt mer og mer aktualisert på grunn av manglende finansiering av selskapet. Styret har drøftet saken, og får jevnlig informasjon om hvor stor andel av vaktene selskapet ikke overholder kravene til beredskap. Styret registrerer at det er sjelden selskapet har en bemanning som er i tråd med kravene. Det er opplyst at selskapet har begrensede økonomiske muligheter til å kalle inn ekstra personell. Dersom selskapet bruker midler til overtid går det blant annet ut over midlene til kompetanseheving. Det er tydelige kompetansekrav til de ulike stillingene, herunder gjennomføring av øvelser, og det må også være budsjettammer til dette.

Styreleder opplyser at eierne ikke har gitt bestemte føringer til styret om håndtering av utfordringene med dimensjoneringen. Det har ikke vært gode diskusjoner i representantskapet om denne saken. Styret og brannsjefen er i en vanskelig situasjon, lover og forskrifter skal følges, men man måles også på å holde budsjettet. Styret ser nå på hvilke tiltak som kan gjøres uten at risikoen øker.

---

²³ Styret har blitt orientert om at de har brudd på kravene til dimensjonering av beredskapen (22 personer) og at ledelsen har besluttet at de ikke skal gå under 18 personer på vakt til enhver tid.

²⁴ TBRT har en mindre brannbil bemannet av to personer som rykker ut som første enhet og som tilrettelegger/iverksetter/utfører innsats før hovedstyrken kommer.

2.3 Kompetanse

2.3.1 Kompetanse i forebyggende avdeling

Alt forebyggende personell må ha forebyggende kurs i regi av Brann- og redningsskolen innen to år etter ansettelse, jf. brann- og redningsvesenforskriften. TBRT fører oversikt over de ansattes kvalifikasjoner og utdanning. I forebyggende avdeling oppfyller 22 ansatte kompetansekravet i brann- og redningsvesenforskriften i sin helhet. Sju ansatte har ikke gjennomført forebyggendekurset på Brann- og redningsskolen (yrkesutdanning i samsvar med kursplan for forebyggende brannvern). Fem av disse har imidlertid vært ansatt i forebyggende avdeling mindre enn to år. To ansatte oppfyller ikke kompetansekravet. Én av disse har fått kursplass i 2025, og én har ikke blitt tildelt plass på grunn av mangel på kursplasser.

Vi får opplyst at det er kapasitetsproblem ved Brann- og redningsskolen, og at etterslepet øker. Noen ganger må TBRT utsette kurs av økonomiske årsaker. Vi får opplyst at TBRT gjennomfører en god del intern opplæring, blant annet for å kompensere for kapasitetsproblemet ved Brann- og redningsskolen og for å sikre tilgang til god kompetanse.

Det fremgår av forebyggendeanalysen at forebyggende avdeling trenger å få styrket kompetansen innen digitalisering og kommunikasjon, og at informasjons- og motivasjonstiltak er et område som bør styrkes. Leder for forebyggende avdeling uttaler at innenfor digitaliseringsfeltet er det stor utvikling som selskapet bør henge med på. Man bør eksempelvis se på mulighetene til å utnytte kunstig intelligens for å forbedre og effektivisere driften. Da TBRT lyste ut aspirantstillinger sist ble det søkt etter kompetanse på kunstig intelligens. I analysen foreslås det at kompetansen til de ansatte kartlegges.

Det fremgår videre av forebyggendeanalysen at kravene til kompetanse på området feiing og tilsyn er delvis ivaretatt. Personell som utfører feiing og tilsyn av fyringsanlegg i henhold til forskrift om brannforebygging, må ha fullført den foreskrevne fagutdanningen som er fastsatt i læreplanen. TBRT gir læringer og praksiskandidater muligheten til å jobbe selvstendig uten kontinuerlig veiledning.

2.3.2 Kompetanse og øvelser i beredskapsavdelingen

TBRT fører oversikt over kvalifikasjoner for ansatte i beredskapsavdelingen. Det fremgår blant annet av beredskapsanalysen at selskapet har spesialkompetanse på blant annet tauredning, USAR²⁵, farlig gods og redningsdykking fordelt på de fire brannstasjonene. De ansatte fyller i hovedsak kompetansekravene på de ulike områdene.²⁶

Leder for beredskapsavdelingen opplyser at det gjennomføres faste kompetansetiltak og interne kurs, for eksempel utrykningskjøringskurs. Det gjennomføres øvelser etter en øvelsesplan. Vi får opplyst at ressursituasjonen påvirker hva de får utført av kompetansetiltak.

---

²⁵ USAR står for urban search and rescue og er en definisjon på en urban redningsgruppe som skal søke og drive redning på en trygg måte i helt eller delvis kollapsede bygg, grøfter, installasjoner, ras og liknende. Brannsjefen opplyser at TBRT er et av få brannvesen i Norge med USAR-kompetanse.

²⁶ Det opplyses at virksomheten er i mål med kurs i elveredning, redningsvannskuter og kurs til sjøfolk. Kompetansekravene som gjelder kurs for sjøfolk er endret, og de avventer her videre kompetanseheving i påvente av tolkning av forskriften.

2.4 Utstyr

2.4.1 Tilgangen på utstyr

Det fremgår av beredskapsanalysen at tilgangen på utstyr i TBRT er god. Alle informantene opplyser at de vurderer at de har tilgang til nødvendig utstyr. Leder for beredskapsavdelingen opplyser at utstyret fordeles på flere biler for å sikre mest mulig handlekraft. Med supplerende både fra deltids- og heltidspersonell kan TBRT stille med store ressurser av mannskaper og utstyr i ansvarsområdet.²⁷

2.4.2 Teknologi og nye typer utstyr

Leder for beredskapsavdelingen opplyser at det finnes nye typer utstyr og materiell til bekjempelse av branner der det er vanskelig å komme til, for eksempel inne i tunneler. Dette kan for eksempel være fjernstyrt utstyr, som roboter som kan forsere vegger og slukkedroner. Slikt utstyr er også viktig for å begrense risikoen for personellet, slik at de ikke utsettes for røyk og andre helseskadelige ting. Dette utstyret har ikke selskapet.²⁸

Brannsjefen uttaler at brann- og redningstjenesten har utviklet seg mye både teknologisk og utstyrmessig de siste ti årene. Utviklingen på dette området vil bare forsterke seg de kommende årene. Effekten av denne utviklingen øker kvaliteten på tjenesten og gir bedre effekt. Som eksempel nevner han:

- Felles nødnett med samtalegrupper som gir mulighet for bedre situasjonsforståelse på tvers av nødetater.
- Kamera på personell og biler med streaming som gir mulighet for bedre situasjonsforståelse samt bedre grunnlag for læring og erfaringsdeling etter hendelser.
- Mindre og raskere enheter²⁹ som tar seg fort fram til hendelsen, kan iverksette umiddelbare tiltak og raskt skaffe oversikt over situasjonen.
- Droneteknologi som gir bedre oversikt, mer nøyaktig detektering og situasjonsforståelse i en tidlig fase.³⁰
- Et rapporteringssystem (BRIS) som gir statistikk som grunnlag for målrettet forebyggende arbeid og risikokartlegging.
- En styrket sjøredningstjeneste med flere nye og fleksible fartøyer som gir raskere og mer fleksibel respons både i elv, kanaler og åpent farvann.

---

²⁷ Dette kan være eget personell som har fri eller personell fra andre brannstasjoner i TBRT. Ved store og alvorlige hendelser kan også ressurser fra andre brann- og redningsvesen kalles inn. Dette er regulert i brann- og eksplosjonsvernloven § 5.

²⁸ TBRT opplyser at ny teknologi er under utredning. De har ikke konkludert på hva som er tilgjengelig og kvaliteten på teknologien.

²⁹ Eksempler er brannbiler, terrenggående kjøretøy, brannbåt og redningsvannscooter.

³⁰ TBRT gjennomfører nå et droneprosjekt i Trøndelag, som alle kommuner er med på å finansiere. De har løftedrone og en drone for observasjon. En av dronene har et termisk kamera som kan finne varme.

2.4.3 Digitale verktøy/fagsystem

Leder for forebyggende avdeling opplyser at brannvesenene i dag ikke har gode nok fagsystem, og at dette heller ikke fins på markedet.³¹ De ansatte er flinke og har startet utvikling av et slags fagsystem internt. Vi får opplyst at med et bedre teknisk system kunne de gjennomført flere tilsyn og forebyggende aktiviteter.

Det mangler også et system for god informasjonsutveksling mellom forebyggende avdeling og andre avdelinger i TBRT, for eksempel beredskapsavdelingen, om brannobjekter eller store arrangementer. Ved en utrykning ville det vært nyttig for beredskapspersonellet å ha digital tilgang til tegninger av byggene. Informasjonen forebyggende avdeling har er ikke lett tilgjengelig for beredskapsavdelingen, for eksempel ved en utrykning. Dette ble påpekt etter brannen i Nordre gate i 2002, og dette er fortsatt en utfordring.

Informasjonsflyten mellom ulike aktører TBRT samarbeider med er en annen utfordring. Det er ikke noe sammenkobling av systemer mellom ulike virksomheter, for eksempel mellom TBRT og kommunale og statlige enheter, for eksempel Byggesakskontoret, Statsforvalteren og Eltilsynet. TBRT og andre brann- og redningsvesen er avhengige av at noen på statlig nivå tar tak i dette og legger til rette. Vi får opplyst at selskapet kunne blitt mer effektivt og treffsikkert hvis de hadde hatt et felles digitalt system.

Leder for forebyggende avdeling opplyser at det ville vært en fordel å ha et e-læringsystem som kan brukes til brannvernopplæring overfor sameier, borettslag og andre viktige målgrupper.

2.5 Risiko- og sårbarhetsanalyse

TBRT har en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) som i nåværende form ble utarbeidet i 2020 og deretter oppdatert årlig. Når TBRT arbeider med sin ROS-analyse analyserer de flere typer data og statistikk, går gjennom forskjellig dokumentasjon, som kommunale og fylkeskommunale risiko- og sårbarhetsanalyser og lignende, for å fange opp forhold som er relevante for TBRT. De har et årlig internt møte i TBRT der ledelsen og relevante fagpersoner møtes for å drøfte og oppdatere risikovurderingen til TBRT.

ROS-analysen beskriver uønskede hendelser som deltakerkommunene kan stå ovenfor, og der det må gjøres tiltak. Samtidig med ROS-analysen oppdateres årlig forebyggendeanalysen og beredskapsanalysen. Risiko- og sårbarhetsanalysen omfatter et stort antall risiko- og sårbarheter innenfor ansvarsområdet til brann- og redningsvesenet. Analysen omtaler også nasjonale og internasjonale utviklingstrekk som kan ha betydning for brann- og redningsvesenet, for eksempel forventet økning av naturhendelser, volds- og trusselhendelser, det globale trusselbildet og økte utfordringer med brann knyttet til risikoutsatte grupper.

TBRT vurderer at det er etablert en hensiktsmessig brannordning³² for å kunne

---

³¹ Det opplyses til revisjonen at en sentral leverandør ikke lenger tilbyr fagsystem for brannvesener, og at det ikke er andre tilbydere for slike fagsystem i markedet.

³² TBRTs brannordning, det vil si hvordan deltakerkommunene har organisert, bemannet, og utrustet virksomheten, hvilken kompetanse de har og aktiviteter som er iverksatt, er utgangspunktet i risikostyringsprosessen.

håndtere branner i bygninger, skog og utmark, fartøy og andre typer branner med for eksempel hydrogen eller høyspent. De vurderer også at de har en hensiktsmessig ordning for håndtering av trafikkulykker, akutt forurensing og ulike hendelser der en person har havnet i vannet.

TBRT sin vurdering i 2020 viste at det var behov for å øke kapasiteten for håndtering av blant annet større tunnelbranner, jernbaneulykker, brann i brygger under sterk vind og kvartalsbrann i verneverdig tett bebyggelse, fullt utviklet brann i festlokale og brann i lekeland. Det var behov for å ivareta kapasiteten for håndtering av brann i bygninger, skog og utmark, fartøy, trafikkulykker og akutt forurensning, ras i konstruksjoner og personer som har havnet i vannet. Analysen viser at TBRT skal bistå ved behov ved større kvikkleireskred, større flom og oversvømmelser, storm og stormflo, ulykke med småfly, helikopter og/eller lufttransport, helikopterulykke ved St. Olavs hospital og tilsiktede hendelser med eksplosjon og ras av konstruksjon.³³

ROS-analysen, forebyggendeanalysen og beredskapsanalysen ble behandlet av bystyret i 2021. Bystyret vedtok da brann- og redningsberedskapen for Trondheim kommune.³⁴

Blant de viktigste oppdateringene i ROS-analysen i 2023 er:

- Forventet økning av naturhendelser (tørke, vind, vann, nedbør, skred, med mulige følgehendelser som eks. ras av konstruksjon, skogbrann, bortfall av strøm, m.m.) med fare for stor til svært stor konsekvens.
- Forventet økning av volds- og trusselhendelser med fare for svært stor konsekvens.
- Globalt trusselbilde er forverret, noe som kan øke risikoen for hendelser knyttet til egen organisasjons sårbarhet og sikkerhet, inkludert hybride trusselsituasjoner.

ROS-analysens beskrivelse av hvordan ulike risikofaktorer kan påvirke hverandre

TBRTs ROS-analyse og beredskapsanalyse omtaler ikke hvordan ulike risiko- og sårbarhetsfaktorer kan påvirke hverandre.

Evne til å håndtere samtidige hendelser

ROS-analysen beskriver i noen grad TBRTs evne til å håndtere samtidige hendelser og opprettholde egen virksomhet når virksomheten utsettes for en uønsket hendelse.

Brannsjefen uttaler at TBRT er veldig sårbare for sammenfallende hendelser. I slike tilfeller kan de mangle kapasiteter i egen virksomhet for å håndtere flere hendelser samtidig.³⁵ Slike situasjoner er planlagt håndtert gjennom samarbeid med nærliggende brannvesen, for eksempel Melhus, Hommelvik og Stjørdal brannstasjon.³⁶ TBRT har også mulighet til å kalle inn flere av sine egne mannskaper som har fri. Ved langvarige hendelser legger selskapet opp til ressursflytting innad i selskapet. Ved alvorlige hendelser kan TBRT etterspørre ressurser fra Sivilforsvaret, Heimevernet og Forsvaret.

---

³³ Bystyret, sak 121/21

³⁴ ROS-analysen ble vedtatt i representantskapets møte 24.6.20, og behandlet av bystyret 2.9.21, i [sak 121/21](#).

³⁵ Beredskapsanalysen omtaler håndtering av en situasjon med utilgjengelighet på grunn av pandemi, sabotasje eller samtidige hendelser.

³⁶ Den enkeltes plikt til å forebygge og begrense skadevirkningene ved brann, eksplosjon og annen ulykke er regulert i brann- og eksplosjonsvernloven § 5 4. avsnitt.

TBRT har etablert en overordnet vaktberedskap med vakthavende brannsjef og brigadeleder som skal organisere og lede samtidig innsats på flere hendelsessteder.

Oversikt over byggverk hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader

TBRT fører kontinuerlig oversikt over byggverk hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader på helse, miljø eller materielle verdier (særskilte brannobjekter). De fører også lister over bygninger som ligger i områder med tett trehusbebyggelse og eldre murgårder med trebjelkelag.

Leder for forebyggende avdeling opplyser at det dessverre ikke er noen automatikk i at TBRT får informasjon om nye bygg og bruksendring i eksisterende bygg. Forebyggende avdeling arbeider med å holde oversikten oppdatert. Det er behov for et bedre system for å fange opp nye objekter, men dette krever trolig utvikling av teknisk løsning hos Byggesakskontoret.

Etter forvaltningsrevisjonsrapporten etter brannen på Nordre ble samarbeidet med Byggesakskontoret bedre, og de har nå et godt samarbeid om tilsyn og ulovlighetsoppfølging. Det finnes imidlertid ikke et vanntett system som gjør at TBRT kan fange opp alle nye særskilte brannobjekter. Det gjelder for eksempel lager, kjøpesenter, nye sykehjem og utesteder. TBRT pleier også jevnlig å etterspørre Byantikvarens liste over bygninger med verneverdi, for å fange opp nye særskilte brannobjekter innenfor disse kategoriene.

Samordning av risiko- og sårbarhetsanalysen med kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse

Bystyret behandlet en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for Trondheim kommune i 2014. Revidert analyse ble behandlet i 2018. Det fremgår av sakene at TBRT deltok i arbeidet. En helhetlig ROS-analyse for kommunen skal etter planen behandles av bystyret 30. april 2025.³⁷

Det fremgår ikke av ROS-analysen, forebyggendeanalysen eller beredskapsanalysen om og eventuelt hvordan TBRT har samordnet sin risiko- og sårbarhetsanalyse med kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse.

TBRT vurderer at det til en viss grad er godt samsvar mellom kommunal(e) ROS-analyse(r) og brann- og redningsvesenets egen ROS-analyse.³⁸

Evaluerings etter hendelser

Det fremgår av forebyggendeanalysen og rapportering til styret at flere forebyggende aktiviteter blir evaluert, for eksempel arrangementer, kampanjer og nattkontroller. TBRT har rapportert til DSB at de har skriftlige rutiner som sikrer at kunnskap og erfaringer fra hendelser kommer til nytte ved kartleggingen av risiko og sårbarhet for brann, og ved planleggingen og gjennomføringen av forebyggende tiltak.

TBRT har utarbeidet prosjekt- eller evalueringsrapporter i forbindelse med forebyggende arbeid, for eksempel tilsyn med eldre murgårder og evaluering av arbeidet med brannsikringen av brannsmitteområdet Møllenberg/Bakklandet i Trondheim kommune. Det

---

³⁷ Bystyret 27.2.14, sak 24/14, bystyret 4.10.18, sak 162/18 og bystyret 27.3.25, sak 54/25 (utsatt til 30.4.25)

³⁸ Jf. Melding om brannvernet til DSB 2023

er også utarbeidet prosjektrapporter om brannsikringstiltak i barnevernsinstitusjoner og parkeringsanlegg.

Det fremgår videre av forebyggendeanalysen at forebyggende avdeling ønsker å begynne med en systematisk evaluering av alle tilsyn fra 2025. Feieavdelingen opplever et behov for å finne en metode slik at bygningseiere i større grad følger opp avvik som er funnet under feiing og tilsyn.³⁹ Analysen viser at TBRT har planlagt en evaluering av tilsynsvirksomheten.

2.6 Tilsyn og forebyggende arbeid

2.6.1 Planer for det forebyggende arbeidet

TBRT har utarbeidet en aktivitetsplan for forebyggende avdeling som er knyttet opp mot de strategiske målene til selskapet. Det er fastsatt fem satsingsområder:

1. Trygg hjemme
2. Pålitelig brannalarm
3. Verneverdig tett trehusbebyggelse
4. Særskilte brannobjekter
5. Sameier og borettslag

Forebyggendeanalysen inneholder informasjon om prioriterte tiltak på det forebyggende området. Det fremgår at TBRT i hovedsak vil fokusere på seks overordnede tiltak:

- gjennomføre informasjons- og motivasjonstiltak
- føre tilsyn og etterkontroll både i særskilte brannobjekt og risikoområder
- feiing av fyringsanlegg og utvidet tilsyn
- følge opp bekymringsmeldinger
- samarbeide med og påvirke aktuelle etater, enheter, foreninger, interesseorganisasjoner, i tillegg til internt samarbeid i TBRT
- evaluering og læring etter branner

Det er utarbeidet en plan for tilsyn med ulike objekter som fastsetter hvor ofte det skal gjennomføres tilsyn. Planen dekker tilsyn med fredet, verneverdig bebyggelse, helse- og velferdssenter, 1890-gårder, ulike boliger, kritisk infrastruktur som for eksempel tunneler, parkeringsanlegg, kulturhus/forsamlingshus, hoteller, storulykkebedrifter, sykehus med flere. Det er utarbeidet egne mål og planer for tilsyn med den tette trehusbebyggelsen og en egen plan for "Trygg hjemme" (se punkt 2.8.2).

TBRT har deltatt i utarbeiding av en helhetlig brannsikringsplan for bryggene i Kjøpmannsgata sammen med Byantikvaren og andre enheter i Trondheim kommune.

2.6.2 Tiltak for å forebygge brann

Forebyggende avdeling jobber med å påvirke bygningseiere, virksomheter og innbyggere i kommunen til å gjennomføre tiltak for å forhindre at brann oppstår, og at branner som

---

³⁹ TBRT opplyser at det er snakk om et tilbakemeldingssystem etter besøk, primært fra feier til private boliger.

likevel oppstår får liten konsekvens. Det gjøres gjennom folkeopplysning, tilsyn og bredt samarbeid.

Feiing og tilsyn med ildsteder

TBRT utfører feiing og tilsyn med alle boliger som har fyringsanlegg. De gjennomfører også branntilsyn i boliger. Hyppigheten av feiing og tilsyn bestemmes ut fra en risiko- og sårbarhetsanalyse. Feieavdelingen bruker et fagprogram for å bestemme hvilke objekter som skal prioriteres. Byggene får poeng etter alder, type bolig, hybelutleie, type fyringsanlegg og om fyringsanlegget ligger i tett trehusbebyggelse eller brannsmitteområde. Resultatet av tidligere feiing og tilsyn tas også med i vurderingen. Avvik på fyringsanlegget, mengden og type sot fører til hyppigere tilsyn. Ut fra antall poeng og risiko deles byggene i soner. Bygg som vurderes å ha lav risiko for brann får besøk cirka hvert 8. år, mens de som har noe større risiko får besøk cirka hvert 4. år. Bygg som vurderes å ha høy risiko får årlig tilsyn og feiing. TBRT ønsker å arbeide mot innføring av risikobasert gebyrregulativ i alle kommunene, slik at de som har høy risiko betaler mer for tjenesten.

Når TBRT gjennomfører tilsyn med fyringsanlegg, ser de også over brannsikkerheten. Hvis brukerne mangler røykvarslere eller slukkemateriell, informerer de om det og registrerer dette som en anmerkning på boligen. De lager en rapport etter oppdragene.

I henhold til rapportering til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har TBRT varslet og reist ut for å feie 13 133 skorsteiner og gjennomføre 16 239 tilsyn med fyringsanlegg i 2024.

Tabell 3: Planlagte feiinger og tilsyn med fyringsanlegg i Trondheim kommune, 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
Totalt antall skorsteiner i kommunen	43 771	44 101	43 747	43 481
Totalt antall ildsteder i kommunen	65 577	76 657	71 709	65 356
Antall skorsteiner feid siste år i kommunen	7 733	10 482	14 826	13 133
Antall tilsyn med fyringsanlegg i kommunen	8 137	11 595	18 771	16 239

Kilde: Tall rapportert inn fra TBRT til DSB i "Melding om brannvernet"

Tallene i tabellen gjelder antall varslinger om feiinger og antall meldinger om tilsyn med fyringsanlegg.⁴⁰ Statistikken føres på denne måten fordi det er dette de har planlagt, satt av tid og ressurser til. Faktisk antall feiinger og tilsyn er lavere, da ikke alle er hjemme når brannforebyggingen kommer. Leder for feieavdelingen anslår at 60-70 prosent av feiingene og tilsynene blir gjennomført.

⁴⁰ Tall for utførte tilsyn inneholder antall boenheter feieavdelingen har sendt melding om tilsyn til i Trondheim hvert år. En boligblokk med 20 boenheter kan ha ett fyringsanlegg. Leder for feieavdelingen opplyser at antallet varslede feiinger omfatter 1/8 av alle fyringsanlegg pluss de som har behov for feiing årlig og de som har behov for feiing hvert 4. år. I noen grad påvirker også tilleggsbestillinger dette tallet. Hvert år sendes det ut melding om feiing av 1/8 av skorsteinene pluss risikovurdert feiing.

Leder for feieavdelingen opplyser at de arbeider med å finne løsninger for hvordan de bedre kan treffe huseiere og beboere når de skal gjennomføre feiing og tilsyn med ildsteder. Det er en utfordring at mange ikke åpner døra når brannforebyggeren (tidligere kalt feier) kommer på tilsyn, til tross for at tilsynet er varslet på forhånd. Vi får opplyst at TBRT prøver å forbedre varslingssystemet for i større grad å nå risikogruppene.

Det fremgår av forebyggendeanalysen at brannforebyggerne daglig opplever at gamle avvik står uløst når de kommer på besøk, selv om de skulle ha vært utbedret. TBRT opplever behov for bedre oppfølging av avvik etter feiing og tilsyn, slik at avvik faktisk blir rettet av huseierne. De opplyser at de ønsker å forbedre myndighetsutøvelsen etter tilsyn. I dag vedtar de fyringsforbud og sender purringer, men de har ikke iverksatt bruk av pålegg eller tvangsmulkt. Leder for feieavdelingen opplyser at noe av bakgrunnen for at disse virkemidlene ikke er tatt i bruk er vurdering av ressursbruk opp mot effekt. TBRT har beregnet at det vil kreve om lag to årsverk ved en slik type oppfølging. Purring/påminnelse oppnår ofte ønsket resultat.

Tilsyn med særskilte brannobjekter

Særskilte brannobjekter er i brann- og eksplosjonsvernloven definert i tre kategorier som:

- A. bygninger og områder hvor brann kan medføre tap av mange liv
- B. bygninger, anlegg, opplag, tunneler og lignende som ved sin beskaffenhet eller den virksomhet som foregår i dem, antas å medføre særlig brannfare eller fare for stor brann, eller hvor brann kan medføre store samfunnsmessige konsekvenser
- C. viktige kulturhistoriske bygninger og anlegg

Tabell 4 nedenfor viser at det i 2024 ble gjennomført 199 tilsyn med bygninger og områder hvor brann kan medføre tap av mange liv. Dette er en nedgang på 35 tilsyn fra året før. Eksempler på slike bygninger er sykehus, sykehjem og utesteder.⁴¹ Det ble gjennomført 81 tilsyn med bygninger, anlegg, opplag, tunneler og lignende som ved sin beskaffenhet eller den virksomhet som foregår i dem, antas å medføre særlig brannfare eller fare for stor brann, eller hvor brann kan medføre store samfunnsmessige konsekvenser. Eksempler på dette er bedrifter som lagrer gass eller drivstoff. Det ble gjennomført 31 tilsyn med viktige kulturhistoriske bygninger og anlegg. Eksempler på dette er brygger i Kjøpmannsgata og Fjordgata. I tillegg er det gjennomført tilsyn i den verneverdige trehusbebyggelse på Møllenberg og i Midtbyen. Antall tilsyn har vært relativt stabilt de siste fire årene, se tabell 4 nedenfor.

På grunn av bemanningsutfordringene har TBRT vært nødt til å justere frekvensen på noen typer tilsyn. Det ble gjennomført færre tilsyn med særskilte brannobjekter i 1. halvår 2024 på grunn av ressurs- og bemanningssituasjonen i forebyggende avdeling og i beredskapsavdelingen.⁴² Leder for forebyggende avdeling opplyser at tilsyn med sykehjem for eksempel skal gjennomføres en gang per år. De forsøker å få til dette, men noen ganger går det lengre tid mellom tilsynene.

⁴¹ Det fremgår for eksempel av rapporter til styret at det er gjennomført nattkontroller ved utesteder i 2023.

⁴² Rapport til styret 2. kvartal 2024, side 7 (sak 26/24).

Tabell 4: Antall objekter, tilsyn og tiltak overfor særskilte brannobjekter utført av TBRT i Trondheim i perioden 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
Antall A-objekter i kommunen	540	546	538	533
Antall tilsyn med A-objekter	232	195	234	199
Antall andre tiltak med A-objekter enn tilsyn	37	81	133	105
Antall B-objekter i kommunen	269	268	264	269
Antall tilsyn med B-objekter	109	100	75	81
Antall andre tiltak med B-objekter enn tilsyn	16	25	36	23
Antall C-objekter	133	132	133	138
Antall tilsyn med C-objekter	33	57	28	31
Antall andre tiltak med C-objekter enn tilsyn	10	12	11	15

Kilde: Tall rapportert fra TBRT til DSB i "Melding om brannvernet"

Utrykning til unødige automatiske alarmer er en stor utfordring for TBRT blant annet fordi det legger beslag på store ressurser.⁴³ Leder for forebyggende avdeling opplyser at TBRT kunne ønsket en tettere oppfølging av unødige automatiske brannalarmer, fordi dette påvirker brannsikkerheten. Et annet tema de kunne ønske å følge opp i større grad er forebygging av branner i garasjeanlegg. Noen garasjeanlegg i Trondheim har utfordringer knyttet til brannsikkerhet. De er bygd i henhold til reglene som gjaldt på byggetidspunktet, men det er risiko knyttet til disse, og en brann i disse anleggene kan ha store konsekvenser. Et annet tema er om enkelte typer fasademateriell i bygninger kan være forbundet med risiko.

I loven står det at tilsynene skal belyse alle tema som er relevant for brannsikkerheten, men forskriften og veilederen sier at de kan velge ut tema de har fokus på. TBRT velger ut enkelte tema de har fokus på.

TBRT gjennomfører tilsyn med farlige stoffer, og deltar blant annet i DSBs nasjonale tilsyn på området. I 2024 ble det gjennomført tilsyn med gass på restauranter. Temaet for den nasjonale tilsynsaksjonen i 2025 er lager som håndterer farlig stoff. I perioden 2021 til 2024 er det gjennomført i alt 2-25 tilsyn per år med farlig stoff i TBRTs deltakerkommuner. Det har vært en nedgang i antall tilsyn med farlig stoff i TBRT perioden 2021-2024, se tabell 5 nedenfor.

⁴³ Problemstillingen er tatt opp i flere analyser og planer, og det arbeides med tiltak, se avsnittet "Pålitelig brannalarm" nedenfor.

TBRT vurderer at tilsyn med farlig stoff ikke alltid blir gjennomført i tilstrekkelig grad.⁴⁴ De ønsker også å gjennomføre flere tilsyn per år i forbindelse med DSBs nasjonale tilsynsaksjon med farlig stoff.

Tabell 5: Totalt antall tilsyn med farlig stoff i TBRTs deltakerkommuner i perioden 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
Antall tilsyn med farlig stoff i TBRTs kommuner	25	2	11	12

Kilde: Tall rapportert inn fra TBRT til DSB i “Melding om brannvernet”

Verneverdig tett trehusbebyggelse

TBRT gjennomfører tilsyn i den tette trehusbebyggelsen i Trondheim. Leder for forebyggende avdeling opplyser at de ikke har hatt mulighet til å gjennomføre så mange tilsyn i denne bebyggelsen som det er behov for. Fremdriften må tilpasses ressursituasjonen, og det er derfor mange gårder på Møllenberg som ikke har vært underlagt tilsyn og som står usikrede. Det er også andre brannsmitteområder i Trondheim som TBRT per i dag ikke har ressurser til å gjøre forebyggende tiltak i.

TBRT opplever at noen eiere ikke er villig til å investere i brannsikkerhet. Revisjonsrapporten etter storbrannen i Nordre gate viste at TBRT ikke fulgte opp tilsynene godt nok. Nå følger selskapet opp tilsynene med vedtak om pålegg og vedtak om tvangsmulkt, der det er nødvendig. TBRT gjennomfører også etterkontroller for å se om påleggene er fulgt opp.

I 2024 har TBRT arbeidet med gjennomføring av et brannsikringsprosjekt i bryggene i Kjøpmannsgata, oppfølging av brannsikringsplanen og tilsynssatsingen på Møllenberg og informasjons- og motivasjonstiltak.

Tilsyn med eldre murgårder (1890-gårder)

I 2010 startet TBRT et prosjekt for å øke brannsikkerheten i gamle murgårder i Trondheim. Disse kalles ofte 1890 gårder fordi de fleste er oppført i perioden 1870-1940. Branner i slike gårder kan få store konsekvenser, fordi bygningene mangler barrierer mot spredning av brann og røyk. Det er gjennomført tilsyn og informasjons- og motivasjonstiltak. TBRT opplyser at tilsynene har gitt gode resultater, og at brannsikkerheten har blitt hevet betraktelig i prosjektperioden.⁴⁵

TBRT opplyser at det er 442 registrerte 1890-gårder i Trondheim. Ved utgangen av 2024 var det gjennomført og avsluttet tilsyn med 386 av disse gårdene.⁴⁶ Figur 2 nedenfor viser antall tilsyn med 1890-gårder i perioden 2009 til 2024. For 24 prosent av gårdene er det mer enn ti år siden siste tilsyn.⁴⁷ For de øvrige gårdene er ikke tilsynet avsluttet enda. Årsaken kan være

⁴⁴ Fremgår av forebyggendeanalysen. TBRT skriver i forebyggendeanalysen at de er i gang med kompetanseheving og forbedring av systemene på dette området.

⁴⁵ Rapport: Brannsikring av eldre murgårder i Trondheim, datert 30.4.24.

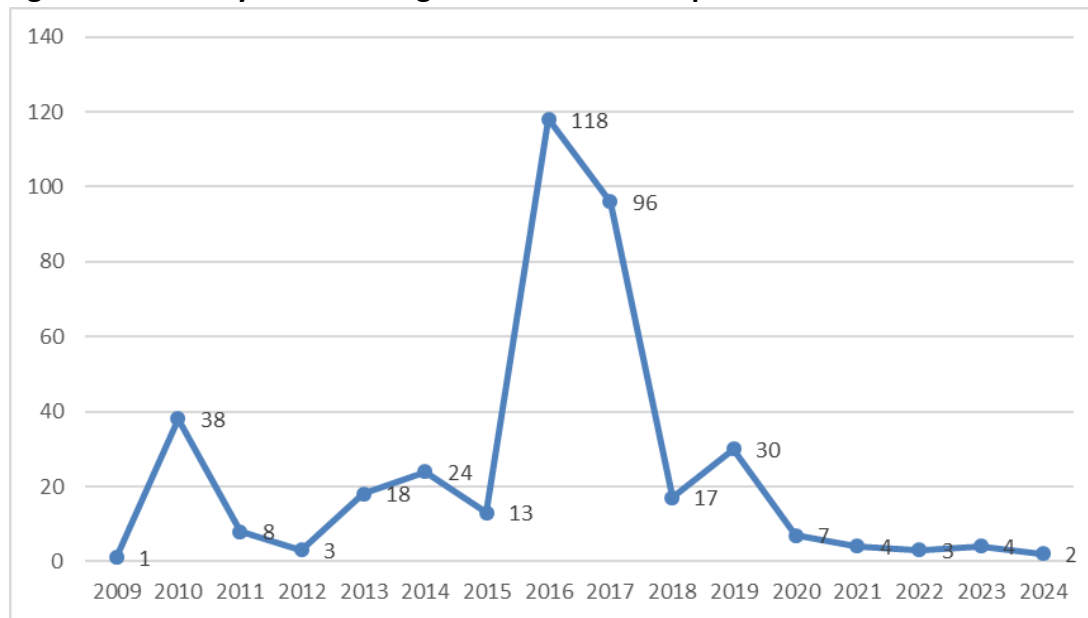
⁴⁶ Forskriftene på området sier ikke noe om hvor ofte tilsyn skal gjennomføres.

⁴⁷ I alt 92 gårder. jf. liste over murgårder med trebjelkelag (1890-gårder) med tilsynsdato, TBRT

at det kan ta noe tid å gjennomføre tiltak. I noen tilfeller kan det være nødvendig å leie inn brannteknisk rådgiver og gjøre ombygninger eller kostnadskrevende tiltak.

Hovedregelen for tilsyn med 1890-gårdene er at tilsyn gjennomføres én gang, og at oppfølgingen deretter skjer i henhold til funn i tilsyn fra feieavdelingen og eventuelle bekymringsmeldinger som kommer inn.

Figur 2: Antall tilsyn med 1890-gårder i Trondheim i perioden 2009-2024

Kilde: Figur utarbeidet av Trondheim kommunerevisjon basert på informasjon fra TBRT

Trygg hjemme

I 2012 fattet bystyret et vedtak om å styrke det forebyggende arbeidet mot risikoutsatte grupper.⁴⁸ Risikoutsatte grupper kan være eldre og/eller pleietrengende, personer med rus og/eller psykiatriproblematikk, asylsøkere, flyktninger og arbeidsinnvandrere og personer som av ulike årsaker er ekstra utsatt for brann. Ikke alle i disse gruppene utgjør en høyere risiko enn befolkningen for øvrig, men en forhøyet risiko følger faktorer som funksjonsnedsettelse og/eller kognitiv svikt, språkproblemer med mer.

Det er ansatt en Trygg hjemme-koordinator. Brannsjefen opplyser at TBRT har et godt samarbeid med Trondheim kommune for å sikre personer i risikoutsatte grupper en trygg tilværelse og nødvendig hjelp.

Arbeidet skjer gjennom hjemmebesøk, informasjon og opplæring. TBRT bidrar til at samarbeidspartnere, som for eksempel hjemmetjenesten, ergoterapeuter og brannforebyggerne får et aktivt blikk når det gjelder brann sikkerhet i hjemmet.

Vi får opplyst at det er et godt internt samarbeid i TBRT om Trygg hjemme. Feieavdelingen utfører flere tusen tilsyn i hjemmene til folk hvert år, og har derfor en sjelden og unik mulighet til å oppdage urovekkende forhold i et hjem. I 2022 ble det opprettet et fagansvar

⁴⁸ Bystyret, sak 120/12 den 30.8.12. Tiltaket er forankret i ROS-analysen til TBRT.

for Trygg hjemme i feieavdelingen som skal samarbeide med forebyggende avdeling om brannsikkerhet hos risikoutsatte grupper.

Høsten 2023 var det fire dødsbranner der fellesnevneren var psykiatri og samlere.⁴⁹ TBRT opplever utfordringer med å komme inn til disse brukerne, de er ikke hjemme eller åpner ikke når de kommer. Dette er noe TBRT fokuserer på. Brannsjefen uttaler at forebyggende arbeid er svært viktig og at de ikke kan være fornøyd når flere har omkommet i brann.

Trondheim kommune planlegger for at flere eldre skal kunne bo hjemme lengst mulig. Ifølge DSB har eldre over 70 år fire til fem ganger høyere risiko for å omkomme i brann som resten av befolkningen.

Gjennomgangen revisjonen har gjort viser at det i 2024 ble gjennomført flere tiltak, blant annet samarbeid med helse- og omsorgstjenesten i kommunen, folkeopplysning og markedsføring av branntips.no og oppfølging av bekymringsmeldinger.

Pålitelig brannalarm

Forebyggende avdeling opplyser at de jobber for å få ned den store mengden unødige automatiske brannalarmer. Falske brannalarmer er et samfunnsproblem som påvirker virksomheter, privatpersoner og brannvesenets beredskap negativt. TBRT blir årlig utalarmert til cirka 2400 alarmer i Trondheim, hvorav cirka 2000 (83 prosent) er unødige automatiske brannalarmer. Selv om oppgaven ikke er lovpålagt, så mener TBRT at det er riktig å bidra med veiledning og motivasjon for å øke påliteligheten til brannalarm.

TBRT har justert responsen på automatiske brannalarmer, og responderer nå med to personer og ikke fire, fordi over halvparten av disse alarmene er unødige.

Eksempel på tiltak som ble gjennomført i 2024:

- Tilsyn med enkeltbygg som har hatt mange feilalarmer
- Informasjons- og motivasjonstiltak og påvirkning av store bygningseiere.
- Undersøke virkningen av ulike tiltak, for eksempel arbeider TBRT med å forbedre hvordan de fremstår i tilsyn, og de reflekterer over hvor godt de treffer med forskjellige metoder og om de kan gjøre noe annerledes for å oppnå bedre effekt.
- Samarbeide med andre brannvesen og Euralarm⁵⁰ om tiltak mot unødige alarmer.

Sameier og borettslag

TBRT gjennomfører informasjons- og motivasjonstiltak for å bevisstgjøre og motivere styrer i sameier og borettslag til systematisk sikkerhetsarbeid.⁵¹ Temaer her har vært kontroll, vedlikehold, pålitelig brannalarm, riktig bruk av garasjeanlegg med mer. Som tidligere nevnt kunne TBRT tenkt seg et e-læringssystem som kan brukes til brannvernopplæring overfor sameier, borettslag og andre viktige målgrupper.

---

⁴⁹ En person som ukritisk samler og oppbevarer store mengder gjenstander, mat eller lignende og ikke greier å kvitte seg med ting.

⁵⁰ [Euralarm er en bransjeorganisasjon som representerer virksomheter i brannindustrien og leverer kompetanse og løsninger for ulike bransjer, det politiske nivået og standardsettende organer.](#)

⁵¹ I april 2025 planlegges det digitale informasjonsmøter om brannvern.

Tiltak på andre områder

Det fremgår av forebyggendeanalysen at forebygging av ulykker i forbindelse med håndtering av farlig stoff og transport av farlig gods på veg og jernbane *delvis* er ivaretatt. Leder for forebyggende avdeling uttaler at det er flere aktører som har ansvar for dette, og at det er viktig å finne ut hvor grensesnittet skal gå. Her vurderer TBRT at det er nødvendig å kartlegge og avklare forventninger fra sentral myndighet. Det er også behov for en forventningsavklaring fra myndighetene når det gjelder forebyggende og beredskapsmessige oppgaver i krigs- og krisesituasjoner.

Oppfølging av tilsyn

TBRTs forebyggende avdeling opplyser at de følger opp tilsynene til avvikene er rettet. Noen følges opp raskt, mens noen ganger kan det ta lengre tid å få avsluttet saken, for eksempel ved store kostnadskrevende tiltak. Leder for forebyggende avdeling uttaler at det blir gjort mange bra brannsikringstiltak i etterkant av tilsyn, og jevn oppfølging gir resultater.

Som nevnt tidligere fremgår det av forebyggendeanalysen at oppfølging av avvik i tilsynsrapportene etter tilsyn med ildsteder ikke er godt nok ivaretatt og bør følges opp mer systematisk. Leder for feieavdelingen opplyser at de er i gang med oppfølging etter purring. Alle med åpne avvik får nå påminnelser om retting.

Informasjon og kommunikasjon

TBRT er til stede i sosiale medier der de gir informasjon og råd om brannvern og forebyggende arbeid, for eksempel lading av elsparkesykler, røykvarslere, brannøvelser, risiko for kullsforgiftning i telt, bygningseieres ansvar for brannvern i egen bolig, bålrensing, forebygging av vannskader, betydningen av frie rømningsveier ved stort snefall, håndtering av fyrverkeri og hjelpetelefoner for psykisk helse.

Nye risikoområder og utfordringer i det forebyggende arbeidet

Nye risikoområder er for eksempel batterier, solcellepanel, lading og endret bruk av eksisterende bygg. TBRT gir informasjon til ulike grupper om håndtering av risikoområdene.

Leder for forebyggende avdeling uttaler at avdelingen har et bredt spekter av oppgaver, og at prioritering av oppgaver/risikoområder er krevende. TBRT har redusert hyppigheten av tilsyn av særskilte brannobjekter, blant annet på grunn av den økonomiske situasjonen og at andre risikoområder må prioriteres høyere. TBRT har heller ikke kapasitet til å følge opp unødige automatiske brannalarmer så grundig som de ønsker.

Leder for forebyggende avdeling opplyser at noen brann- og redningstjenester er ute hos alle over 80 år, på barnehager og skoler for å gi informasjon og veiledning, men det har ikke TBRT anledning til. På grunn av ressursituasjonen må TBRT være kreative, jobbe smart og finne andre måter å gjøre kontroller og gi informasjon på, for å få best mulig effekt av jobben de gjør. De leier for eksempel ikke inn reklamebyråer til kampanjer, men får gjort mye med egne ressurser.

2.7 Samarbeid med andre aktører

Internt samarbeid

Rapporten etter brannen i Nordre gate i desember 2002 viste mangler i samarbeidet mellom forebyggende avdeling og beredskapsavdelingen. Brannsjefen opplyser at en forbedring av dette har vært og er et viktig satsingsområde for TBRT. Han mener samarbeidet og kommunikasjonen i dag er bra. Beredskapsplaner er bedre samordnet og tilsynspersonellet har oppmerksomhet på tilrettelegging for utrykningspersonellet ved innsats. Det ble innført en rotasjonsordningen for mange år siden, som innebærer et krav om tjeneste på mer enn en avdeling for å bli utryknings- eller brigadeleder i beredskapsavdelingen. Det er også internt samarbeid om fagdager, prosjekter og øvelser.

Brannsjefen opplever at mange av dagens ansatte og ledere i TBRT har en helt annen helhetsforståelse og en mye bedre oppmerksomhet på forebyggende arbeid og tiltak enn tidligere. Flere av de ansatte i forebyggende avdeling og feieavdelingen deltar på øvelser og tjenestegjør i beredskapsavdelingen gjennom sommerferieperioden.

TBRT har et mål om å ta en tydelig regional rolle, og påvirke og arbeide sammen med andre brannvesen, nødetater, organisasjoner og myndigheter for å øke effekten av tiltakene.

Samarbeid med enheter i Trondheim kommune

TBRT samarbeider med flere kommunale enheter om bygningsmessig brannvern, miljø og tekniske tjenester; Byggesakskontoret, Byplankontoret, Trondheim eiendom, Klima- og miljøenheten og Kommunalteknikk.

Det er som tidligere nevnt etablert et samarbeid med Byantikvaren, blant annet om brannsikring på Møllenberg og i bryggerekkene. TBRT har også samarbeid med helse- og velferdskontorene, hjemmetjenesten, Trygghetspatruljen og Infosenteret for seniorer om brannsikkerhet hos risikoutsatte personer. TBRT bidrar her med opplæring, faglig støtte, bistand til håndtering av bestemte case. Hjemmeboende eldre er et risikoområde det samarbeides om. TBRT samarbeider også med Kommunikasjonsenheten, Enhet for sikkerhet og beredskap og Trondheim bydrift om informasjonskampanjer og krisekommunikasjonsplaner.

TBRT blir involvert og gir sine innspill til Byplankontoret gjennom høring i flere faser i arbeidet med strategier og reguleringsplaner. Byplankontoret opplyser at TBRT gir innspill hvis de har kommentarer. Det hender TBRT sine innspill gjør at Byplankontoret foreslår for politikerne å avslå saken. Teknisk forskrift stiller minimumskrav til løsninger. Hvis de foreslåtte løsningene ikke ivaretar kravene i forskriften, må det planlegges avbøtende tiltak. Dette har vært aktuelt for eksempel i enkelte bakgårder i Midtbyen eller på bratte tomter.

Byplankontoret opplever at samarbeidet med TBRT er godt. De mener TBRT har høy kompetanse, stiller opp og er løsningsorientert. TBRT har holdt faglige innlegg for Byplankontoret når de har blitt spurt om dette.

Byggesakskontoret har ansvar for tilsyn, klager og ulovlighetsoppfølging i byggesaker. De har et samarbeid med brannvesenet i saker som dukker opp. Byggesakskontoret får tips om ting som ikke er på plass i byggesaker, blant annet ulovligheter i bygg som ikke er forskriftsmessig brannsikret. Byggesakskontoret og TBRT har en samarbeidsavtale om juridisk bistand til TBRT der de utnytter kunnskapen på begge sider (brannfaglig og juridisk). Eksempler på samarbeidsområder er at feieavdelingen saksbehandler søknader om installasjon av piper på vegne av Byggesakskontoret og at Byggesakskontoret gir juridiske råd når TBRT skal ilegge mulkt.

TBRT har et godt samarbeid med Byggesakskontoret om tilsyn og ulovlighetsoppfølging i byggesaker, men opplever at Byggesakskontoret ikke har så stor tilsynskapasitet. Leder for forebyggende avdeling opplyser at TBRT kunne tenkt seg enklere oversikt over status for byggesaker. Som tidligere nevnt finnes det ikke et godt system som gjør at TBRT kan fange opp alle nye særskilte brannobjekter, for eksempel lager, kjøpesenter, sykehjem og utesteder.

Feieavdelingen samarbeider med Klima- og miljøenheten i Trondheim kommune om pipesensorer som følger med på sot i piper. TBRTs rolle er å montere sensorene for kommunen.

Feieavdelingen har dårlige lokaler som ikke tilfredsstiller dagens krav til arbeidsmiljø. Leder for feieavdelingen mener det vil være en styrke for selskapets forebyggende brannvernarbeid om også feiing og tilsyn har tilhold på hovedbrannstasjonen. Dette vil gjøre samarbeidet internt mer effektivt og enklere, spesielt opp mot forebyggende avdeling. Trondheim kommune har satt av investeringsmidler for utvidelse av hovedbrannstasjonen slik at de kan flytte avdelingen dit.

Både Eierskapsenheten, Byplankontoret og Byggesakskontoret gir uttrykk for at samarbeidet med TBRT fungerer godt. De opplever at TBRT har høy kompetanse og at det er en god og tillitsfull dialog med selskapet.

Samarbeider med andre aktører på regionalt og nasjonalt nivå

TBRT deltar i fylkesberedskapsrådet og representerer alle brannvesen i Trøndelag. Brann- og redningssjefen er medlem av redningsledelsen der politimesteren i Trøndelag samler alle etater som har en rolle i redningsberedskapen i fylket.⁵²

Brann- og redningssjefen deltar videre i Nasjonalt brannfaglig råd der DSB to ganger per år samler representanter fra brannvesen i alle fylker. Brann- og redningssjefen er også leder i bransjestyret Brann og redning i Samfunnsbedriftene. Vi får opplyst at TBRT gjennom dette har god dialog med andre brannvesen, DSB og nasjonale myndigheter.

TBRT samarbeider også med Midt-Norge 110-sentral, politiet, Vegtrafikksentralen, det lokale eltilsynet, Arbeidstilsynet, Trondheim Management, A-KRIM, Byggebransjens uropatrulje, Fire Research and Innovation Centre, RISE Fire Research, Stiftelsen brannbamsen Bjørnis, universitet og høyskoler og Kommunalt oppgavefelleskap mot akutt forurensning, region Midt-Norge (Midt-Norge IUA). Det er også startet noen nye prosjektsamarbeid, for eksempel

---

⁵² Her det to årlige møter og i tillegg en årlig øvelse.

med Bufetats enhet for godkjenning av barnevernsinstitusjoner og Flyktningenheten i Trondheim kommune.

Samarbeid med andre brann- og redningsvesen

Vi får opplyst at TBRT deltar aktivt i et nasjonalt branninformasjonsforum med andre store brannvesen, hvor de arbeider med å samkjøre og effektivisere kommunikasjonen ut mot innbyggere generelt og risikogrupper spesielt. Det er inngått samarbeid med andre brann- og redningsvesener, blant annet gjennom jevnlige nettverksmøter med Oslo, Bergen og Rogaland.

Brannsamarbeid Trøndelag

Etter samarbeid om slokking av en skogbrann i Sverige for noen år siden ble det etablert et samarbeid mellom alle brann- og redningsselskap i Trøndelag, kalt Brannsamarbeid Trøndelag. Bakgrunnen er blant annet at brannloven pålegger kommunene og brann- og redningstjenestene en forpliktelse til å bistå andre kommuner ved større hendelser. Det er et ønske om å oppnå kostnadssynergier og beredskapssamarbeid. Både Eierskapsenheten og kommunens kommunaldirektør for finans deltar i samarbeidet.

Brann- og redningsvesenene i Trøndelag har en felles bistandsavtale og oversikt over beredskapsressursene i fylket. Avtalen regulerer hvordan de sammen skal håndtere en stor og regional hendelse i Trøndelag.

Det fremgår av rapportering til styret at det er etablert en prosjektorganisasjon med styringsgruppe, prosjektgruppe og arbeidsgrupper. Det regionale risikobildet er drøftet, og arbeidet med å prioritere samarbeidsområder har startet. Nå forberedes videre arbeid og ulike samarbeidsformer vurderes. Statsforvalteren har bevilget midler til arbeidet i 2024 og 2025.

3 Eieroppfølging av TBRT

3.1 Er eierstyringen i samsvar med bystyrets føringer og anbefalte prinsipper?

3.1.1 Bystyrets signaler om hva de vil med selskapet

Bystyrets signaler for hva de vil med selskapet fremgår i bystyresaken da TBRT ble opprettet i 2007⁵³ og i selskapsavtalen. Formålet med selskapet fremgår også i kommunens handlings- og økonomiplan 2025-2028, budsjett 2025.⁵⁴ En sentral føring for selskapet er at de i det interkommunale samarbeidet skal sikre høyt nivå på brann sikkerheten, kompetansedeling og annet relevant samarbeid mellom deltakerkommunene.⁵⁵ I saken om etablering av selskapet ble det lagt til grunn at de ønsket å gjøre tjenesten bedre, samtidig som den ville gjøre tjenesten billigere for den enkelte kommune enn om tjenesten ble løst hver for seg.⁵⁶

Både leder for representantskapet og styreleder oppfatter føringene fra eierne som tydelige og samstemte, men styrelederen legger til at det er stor forskjell mellom Frøya som nylig kom inn, og resten av kommunene når det gjelder utførte oppgaver. Det jobbes med å få likeverdige tjenester i alle kommuner. Leder for representantskapet mener at selskapets strategidokument gir tydelige og tilstrekkelige føringer for selskapet.

Daglig leder viser til at både selskapsavtalen og nasjonale føringer i lover, forskrifter og utredninger gir tydelige føringer for selskapets virksomhet. Forventningene fra bystyret er blant annet at TBRT skal yte effektive brann- og redningstjenester i samsvar med nasjonale føringer på området.⁵⁷

3.1.2 Eierstyring tilpasset IKS-organiseringen

Trondheim kommune har gjennom eierskapsmelding del 1 vedtatt 11 prinsipper for eierstyring. Det fremgår at forventningene gitt i eierskapsmelding del 1 gjelder for alle selskaper Trondheim kommune har eierinteresser i, også interkommunale selskaper og foretak. I eierstyringen skiller kommunen mellom selskaper som opererer i et marked og selskaper som ivaretar særskilte samfunnsoppgaver, som TBRT ivaretar. Det er ikke stilt krav om fortjeneste til TBRT, men forventninger om effektiv drift. Sentrale prinsipper for eierstyring er blant annet at det skal etableres en aktiv eierstyring med oppfølging av selskapet gjennom dialogmøter, eierberetning og eiermøter.

---

⁵³ Bystyresak 31/2007, 19.2.2007

⁵⁴ Bystyresak 215/2024, 12.12.2024. HØP 2025, side 269, kap. 16.12 Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS

⁵⁵ Jamfør side 269 i byrådets forslag til handlings- og økonomiplan 2025-2028. Budsjett 2025. Forventninger fremgår også i sak 31/2007: Etablering av IKS for brann-, rednings- og feiervesen. Bystyret 26.4.2007.

⁵⁶ Bystyresak 31/2007. Det fremgår også i en sak om tjenestene fra 2007 at Trondheim kommune før opprettelsen av selskapet fikk pålegg fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) om å rette på situasjonen med underdimensjonering av tjenesten (arkivsak 07/31437).

⁵⁷ Bystyresak 31/2007. 19.2.2007.

Formelt skal kommunens eierstyring av TBRT skje gjennom representantskapet som er selskapets høyeste organ. Dette følger av IKS-lovgivningen og i selskapsavtalen. I Trondheim kommune er det ordføreren og de øvrige eierrepresentantene oppnevnt av bystyret som utøver eierstyringen på vegne av bystyret. Ifølge selskapsavtalen skal eierne møtes minst to ganger årlig i representantskapsmøter. Protokollene fra representantskapsmøtene viser at de både behandler formelle saker fastsatt i selskapsavtalen og blir orientert av TBRT om status og faglige temaer.

I tillegg til den formelle eierstyringen som skjer i representantskapet, følger den administrative ledelsen⁵⁸ i kommunene opp TBRT på økonomi og budsjettammer. Det er tatt inn i selskapsavtalen at deltakerkommunene skal sende et felles forventningsnotat til styret om kommende årsbudsjett innen 1. april hvert år. Dette gjøres ikke. Det er opplyst at de i stedet har etablert en praksis der de gjennomfører felles møte med selskapet om budsjettet i april/mai. Vurdering av størrelsen på TBRTs budsjettammer skjer på administrativt nivå i dialog mellom administrativ ledelse i deltakerkommunene og selskapet. Styret innstiller deretter på avtalte budsjettammer. Innhentet korrespondanse om rammer viser at dialogen om budsjettet i stor grad skjer med den største eieren, ved kommunaldirektøren for finans i Trondheim kommune.⁵⁹

I Trondheim kommune følger i tillegg Eierskapsenheten opp selskapet med hensyn til økonomi, blant annet selvkostbestemmelsene for feietjenesten og leie av lokaler på vegne av kommunaldirektøren for finans. Dialogen om budsjettet har Eierskapsenheten med brann- og redningssjefen og selskapets økonomimedarbeidere. Regnskap og økonomi blir gjennomgått og behov for ramme vurdert. TBRTs budsjett blir i hovedsak justert etter en kommunal deflator som skal gjenspeile den generelle lønns- og prisstigningen i samfunnet. Eierskapsenheten opplyser at de får tilsendt økonomiske oversikter, men foretar ingen oppfølging eller undersøkelser av disponeringen. De kontrollerer forslag til nytt rammetilskudd og har dialog med kommunaldirektør for finans om dette.

Byråd for finans og kommunaldirektør for finans gir uttrykk for at eieroppfølgingen er svakere for kommunens interkommunale selskaper sammenlignet med kommunens aksjeselskaper. Aksjeselskapene er underlagt tettere oppfølging med dialogmøter og eierberetning. I dag er det ordføreren som mottar innkalling til og agenda for representantskapsmøter. Byråd for finans er usikker på om informasjonen rundt disse møtene er satt godt nok i system. Byråd for finans gir uttrykk for at det kan være aktuelt å styrke eierstyringen overfor kommunens interkommunale selskaper.

TBRT opplyser at siden oppstarten av selskapet har de hatt kontakt med Eierskapsenheten om ramme. Kommunikasjonen har vært med kommunaldirektør for finans og hans stab. Rammeendringer og endringer av forutsetninger har vært kontrollert av Eierskapsenheten.

---

⁵⁸ Administrativ ledelse er her kommunaldirektøren for finans i Trondheim kommune og kommunedirektørene i Oppdal, Rennebu, Malvik, Indre Fosen og Frøya. Fra og med 2025 vil også byrådet for finans i Trondheim kommune også følge opp TBRT sammen med ledelsen i de andre deltakerkommunene.

⁵⁹ Representantskapet vedtok i 2015 en ny styringsmodell der deltakerkommunene kan sette tydelige økonomiske rammer for selskapets drift. Den nye styringsmodellen inneholder handlingsregel for investeringer, klargjøring av hvordan budsjettkorrigeringer skal kunne skje, og handlingsregel som gir styret anvisninger i forhold til operasjonalisering av effektivitetskravet i selskapsavtalen. Kilde: Bystyresak 253/2002, 15.12.22 (HØP 2023-2026).

3.1.3 Langsiktige strategiske mål for virksomheten

Strategiske målsettinger for TBRT fremgår både av bystyresaken da selskapet ble opprettet og av selskapsavtalen.⁶⁰ I selskapsavtalen slås det fast at TBRTs oppgaver er av samfunnsmessig art og at det er grunnlaget for kommunenes eierskap. Kommunenes plikter på brann- og redningsområdet ivaretas av TBRT, og de legger til grunn at selskapsformen gir muligheter for synergieffekter og effektivisering gjennom samdrift og kompetanseheving. Det fremgår at TBRT er positiv til utvidelse av selskapet med flere kommuner forutsatt at eierkommunene oppnår en økonomisk, ressursmessig eller kvalitets-/tjenestemessig fordel.

Representantskapet behandlet TBRTs strategidokument for 2025-2035 i møte 11. desember 2024. Det fremgår at dokumentet er revidert i samsvar med signaler gitt nasjonalt for tjenesten.⁶¹ Målene er blant annet at ingen skal omkomme som følge av brann, man skal unngå tap av uerstattelige kulturhistoriske verdier og unngå branner som lammer kritiske samfunnsfunksjoner. Selskapets [strategiske mål](#) er innrettet med fokus på;

1. Samarbeid
2. Teknologi
3. Utvikling
4. Arbeidsmiljø
5. Mangfold
6. Kompetanse

Styrelederen opplyser at TBRTs strategidokument rulleres årlig, og at de foretok en full revidering av strategien i 2023 der de seks strategiske målene ble etablert. Styrelederen opplyser videre at handlingsplanene i TBRT skal være direkte knyttet til de strategiske målene.

Lederen av representantskapet gir uttrykk for at strategiplanen gir tydelige og tilstrekkelige føringer til TBRT, og at eierne er samstemte om formål, målsetting og føringer for selskapet.

3.1.4 Aktiviteter i representantskapet

I 2023-2024 er det avholdt syv representantskapsmøter. Det fremgår av protokollene at møtene har blitt ledet av leder av representantskapet og, ved fravær, av nestlederen.⁶² Ved fravær møter varamedlemmer i representantskapet, noe som sikrer at møtene har vært beslutningsdyktige.⁶³

Budsjett, årsregnskap, årsmelding og honorering av styret og revisor blir behandlet i aprilmøtet. Status og økonomi har stort sett vært satt opp som fast sak i representantskapsmøtene. I tillegg har representantskapet i perioden 2023-2024 behandlet følgende saker:

- TBRTs strategidokument for 2025-2035
- Utvidelsen av et likviditetslån

---

⁶⁰ Jamfør bystyresak 31/2007, 26.4.2007 og selskapsavtalens punkt 2.2 om strategi.

⁶¹ Jamfør Meld. St. 16 (2023-2024).

⁶² Det fremgår av referatene at ordførerne deltok på samtlige møter i 2023, og aprilmøtet i 2024. I 2024 var ordføreren fraværende i tre møter, og nestleder ledet disse møtene.

⁶³ Samtlige møter i 2023 og 2024 har hatt et eller flere fravær. Varamedlemmer har i disse tilfellene møtt med unntak av tre tilfeller. Alle møtene i 2023 og 2024 har vært beslutningsdyktige siden mer enn halvparten av medlemmene møtte, og disse representerte to tredeler av stemmene.

- Brannsamarbeid og utvidelse av TBRT med Frøya kommune
- Endring av selskapsavtalen.

Protokollene viser at representantskapet har blitt orientert om TBRTs økonomiske rammebetingelser, bemanning av beredskapsavdelingen og forebyggende avdeling, selskapets forebyggende arbeid på Frøya, brannsamarbeidet i Trøndelag og om stiftelsen brannbamsen Bjørnis. De er videre blitt orientert om utfordringene med å ha tilstrekkelig bemanning i beredskap på grunn av de økonomiske rammene.

TBRT fungerer som sekretariat for representantskapet og forbereder sakene som skal opp i representantskapet. Leder for representantskapet gir uttrykk for at de gjennom de sakene som er fremmet, er blitt godt orientert om den strategiske og økonomiske situasjonen i TBRT. Sakene som legges frem for representantskapet er godt forberedt og gir grunnlag for beslutninger. Det er ofte samsvar mellom eierkommunene i syn på sakene som har vært til behandling. Leder for representantskapet gir også uttrykk for at siden Trondheim kommune er største eier, er det naturlig at Trondheim kommune er sterkt involvert i oppfølgingen av TBRT. Samtidig må TBRT ivareta lovkrav og regler som gjelder i alle eierkommunene.

På spørsmål om hvordan representantskapet følger opp TBRT, gir brann- og redningssjefen uttrykk for at de kanskje kunne vært mer involvert i selskapets strategiarbeid, men har samtidig forståelse for at de ikke er det. Mye av føringene for TBRTs virksomhet ligger i både selskapsavtalen og i lovkrav til virksomheten. Med utgangspunkt i det, er det TBRT som i stor grad utformer alt av styrings- og strategidokumenter.

Lederen for representantskapet mener det er viktig at TBRT har god kostnadskontroll, at de søker å optimalisere driften og at de drifter i balanse uten at det går på bekostning av beredskap og sikkerhet.

Det foreligger ingen formelle rutiner der Trondheim kommunes sine representanter i representantskapet foretar rapportering til bystyret. Selskapets årsrapport går kun til behandling i representantskapet. Årsrapporten er imidlertid offentlig og ligger på TBRTs hjemmeside.

3.1.5 Oppnevning av styre

Hvordan styret skal oppnevnes fremgår av selskapsavtalen. Styret skal velges av representantskapet og bestå av sju medlemmer med personlige varamedlemmer oppnevnt fra deltakerkommunene. Ifølge selskapsavtalen skal antall medlemmer fra de ansattes organisasjoner følge av IKS-lovgivningen. Det fremgår av dokumentasjonen at de ansatte har fire representanter i styret.⁶⁴

Representantskapet velger styre, leder og nestleder for en fireårsperiode etter kommunevalget. De ble sist valgt på representantskapsmøtet i desember 2023. I forbindelse med oppnevning av styret benytter eierkommunene en valgkomite. Lederen av representantskapet gir uttrykk for at de har en aktiv valgkomite. Den er satt sammen av medlemmer fra Indre Fosen, Rennebu og Trondheim. Det opplyses at i oppnevningen av styret er det tatt hensyn til kontinuitet og kompetansesammensetning av styret. Leder av representantskapet uttrykker tilfredshet med dagens styre. Styrelederen vurderer også at

---

⁶⁴ Det opplyses at antallet ansatte i dagens styre henger sammen med tidligere prosesser rundt styresammensetningen.

styret har god kompetansesammensetning. De har styremedlemmer med kompetanse på håndtering av ulykker, økonomi, juss, organisasjonsutvikling og ledelse, samt at ansatterepresentanter har brannfaglig kompetanse. Ifølge styrelederen foretar de årlig en egenevaluering av styrets arbeid.

Protokollen viser at behovet for kontinuitet i styret er ivare tatt ved at flere styremedlemmer ble gjenvalgt i 2023. Ny styreleder var også nestleder i det forrige styret. Styret balanserer kravene til kjønnsbalanse med tre kvinner og fire menn. Trondheim kommune har som eierskapspolitikk for sine selskaper at honorering av styret skal være på moderat nivå. Protokollen viser at styrehonoraret er på moderat nivå⁶⁵ og i samsvar med kommunens øvrige selskaper. Honoraret er justert opp i samsvar med deflator for pris- og lønnsvekst.

3.1.6 Oppfølging av virksomheten

Selskapsavtalen, strategiplanen og handlings- og økonomiplanen er ifølge brann- og redningssjefen selskapets viktigste styringsdokumenter. Selskapsavtalen gir som nevnt foran føringer for TBRTs formål og drift. Ifølge TBRT sier strategiplanen ikke så mye om ressurser og effektivitet, men legger føringer for utviklingen av tjenesten. Selve rammene for TBRTs virksomhet ligger i handlings- og økonomiplanen, som er vurdert som et av selskapets viktigste styringsdokumenter. Den vedtas normalt av representantskapet i desember.

I selskapsavtalen fremgår det hva som er representantskapets oppgaver og myndighet og hva som er styrets rolle og ansvar. Styret skal avgi innstilling til representantskapet i saker som gjelder budsjett, økonomiplaner, låneopptak med mer. De representerer selskapet utad, har ansvar for at selskapets driftes hensiktsmessig, fører tilsyn med daglig leder, treffer vedtak om låneopptak etter fullmakt og foretar økonomisk oppfølging av virksomheten.

TBRT har et økonomireglement som blant annet omtaler rapportering og brann- og redningssjefens oppfølgingsansvar. Det skal rapporteres til styret på økonomi minst tre ganger årlig hvor det følger med:

- skriftlige kommentarer knyttet til vesentlige budsjettavvik
- prognoser for året
- eventuelle forslag til tiltak

Ifølge styrelederen følger styret opp at TBRT har en betryggende internkontroll. Styret behandler og godkjenner TBRTs tertialrapporter og holder seg orientert om selskapets økonomiske stilling. Både representantskapet og styret gir uttrykk for at de blir godt orientert om økonomien i TBRT og økonomiske disponeringer av budsjettrammen. Låneopptak er behandlet både av styret og representantskapet, det samme gjelder investeringer som bygging av nye brannstasjoner og investeringer i ny brannbåt.⁶⁶

I årsrapportene gis det en fyldig redegjørelse for TBRTs investeringer, ulike aktiviteter, brann- og redningsfaglige nyheter, øvelser, publikumstiltak, aktiviteter for barn og unge, ulike risikoer, vurdering av driften og oppnådde resultater.

---

⁶⁵ Styrelederen er for 2024 honorert med 88 300 kr, nestleder med 53 100 kr og medlemmer med 41 400 kr.

⁶⁶ Dette fremgår av TBRTs handlings- og økonomiplan, jf. representantskapsmøte 11.12.24. Forholdet er tatt opp i kommunikasjonen mellom TBRT og kommunaldirektøren for finans i Trondheim kommune i 2023 og 2024.

TBRT har egne etiske retningslinjer som sist ble oppdatert 2. oktober 2018. Styret opplyser i sin beretning at de jobber kontinuerlig for å opprettholde høy etisk standard, og for å fremme etisk atferd har etiske dilemmaer blitt et fast tema i lederopplæring, ledersamlinger og avdelingsmøter. Det opplyses at alle avdelinger er pålagt å gjennomgå og diskutere de etiske retningslinjene minst én gang i året.

Regler for habilitet er tatt inn i TBRTs etiske retningslinjer. Alle skal unngå å komme i situasjoner som kan medføre konflikt mellom brann- og redningstjenestens interesser og egne interesser. Nåværende styreleder opplyser at det ikke har vært saker som gjelder habilitetsutfordringer i hennes tid i styret.

TBRT er underlagt en rekke lovkrav. Styrelederen mener lovkravene som selskapet er underlagt blir fulgt opp på en god måte. De har en egen ansatt som følger opp at selskapets anskaffelser er i samsvar med regelverket for offentlige anskaffelser. TBRT har imidlertid en bemanning som ikke er i samsvar med brann- og redningsvesenforskriften, men bruddene på lovkravene er godt dokumentert av administrasjonen og av styret overfor eierne.⁶⁷ Et av styremedlemmene i TBRT har overfor revisjonen understreket at de derfor har stort fokus på å dokumentere og protokollføre at finansieringen av selskapet ikke er tilstrekkelig til å tilfredsstille lovkrav for dimensjoneringen av antall ansatte i Trondheim kommune. Spesielt gjelder dette beredskapsavdelingen som i perioder har for få ansatte på vakt i forhold til lovkrav.⁶⁸

TBRT og styret har fokus på lovkrav rundt helse, miljø og sikkerhet. Det opplyses at TBRT har egne HMS-planer og at de gjennomfører risikovurderinger i henhold til HMS-lovgivningen. Det opplyses at man fra sentrale myndigheter har fått nye lovkrav knyttet til brannstasjonene om etablering av skitten og ren sone, noe som vil kreve nye investeringer i brannstasjonene.

TBRT har fokus på samfunnsansvar i egen virksomhet og er medlem av arbeidsgiver- og interesseorganisasjonen Samfunnsbedriftene. Brann- og redningssjef er styreleder i bransjestyret for brann og redning i Samfunnsbedriftene. Ifølge strategidokumentet har de som mål å redusere klimafotavtrykket og å finne mer bærekraftige løsninger. TBRTs brannbiler består i hovedsak av tunge fossile kjøretøy på 3,5 tonn. De opplyser at de har hatt en elektrisk brannbil på demonstrasjon, men den er svært dyr å anskaffe. De har skiftet ut de mindre bilene til fossilfrie biler, for eksempel vaktbil. TBRT har for øvrig som uttalt mål at de skal søke å rekruttere og beholde en mangfoldig sammensetning av ansatte som gjenspeiler det samfunnet selskapet er en del av.

---

⁶⁷ Dette er formidlet til både administrativ ledelse i kommunen og til representantskapet. Revisjonen har blant annet vært til stede som observatør i enkelte av møtene der temaet dimensjonering og økonomiske rammer har blitt tatt opp.

⁶⁸ Lovkravene følger av brann- og redningsvesenforskriften, ROS-analysen og beredskapsanalysen som bystyret har sluttet seg til i sak 121/2021, den 2.9.2021. Bystyret vedtok i saken at tilpasning til beredskapsanalysen skulle gjennomføres innen utgangen av 2021.

3.2 Kontroll på økonomien og ressursbruk

3.2.1 Finansiering av brannordningen og budsjettprosessen

Eiernes finansiering av brannordningen til TBRT fremgår av selskapsavtalen og i [IKS-lovgivningen](#). Eierkommunene er felles solidarisk ansvarlig for TBRTs økonomi. Deltakerne har plikt til å yte tilskudd til driften av selskapet, basert på den til enhver tid godkjente brannordning og ansvarsfordelingsnøkler.

Ifølge selskapsavtalen må selskapets budsjett revideres hvis det oppstår avvik mellom kommunenes og selskapets budsjett. Som nevnt tidligere, er det opplyst at deltakerkommunenes budsjettoppfølging overfor selskapet starter på administrativt nivå fra kommunene. Det er kommunaldirektør for finans i Trondheim kommune og kommunedirektørene fra de andre eierkommunene som til nå har stått for prosessen, men for neste års budsjett vil også byråd for finans i Trondheim kommune ta del i prosessen med selskapet som starter i april 2025.

3.2.2 Økonomien i TBRT

Regnskapet viser at TBRTs samlede inntekter lå rundt 260 millioner kroner i 2019 og at det er budsjettert med 357,9 millioner kroner i 2025.⁶⁹ Inntektene til selskapet har samlet blitt styrket med nesten 100 millioner kroner siden 2019, dette inkluderer utvidelse av selskapet med Frøya kommune i 2024 og en betydelig økning i selskapets husleieutgifter.⁷⁰ Avtalt husleie er for selskapet et nullsum-oppgjør opp mot eierkommunene, det vil si at selskapets rammer økes tilsvarende kommunens økning i husleie.⁷¹

Selskapets hovedinntektskilde er refusjon fra eierkommunene til beredskap, forebyggende arbeid og administrasjon. Dette utgjør rundt 77-78 prosent av selskapets samlede inntekter, som fordeles etter avtalte eierbrøker. Feiing og tilsyn utgjør 10 prosent⁷², mens øvrige inntekter er refusjon for unødvendige alarmer, refusjon fra NAV, moms og andre inntekter.

Selskapet opplyser at de har prøvd å øke inntektene knyttet til unødige automatiske alarmer som de fakturerer 110-sentralen. Gebyret har ikke vært justert på flere år og for TBRT dreier det seg om flere millioner kroner hvis gebyret hadde blitt justert i samsvar med lønns- og prisveksten. Selskapet opplyser at de nå planlegger å justere opp gebyret gradvis. TBRT har litt inntekter knyttet til kurs, kompetanse og øvelser, men oppgir at det er lite som kan gjøres for å øke denne delen.

Selskapet har i tråd med risikovurderingen bygd opp kompetanse og utstyr til blant annet urban søk og redning (USAR) og redningsdykking. Dette er en regional ressurs som blir benyttet ut over TBRTs deltakerkommuner. Kommunaldirektøren for finans er opptatt av kostnader til dette og anbefaler at det bør gjennomføres en dialog med øvrige brannvesen i

---

⁶⁹ Inntektene var i millioner kroner følgende: 265,9 i 2020, 266,0 i 2021, 268,8 i 2022, 290,3 i 2023 og 339,7 i 2024.

⁷⁰ Utvidelsen med Frøya utgjør rundt 17,2 mill. kr i 2025 og økt husleie på 23,46 mill. kr i 2024 og 2025.

⁷¹ For eksempel økte selskapets rammer i 2024 med 6,15 mill. kr på grunn av at husleien ble justert opp tilsvarende fra eierkommunene pga endringer i Swap (lånerenter).

⁷² Feietjenesten refusjoner utgjorde 29,5 millioner kroner i 2024 av en samlet eierintern refusjon på 289,5 millioner kroner. Regnskap for feietjenesten føres separat i samsvar med selvkostbestemmelsene.

regionen for å få til en medfinansiering. Selskapet opplyser at de allerede er i en prosess om mulig medfinansiering av regionale ressurser gjennom Brannsamarbeid Trøndelag.

Selskapets kostnader er påvirket av nyinvesteringer, økende pensjonsutgifter og husleieutgifter. Selskapet har i 2023-2024 tatt i bruk en ny brannbåt og to nye brannstasjoner (Oppdal og Rennebu).⁷³ Selskapets største kostnadspost er lønn og sosiale utgifter som utgjør 64 prosent av selskapets kostnader, deretter følger husleieutgiftene som utgjorde rundt 15 prosent i 2024 (i 2019 rundt 12 prosent).

Selskapet gir uttrykk for at de har en tilfredsstillende likviditetssituasjon med løpende refundering av sine utgifter. Selskapet har i enkelte år hatt negativ egenkapital, noe som har sammenheng med aktuarberegningene⁷⁴ av de årlige pensjonsforpliktelsene.

Balanse i regnskap og mindreforbruk

Regnskapene viser at selskapet har drevet i balanse og at de har hatt kontroll på økonomien. Selskapet har et mindreforbruk som utgjør i snitt rundt 1-2 prosent av de samlede inntektene. Kontroll på økonomien er i hovedsak forklart med at de har klart å justere antall ansatte i samsvar med budsjetttrammene og at de jobber smartere. Blant annet er brannkonstablene ved utrykning utstyrt med kamera, slik at de fra hovedbrannstasjonen kan følge med på det som skjer på stedet og vurdere behov for ekstra innsats. Det gjør tjenesten mer effektiv. Selskapet har siden 2020 redusert antall heltidsansatte i beredskapsstyrken, men også administrasjonen er noe redusert (se tabell v1 i vedlegg 1).

Prisnivåjusteringer av inntektsrammene

Det har vært innarbeidet en praksis med at TBRT får justert driftsinntektene til brannordningen etter en kommunal deflator som skal gjenspeile lønns- og prisveksten i samfunnet. Justeringen beregnes ut fra lønns- og sosiale utgifter og selskapets ordinære driftskostnader, mens husleie og lånekostnader holdes utenfor. Selskapet har overfor revisjonen opplyst at de ikke er blitt tilstrekkelig kompensert for lønns- og prisveksten de siste årene. De får også redusert rammene som følge av effektiviseringskrav. Vi har derfor foretatt en sammenligning mellom to år med noenlunde lik aktivitet, 2019 og 2023.⁷⁵ I sammenligningen er inntektsallene for 2019 regnet om til 2023-kroner ved bruk av konsumprisindeksen.⁷⁶ Beregningene gir følgende resultater:

- 13,7 mill. kr lavere samlede inntekter i 2023 enn i 2019 (i 2023-kroner)
- 15,6 mill. kr lavere refusjon fra eierkommunene til beredskap, forebyggende arbeid og administrasjon i 2023 enn i 2019 (i 2023-kroner)

---

⁷³ Oppdal brannstasjon og brannbåten ble tatt i bruk i september 2023, og Rennebu brannstasjon i november 2024.

⁷⁴ Aktuarets oppgaver er å analysere og beregne selskapets påløpte pensjonskostnader som skal regnskapsføres og som skal fordeles over opptjeningsperioden.

⁷⁵ Unntaket er endringen med utskilling av Bjørnis som egen stiftelse i 2021. Det fremgår av budsjett 2019 at selskapet budsjettet med 1,6 millioner kroner i refusjoner nasjonalt for Bjørnis og 0,1 millioner kroner i salgsinntekter. Utskillelsen av stiftelsen Bjørnis påvirker de samlede inntekter og ikke refusjon fra eierkommunene til beredskap, forebyggende arbeid og administrasjon.

⁷⁶ Se tabell v4 og v6 i vedlegg 1.

TBRT har beregnet at manglende kompensasjon⁷⁷ for lønns- og prisvekst i perioden 2021-2023 utgjorde 12,4 millioner kroner (se vedlegg 4), mens effektiviseringskravet i perioden 2019-2023 har redusert rammen med 2,6 millioner kroner.⁷⁸ Manglende kompensasjon for lønns- og prisveksten og redusert ramme som følge av effektiviseringskrav utgjør tilsammen 15 millioner kroner i perioden 2019-2023.

Effektiviseringskrav

Effektiviseringskravet har vært lagt inn som et krav fra kommunen siden 2016. Første året (2016) var kravet en reduksjon av rammen på 0,1 prosent, andre året (2017) en reduksjon på 0,5 prosent og deretter en årlig reduksjon på 0,3 prosent.⁷⁹

I 2025-budsjettet utgjør effektiviseringskravet en reduksjon i budsjettrammen på 0,66 millioner kroner for beredskap, forebyggende og administrasjon.⁸⁰ Årlig reduksjon av budsjettrammen som følge av effektiviseringskrav i perioden 2016-2025 utgjør samlet **5,18 millioner kroner**. Beløpet er ikke justert for dagens kroneverdi, slik at rammen i perioden 2016-2025 egentlig er redusert med 5,9 millioner kroner etter dagens kroneverdi.⁸¹

Brann- og redningssjefen viser til at de realiteten har effektivisert mye mer, fordi de ikke har fått full kompensasjon for lønns- og prisveksten de siste årene. Han gir uttrykk for at de i realiteten har mindre å rutte med, samtidig som utgiftene har økt. Dette merker selskapet godt. TBRT er en type virksomhet der effektivisering og reduserte rammer i all hovedsak må tas i form av færre ansatte, noe som ifølge styret og administrasjonen er utfordrende fordi TBRT må tilfredsstille lovkrav til dimensjonering av antall ansatte i selskapet. Spesielt har dette gått ut over bemanningen i beredskapsavdelingen i Trondheim, som sliter med å tilfredsstille lovkravene til vaktberedskapen. TBRT opplyser at grunnbemanningen i beredskap var 114,8 årsverk i 2018 mot 106 årsverk i 2024.⁸² Som nevnt foran viser et av styremedlemmene til at de har mye fokus på dette og at de protokollfører avvikene, slik at eierne i representantskapet og deltakerkommunene skal være orientert om forholdet.

Styreleder uttaler at selskapets største utfordringer i tiden fremover er å imøtekomme alle lovkrav og samtidig holde virksomheten innenfor gitte økonomiske rammer.

---

⁷⁷ TBRT har beregnet behovet for lønns- og priskompensasjon etter en kommunal deflator. Den gjenspeiler økningen i både priser og lønninger. Konsumprisindeksen viser kun prisvekst. Merk at i perioden 2019 - 2023 var det i snitt en reallønnsvekst på 1,3 %, noe som betyr høyere lønnsvekst enn prisvekst. [Kilde: SSB](#)

⁷⁸ Budsjettene viser at effektiviseringskravet reduserte rammen med følgende millioner kroner: 0,492 i 2019, 0,505 i 2020, 0,520 i 2021, 0,532 i 2022 og 0,64 i 2023.

⁷⁹ Effektiviseringskrav til TBRT er likt med kravet som gjelder for andre enheter i Trondheim kommune. Kravet beregnes av budsjettrammen til brannordningen, men minus inntekter som skal dekke kostnader til husleie, lån og feietjenesten.

⁸⁰ Budsjettene viser at også feietjenesten har effektiviseringskrav. For 2025 utgjør det 0,09 millioner kroner.

⁸¹ Beregnet etter endringer i konsumprisindeksen (årlig gjennomsnitt) er rammene samlet redusert med 5,9 millioner 2025-kroner mellom 2016-2025.

⁸² Antall årsverk grunnbemanning beredskapsstyrken i Trondheim viser 112,8 årsverk i 2019, 113,8 årsverk i 2020, 111,3 årsverk i 2021, 110,3 årsverk i 2022 og 108,2 årsverk i 2023.

3.2.3 Trondheim kommune og eierne sin økonomioppfølging og finansiering av TBRT

Kommunaldirektøren for finans i Trondheim kommune gir uttrykk for at TBRTs kostnadsøkninger har vært godt begrunnet, enten i forskriftskrav eller oppgradering av brannstasjoner. Han er imidlertid kritisk til den høye standarden ved de nye brannstasjonene og kostnadene til drift av disse, og at deltakerkommunene i TBRT ikke har tilstrekkelig insitamenter til nøkternhet. Det fremgår av kommunikasjonen at det har vært tema i finansieringen av selskapet og investeringene i nye brannstasjoner. Han mener brannstasjonene både i Oppdal og Rennebu holder en høy standard, og at dette er gjennomgående. Fordelingen av kostnader med brann- og redningstjenesten bør gjenspeile ressursbruken blant eierkommunene, og det kan være behov for rapportering på ressursbruk fordelt på eierkommuner i forbindelse med revidering av eierbrøkene. Blant annet har Frøya kommune høyere eierbrøk enn innbyggertall tilsier. Kommunaldirektøren for finans gir uttrykk for at hans rolle har vært å se til at TBRT har en forsvarlig økonomisk ramme samtidig som de ikke skal bruke for store ressurser på tjenesten.

Eierskapsenheten i kommunen følger, som nevnt foran, opp TBRTs økonomi på vegne av kommunaldirektør for finans i Trondheim kommune. De er i årlig dialog med selskapet om rammene. Regnskaper og økonomi blir gjennomgått og behov for ramme vurdert. De uttaler at økonomien til TBRT har vært grei å følge opp til og med 2020, men at det ble mer utfordrende etter at lønningene og prisene begynte å øke kraftig.

Eierskapsenheten opplyser at rammen for 2020 opprinnelig la til grunn en kommunal deflator med antatt pris- og lønnsvekst for året på 3,1 prosent, mens nye beregninger viste at den ble 1,6 prosent. Differansen utgjorde litt over 2,5 millioner kroner, noe TBRT betalte tilbake til eierkommunene.

Dokumentasjonen viser for øvrig at kommunaldirektøren for finans ber selskapet om å søke medfinansiering med andre brannvesener der TBRT dekker et regionalt behov til dekning av faste kostnader. De ber også TBRT om å inngå dialog med statlige myndigheter med sikte på å oppnå en mer fleksibel ramme for brann- og redningsselskapenes drift og finansiering. TBRT viser i sin tilbakemelding til at de gjennom brannsamarbeidet i Trøndelag har en prosess i regionen om medfinansiering, men at det gjenstår å se om de andre kommunene prioriterer det. Når det gjelder brannbåten viser de til at den skal dekke beredskapsbehovet i Trondheim, og vil i det vesentlige operere i selskapets ansvarsområde. Ny brannbåt er også vedtatt i representantskapet. Videre viser de til at ny forskrift for tjenesten trådte i kraft 1. mars 2022 og at innspill var gitt til den. De tror derfor at selskapet og deltakerkommunene må forholde seg til forskriften slik den foreligger i dag.⁸³

I de påfølgende årene ble pris- og lønnsveksten høyere enn den budsjetterte deflatoren, men TBRT fikk da ikke tilsvarende økning i overføringene for å dekke inn hele lønns- og prisveksten. Det fremgår av dokumentasjonen at Eierskapsenheten har hatt dialog med selskapet om forholdet i vurderingen av budsjettrammen for 2024. Tilbakemeldingen fra Eierskapsenheten og kommunaldirektør for finans var at også eierkommunene har stram økonomi og at de derfor ikke hadde mulighet til å øke TBRTs budsjettamme tilsvarende det påviste budsjettbehovet.

---

⁸³ Diskusjonen om budsjettammen 2022 er vedlagt, den ligger som vedlegg 5A og 5B.

Budsjettprosessen for 2024 og 2025 viser at selskapet for øvrig fikk økt sine tilskudd i samsvar med lønns- og prisstigningen i de to årene. I tillegg ble budsjettet for 2025, styrket med 2,5 millioner som kompensasjon for pris og lønnsveksten fra perioden 2021-2023 for beredskap, forebyggende og administrasjon (se vedlegg 3).⁸⁴ Det innebærer at selskapet mangler 9,9 millioner kroner i kompensasjon for lønns- og prisveksten for årene 2021-2023. 2025-budsjettet ble styrket med 1 million kroner til dekning av et ekstra årsverk i forebyggende avdeling på grunn av folketalløkningen i deltakerkommunene. Kommunaldirektøren for finans skriver i et notat⁸⁵ til TBRT at selskapet må finne tiltak for å tilpasse seg varig til det rammenivået dette kompensasjonsnivået medfører.

I behandlingen av budsjett for 2025 fremgår det for øvrig av dokumentasjonen at styret fremmet et budsjett for 2025 som var 3,5 millioner kroner høyere enn det representantskapet vedtok. Bakgrunnen var at selskapet hadde lagt inn en økning på gebyret for unødige automatiske alarmer som de i ettertid ikke fikk godkjent av Midt-Norge 110-sentral IKS. Selskapet foreslo da en løsning overfor kommunen med finansiering av de 3,5 millioner kronene, men dette ble avslått. Representantskapet vedtok budsjettet for 2025 i møte den 11. desember 2024, men ba selskapet om å redusere den fremlagte rammen med 3,5 millioner kroner. Videre ba de administrasjonen om å gå i dialog med Midt-Norge 110-sentral om snarest å få til en indeksregulering, i tråd med abonnementsavtalen.

Da styret behandlet budsjettet for 2025 uttrykte de bekymring for den økonomiske situasjonen fordi bemanningen både i forebyggende avdeling og beredskapsavdelingen ikke er i tråd med brann- og redningsvesenfskriften § 15, ROS-analysen, beredskapsanalysen og forebyggendeanalysen.⁸⁶

3.2.4 Mulige kostnadsmessige tilpasninger

Tilpasninger til budsjetttrammer

Både styret og brann- og redningssjefen opplyser at de vurderer hvilke muligheter selskapet har til å foreta økonomiske tilpasninger til budsjetttrammene for å ivareta lovkravene til tjenestene. En mulighet de vurderer er nedlegging av Ranheim brannstasjon. De mener selskapet i tilfelle kan spare 5-6 millioner kroner på stasjonsdrift. I tilfelle det blir aktuelt med nedleggelse opplyser de at mannskap og utstyr vil bli flyttet over til hovedbrannstasjonen på Sluppen og Sentrum brannstasjon.

Kommunaldirektør for finans har overfor revisjonen gitt uttrykk for at selskapet fortsatt vil være forpliktet til å dekke husleien for Ranheim brannstasjon. Revisjonen har imidlertid fått opplyst at det uansett vil være et nullsumspill for TBRT da de får dekket husleien av eierne. I tilfelle vil Trondheim kommunes fakturering av husleie for bygget som da ikke er i bruk av TBRT måtte dekkes av alle eierne i fellesskap.

Sak om forslag til ny organisering av beredskapen i Trondheim ble fremmet for styret den 12. februar 2025. De tok saken til orientering og ba om et nytt forslag som inkluderer flere momenter. Styret vedtok i samme møte at de anså budsjetttiltakene som nødvendige for en

---

⁸⁴ Dette utgjør 0,9 prosent av budsjetttrammen til området. Feietjenesten ble samtidig kompensert fullt ut med 1,537 millioner kroner, noe som utgjør 5,6% av feietjenestens ramme.

⁸⁵ Notat av 19.6.2024. Trondheim kommunes innspill til TBRTs forslag til handlings- og økonomiplan for 2025.

⁸⁶ Protokoll fra styremøte 6. november 2024, sak 39/2024.

videre forsvarlig drift innenfor de økonomiske rammene, men ga uttrykk for å være særlig bekymret for reduksjonen i budsjettet til kompetanseoppbygging.

Brann- og redningssjefen gir uttrykk for at de økonomiske rammene i dag er helt på minimum, og at de derfor tvinges til å se på struktur for å kutte kostnader. De kan kutte i kostnader til opplæring, men dette vil kun utsette kostnadene da ansatte må igjennom opplæringen senere, blant annet for å opprettholde sertifikater til bestemte oppgaver.

Han gir videre uttrykk for at de forholder seg til tildelt ramme og at de må bruke ressursene godt. Utfordringen for selskapet er at de over tid har få andre muligheter til effektiviseringer enn reduksjon i bemanningen, men de forsøker å jobbe smart og ta i bruk ny teknologi for å redusere kostnadene. Han uttaler at de ved naturlig avgang kanskje kan få til en reduksjon i administrasjonen på ett årsverk, men i hovedsak har kravene til effektivisering og den manglende kompensasjonen for lønns- og prisstigningen gått ut over dimensjoneringen av beredskap og ved at de holder stillinger vakante i forebyggende avdeling.

Kostnader hvis brudd på brann- og redningsvesenforskriften skal reduseres

Vi har spurt TBRT hva det ville kostet å bemanne opp selskapets beredskapsstyrke lik det de hadde i 2019 for Trondheim kommune, og om det er tilstrekkelig for å unngå brudd på brann- og redningsvesenforskriften. TBRT viser til at de for 2025 har lagt opp til en grunnbemanning i beredskapsavdelingen på 109,7 årsverk. Hvis den skal opp på samme nivå som i 2019 vil det koste 4 millioner kroner. Grunnbemanningen i 2025 forutsetter også fem vakante stillinger i forebyggende. Hvis forebyggende avdeling skal innfri forskriftskravene vil det utgjøre en ytterligere lønnskostnad på 5 millioner kroner. TBRT opplyser at heller ikke grunnbemanningen i Trondheim i 2019 var tilstrekkelig til å unngå brudd på forskriftskravene.

TBRT kan bruke overtid for å opprettholde krav til vaktberedskapen. Dette ville imidlertid ifølge TBRT ha kostet 3,5 millioner kroner i 2020, 4,5 millioner kroner i 2021, 10,3 millioner kroner i 2022, 11,5 millioner kroner i 2023 og 14,7 millioner kroner i 2024. TBRT opplyser at de for de siste årene ikke har hatt nok driftsrammer til å kunne tilfredsstille kravene til vaktberedskap, og antall brudd på forskriftskravene til beredskap har derfor vært økende etter 2020.

4 Revisjonens vurderinger

4.1 Ivaretagelse av kravene i brann- og eksplosjonvernloven

Ledelse

Brann- og redningsvesenet oppfyller kravene til ledelse. Det er én leder av brann- og redningsvesenet, én leder av det forebyggende arbeidet og én leder av beredskapsarbeidet. Lederen for forebyggende avdeling er stedfortreder for brannsjefen.

Dimensjonering av det forebyggende arbeidet

TBRT har gjennomført en forebyggendeanalyse, og denne oppdateres jevnlig, slik forskriften krever. Forebyggendeanalysen omtaler kort hvilken kompetanse som vurderes som nødvendig for å gjennomføre det forebyggende arbeidet.

Revisjonen mener det fremgår tydelig av forskrifter og veiledningen fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, DSB, at antall årsverk til forebyggende arbeid skal beregnes ut fra både innbyggertall, ROS-analyse og politiske vedtak. Selskapets bemanningsbehov til forebyggende arbeid i samtlige deltakerkommuner er 32,6 årsverk beregnet ut fra forskriftskrav, forebyggendeanalyse og politiske vedtak. Litt over fem årsverk til forebygging holdes imidlertid vakante av økonomiske årsaker, noe som ifølge selskapet går mest utover det forebyggende arbeidet i Trondheim.

Trondheim kommune planlegger for at flere eldre skal kunne bo hjemme lengst mulig, noe som vil kunne øke behovet for brannforebyggende arbeid i kommunen. Ifølge DSB har eldre over 70 år fire til fem ganger høyere risiko for å omkomme i brann enn resten av befolkningen. Revisjonen er kritisk til at TBRT har en dimensjonering av forebyggende avdeling som er lavere enn det forskriften krever.

Dimensjonering av beredskapen

TBRT har utarbeidet en beredskapsanalyse på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsanalysen og forebyggendeanalysen, slik forskriften krever. Beredskapsanalysen identifiserer og vurderer hvilke ressurser, utstyr, personell og kompetanse, som er nødvendig for å kunne håndtere hendelser på en tilfredsstillende måte. Ut fra analysene skal vaktberedskapen i Trondheim bestå av minst 22 personer, dette er også vedtatt av bystyret.

TBRT har fire vaktlag i Trondheim, slik forskriften krever. Den *planlagte* bemanningen tilfredsstiller etter revisjonens vurdering kravene i brann- og redningsvesenets forskriften.

Videre omtaler beredskapsanalysen beredskapsbehovet i hele ansvarsområdet, samt behovet for reservestyrker, slik forskriften krever. Når TBRT har behov for store ressurser ved større hendelser benyttes egne mannskaper fra nabostasjoner i første fase. Disse suppleres med mannskap fra nabobrannvesen, Sivilforsvaret og andre beredskapsorganisasjoner.

Undersøkelsen viser at bemanningen ofte er under forskriftskravet på grunn av økonomiske årsaker. Tall fra selskapet viser at dette er en utfordring som har økt de siste årene. I 2024 var bemanningen lavere enn forskriftskravet i 76 prosent av vaktene. Revisjonen er kritisk til at selskapet ikke oppfyller forskriftskravene til beredskap og den beredskapen bystyret har vedtatt.

Kompetanse

TBRT har et system for opplæring og oppdatering av kompetanse, og har en oversikt over kompetanse og kompetansebehov hos brann- og redningspersonell. Ifølge TBRT er det kapasitetsutfordringer ved Brann- og redningsskolen, og enkelte ansatte mangler nødvendige kurs. Revisjonen merker seg at kompetansetiltak noen ganger må utsettes på grunn av stramme økonomiske rammer, noe som er uheldig hvis det går ut over lovkrav til tjenesten.

Utstyr

Revisjonen mener undersøkelsen viser at TBRT disponerer egnet utstyr til å løse de ulike oppgavene, og at de har fokus på å ta i bruk ny teknologi og nye typer utstyr. Revisjonen er positiv til dette, og mener det kan bidra til å øke kvaliteten på tjenesten.

Selskapet har imidlertid lite materiell til bekjempelse av hendelser som ligger et stykke unna eller er vanskelig å nå, for eksempel inne i tunneler. Det finnes en del nytt utstyr som selskapet ikke har, for eksempel fjernstyrt utstyr, som roboter og slukkedroner. Slikt utstyr er også viktig for å begrense risikoen for personellet, slik at de ikke utsettes for røyk og andre helseskadelige ting.

ROS-analyse

TBRT har gjennomført en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse), slik forskriften krever. Analysen oppdateres årlig. Risiko- og sårbarhetsanalysen omfatter et stort antall risiko- og sårbarheter innenfor ansvarsområdet til virksomheten. Analysen omtaler også nasjonale og internasjonale utviklingstrekk som kan ha betydning for virksomheten.

Revisjonen stiller spørsmål om ROS-analysen i tilstrekkelig grad beskriver hvordan ulike risiko- og sårbarhetsfaktorer kan påvirke hverandre. Vi mener at ROS-analysen kun i noen grad beskriver selskapets evne til å håndtere samtidige hendelser og opprettholde egen virksomhet når virksomheten utsettes for en uønsket hendelse.

Lovverket stiller krav om at brann- og redningsvesenet skal samordne sin risiko- og sårbarhetsanalyse med kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse. Undersøkelsen viser at TBRT har deltatt i arbeidet med helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyser i Trondheim kommune. Det fremgår imidlertid ikke av dokumentasjonen om og eventuelt hvordan TBRT konkret har samordnet sin ROS-analyse, forebyggendeanalyse eller beredskapsanalyse med kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse. TBRT vurderer at det til en viss grad er godt samsvar mellom kommunal(e) ROS-analyse(r) og brann- og redningsvesenets egen ROS-analyse. Vi stiller spørsmål om analysene burde vært bedre samordnet.

TBRT fører oversikter over byggverk der brann kan ha store konsekvenser i form av tap av mange liv, skader på helse, miljø eller materielle verdier, slik brann- og eksplosjonsvernloven krever. Det er ikke er noen automatikk i at TBRT får beskjed om nye bygg og bruksendring i

eksisterende bygg som kan påvirke brann sikkerheten, og revisjonen stiller spørsmål om det burde vært gjort tiltak på dette området.

Undersøkelsen viser at TBRT evaluerer hendelser for å sikre læring og forbedring av det forebyggende og beredskapsmessige arbeidet.

Tilsyn og forebyggende arbeid

TBRT har utarbeidet en plan for det forebyggende arbeidet som er knyttet opp mot de strategiske målene til selskapet. Det er utarbeidet en plan for tilsyn med en rekke ulike objekter som fastsetter hvor ofte det skal gjennomføres tilsyn. Planen dekker tilsyn med verneverdig bebyggelse, helse- og velferdssenter, 1890-gårder, kulturhus/forsamlingshus, hoteller, storulykkebedrifter og sykehus. Det er utarbeidet egne mål og planer for tilsyn med den tette trehusbebyggelsen og en egen plan for tiltaket "Trygg hjemme".

Undersøkelsen viser at det er gjennomført mange tilsyn i byggverk, områder og virksomheter med mer hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader på helse, miljø eller materielle verdier, for å påse at disse er tilstrekkelig sikret mot brann.

Undersøkelsen viser at det er gjennomført flest tilsyn der det er størst risiko for at personer kan omkomme i brann. Det er også gjennomført tilsyn med viktige kulturhistoriske bygninger og andre bygninger, anlegg og lignende som ved sin beskaffenhet eller den virksomhet som foregår i dem, antas å medføre særlig brannfare, fare for stor brann, eller brann som kan medføre store samfunnsmessige konsekvenser. Det har vært flere tema for tilsynene, slik forskriften krever.

Undersøkelsen viser at det har vært en nedgang i antall tilsyn med særskilte brannobjekter og virksomheter med farlig stoff, blant annet på grunn av den økonomiske situasjonen. Undersøkelsen viser for eksempel at TBRT ikke har hatt mulighet til å gjennomføre så mange tilsyn i den verneverdige tette trehusbebyggelsen som det er behov for. Det er også andre brannsomiteområder i Trondheim der TBRT per i dag ikke har ressurser til å gjøre forebyggende tiltak. Videre har ikke TBRT kapasitet til å følge opp problemstillingene rundt unødige automatiske brannalarmer så grundig som de ønsker. De har heller ikke kapasitet til å være ute på forebyggende tilsyn og veiledning hos alle over 80 år og på alle barnehager og skoler. Revisjonen er kritisk til at den økonomiske situasjonen for selskapet har ført til at det forebyggende arbeidet ikke kan gjennomføres i den utstrekning som er ønskelig ut fra TBRTs brannfaglige vurderinger.

Revisjonen er kritisk til at oppfølging av avvik etter tilsyn med ildsteder ikke blir tilstrekkelig systematisk fulgt opp, slik at avvik blir rettet.

Samsvar mellom ROS-analysen og tiltak

Revisjonen mener at det er godt samsvar mellom risiko- og sårbarhetsanalysen og tiltakene TBRT har satt i verk.

Samarbeid

Undersøkelsen har vist at TBRT har et godt internt samarbeid og at de samarbeider med mange enheter i kommunen, blant annet Byplankontoret og Byggesakskontoret. TBRT samarbeider også med en rekke andre aktører, noe som er i tråd med anbefalinger fra DSB og krav i brann- og redningsvesenfor skriften.

4.2 Eieroppfølging av TBRT

Formål og organisering

Revisjonen mener selskapets formål fremgår tydelig av selskapsavtalen. Valg av selskapsform er tilpasset virksomhetens formål og oppgaver. Daglig leder, leder for representantskapet og styreleder er samstemt om at formålet med selskapet er tydelig. Virksomheten er underlagt en rekke lovkrav og føringer fra sentrale myndigheter som er hensyntatt i selskapsavtalen.

Revisjonen mener eieroppfølgingen er tilpasset organiseringen av selskapet som et interkommunalt samarbeid etter IKS-lovgivningen. Kommunen har som eier utarbeidet en generell eierskapsmelding del 1 for selskaper som inkluderer kommunens interkommunale selskaper som TBRT. Kommunens etablering av styringsprinsipper er i samsvar med KS sine anbefalinger for eierstyring.

Eieroppfølging

Formelt skjer eieroppfølgingen av representantskapet. I henhold til selskapsavtalen skal det være minst to representantskapsmøter i året, noe som er oppfylt med tre til fire årlige møter. Selskapet har ikke eierberetning, dialogmøter og eiermøter slik de har i kommunens aksjeselskaper. Byråd og kommunaldirektør for finans har gitt uttrykk for at eieroppfølgingen av TBRT derfor ikke er like god som for kommunens aksjeselskap. Revisjonen mener kommunen som eier bør vurdere om det er behov for å styrke eieroppfølgingen av TBRT.

Strategiske mål

Etter revisjonens vurdering har selskapet i samsvar med anbefalte prinsipper for eierstyring utarbeidet langsiktige strategiske mål for virksomheten. Målene er behandlet både av styret og representantskapet. Strategidokumentet rulleres årlig. Selskapet foretok en full revidering av strategien i 2023. Selskapets aktivitetsplaner er knyttet opp mot selskapets strategiske mål. Lederen for representantskapet gir uttrykk for at strategiplanen gir tydelige og tilstrekkelige føringer til TBRT, og at eierne er samstemt om formål, målsettinger og føringer for selskapet.

Styreoppnevning

Ved styreoppnevning benytter eierne seg av en valgkomité for å velge ut medlemmer til styret til selskapet, noe som er i samsvar med KS-anbefalingene. Hele styret velges på nytt etter kommunevalget for en fireårsperiode, noe som gir en risiko for manglende styrekontinuitet. Dokumentasjonen viser imidlertid at det kun er foretatt mindre endringer i styret, slik at kontinuitet og kompetanse i styret likevel er videreført. Revisjonen vurderer sammensetningen av styrets kompetanse til også å være tilpasset selskapets formål og virksomhet. Styret foretar en årlig egenevaluering. Honorering av styret er holdt på et moderat nivå. Revisjonen vurderer styresammensetningen til å være i samsvar med anbefalte prinsipper for eierstyring. Styresammensetningen innfrir kravene til kjønnsbalanse.

Virksomhetsstyring

Revisjonen mener eierne gjennom selskapsavtalen og representantskapsmøtene har lagt tilstrekkelige føringer for at styret skal sikre en effektiv virksomhetsstyring og internkontroll. Dokumentasjonen viser at styret blir godt orientert om virksomheten og har fokus på at tjenesten samsvarer med lovkrav. Økonomi er fast punkt i styremøtene, og de behandler selskapets tertialrapporter, årsregnskap, årsrapport og økonomiplaner. Dokumentasjonen

viser at styret har vært opptatt av å følge med på og protokollføre de tilfellene der dimensjoneringen av selskapets tjenester ikke har vært i samsvar med lovkrav på grunn av manglende finansiering. Styret oppgir at protokollføringer gjøres for at eierne skal være orientert om forholdet. Revisjonen mener det er viktig at eierne ved representantskapet blir holdt orientert når det oppstår avvik på lovkravene til tjenesten.

Etikk og habilitet

Gjennomgangen av dokumentasjonen viser at selskapet har retningslinjer for håndtering av etikk og habilitet. Selskapets etiske retningslinjer er fra 2018, men styret har pålagt selskapet å gjennomgå og diskutere de etiske retningslinjene minst én gang i året. I selskapets strategidokument fremgår det at de har som mål å redusere klimafotavtrykket og finne mer bærekraftige løsninger. Kostnadene med å anskaffe tyngre elektriske kjøretøyer er imidlertid vurdert som høye. Revisjonen mener selskapet har etablert tilstrekkelige retningslinjer for etikk og habilitet, og de tar samfunnsansvar innenfor selskapets rammer for virksomheten. Hvis de skal ta ytterligere ansvar for klimaet med overgang til elektriske brannbiler bør både beredskapshensyn og økonomiske rammer først avklares.

4.3 Økonomioppfølging av TBRT

Økonomihåndtering

Revisjonen vurderer TBRTs økonomihåndtering som tilfredsstillende. Selskapet har god kontroll på inntekter og utgifter, og drives i balanse. Budsjettene er vedtatt av representantskapet i samsvar med IKS-lovgivningen. Økning i låneforpliktelsene er behandlet både i representantskapet og i bystyret i forbindelse med justering av selskapsavtalen.

TBRT har en selskapsavtale som har avklarte eierandeler og økonomiske forpliktelser i samsvar med IKS-lovgivningen. Selskapets budsjetter er satt fullstendig til å dekke selskapets løpende faste og variable kostnader, men budsjettene for 2024 og 2025 er etter revisjonens vurdering urealistiske hvis antall ansatte i tjenesten skal tilfredsstillende lovkrav til dimensjonering av vaktberedskap og forebyggende arbeid. På grunn av de økonomiske rammene står fem stillinger i forebyggende avdeling vakante, og antall ansatte i beredskapsstyrken er ikke tilstrekkelig til å sikre nok antall personer på vakt til enhver tid.

Økonomiske utfordringer

Revisjonen mener undersøkelsen viser at TBRTs hovedutfordring i dag er at de økonomiske rammene ikke er tilstrekkelige til å dimensjonere selskapet i samsvar med vedtatt brannordning og brann- og redningsvesenforskriften.

Selskapets økonomiske utfordringer økte etter at de ikke fikk tilstrekkelig kompensert for lønns- og prisveksten i 2021-2023. Økonomigjennomgangen viser at det kan dreie seg om 9,9 millioner kroner som ikke ble kompensert. Selskapet har vært underlagt et årlig effektiviseringskrav på 0,3 prosent siden 2016. Dette har redusert selskapets rammer med 5,9 millioner 2025-kroner. Revisjonen mener det er grunn til å stille spørsmål ved grunnlaget for effektiviseringskravet all den tid selskapet er underlagt lovkrav til dimensjonering. Vi vurderer muligheten til effektivisering av så store summer uten at det får konsekvenser for tjenesten som begrenset, selv om selskapet oppgir at de søker å jobbe smartere. Selskapet oppgir også at de har små muligheter til å effektivisere uten at det går på bekostning av antall ansatte.

Revisjonen registrerer at TBRT for tiden jobber med å finne løsninger på de økonomiske utfordringene som oppstod i selskapet etter at de ikke fikk tilstrekkelig kompensert for lønns- og prisveksten for perioden 2021-2023. De oppgir at de søker å jobbe smartere og ser på muligheten til medfinansiering gjennom trøndelagssamarbeidet uten at det har gitt de store effektene. Selskapet vurderer for tiden muligheten for å legge ned Ranheim brannstasjon for å spare 5-6 millioner kroner. Revisjonen mener dette i tilfelle bør vurderes opp mot de lovkrav som gjelder for tjenesten og krav til utrykningstid, og hvordan tiltaket vil påvirke beredskapen for området.

Fordeling av kostnader til USAR med mer

Ifølge TBRT har de bygd opp kapasitet og beredskap for urban søk og redning (USAR) og redningsdykking. Revisjonen er positiv til at TBRT og kommunen gjennom Brannsamarbeid Trøndelag arbeider for å få til en bedre felles beredskap og en mer rettferdig fordeling av kostnadene på området.

Revidering av eierbrøk

I forbindelse med bygging av nye brannstasjoner, har kommunaldirektør for finans uttrykt at det er viktig at investeringene i brannstasjoner er nøkterne, siden det medfører betydelige kostnader for fellesskapet. I dag fordeles kostnadene etter innbyggertall med unntak av Frøya kommune som hadde et høyere kostnadsnivå da de gikk inn i TBRT enn det befolkningstallet tilsa. Hvorvidt det er behov for å avvike fra bruk av befolkningstall som eierbrøk også for andre deltakerkommuner på grunn av utviklingen i ressursbruk, er noe som eierne eventuelt bør vurdere. Det kan være behov for rapportering på ressursbruk fordelt på eierkommuner i forbindelse med revidering av eierbrøkene.

Administrasjonens oppfølging av de økonomiske rammene

Revisjonen mener gjennomgangen viser at kommunaldirektør for finans og Eierskapsenheten har en tett økonomisk oppfølging av selskapet. Kostnader med brannordningen har vært dels økende på grunn av økt husleie og pensjonskostnader. Revisjonen har forståelse for at man fra kommunen sin side ønsker å holde selskapets kostnader nede, men mener kommunen uansett må sikre at brannordningen er i samsvar med lovkrav. Revisjonen vil påpeke at kommunen i 2007 hadde en pågående avvikssak med underdimensjoneringen av brannordningen der Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap påla kommunen å rette opp forholdet. Dette var med i vurderingen da selskapet ble opprettet i 2007 og antall brannstasjoner ble vurdert. Revisjonen mener det vil være uheldig om kommunen får en tilsvarende avvikssak knyttet til brann- og redningstjenesten nå.

5 Konklusjon

Forvaltningsrevisjonen av Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS viser at selskapet i stor grad oppfyller kravene i brann- og eksplosjonsvernloven med forskrifter. Krav til ledelse er oppfylt, det er systemer for kompetanseutvikling, og de disponerer nødvendig utstyr. Det er gjennomført ROS-analyse, forebyggendeanalyse og beredskapsanalyse. Det er et godt samarbeid internt og med eksterne aktører.

Manglende økonomiske rammer medfører utfordring med dimensjoneringen av forebyggende avdeling og beredskapsavdelingen, og at forskriftskravene til tjenesten og det bystyret har vedtatt ikke overholdes. Flere stillinger i forebyggende avdeling står vakante. Det forebyggende arbeidet er godt planlagt, men kapasiteten til gjennomføring av tiltak er begrenset. Det har blant annet vært en nedgang i antall tilsyn siste år. Beredskapsavdelingen har ofte ikke tilstrekkelig antall ansatte på vakt. I 2024 var 76 prosent av vaktene lavere bemannet enn kravene.

Eieroppfølgingen av TBRT er tilpasset organiseringen som et interkommunalt samarbeid. Selskapet har utarbeidet langsiktige strategiske mål, og styresammensetningen er i samsvar med anbefalte prinsipper for eierstyring.

Økonomihåndteringen er tilfredsstillende, og selskapet styrer økonomien innenfor tildelte budsjettrammer. Utfordringen er at den økonomiske rammen ikke er tilstrekkelig til å dimensjonere selskapet i samsvar med vedtatt brannordning og brann- og redningsvesenforskriften. Manglende lønns- og priskompensasjon for årene 2021-2023 har redusert rammene i betydelig grad. Selskapets budsjettrammer er urealistiske hvis antall ansatte i tjenesten skal tilfredsstille lovkravene til dimensjonering.

Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS

Til: Representantskapet i Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS

Fra: Styret i Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS

Dato: 28. april 2025

Sak 17 / 25 Høringsuttalelse til Trondheim kommunerevisjon

Vedtak

Styret behandlet forvaltningsrevisjon 4/2025 F i ekstraordinært styremøte 28.4 2025.

Et enstemmig styre sa seg i det alt vesentlige enig i de premisser og den konklusjon som fremkommer i rapporten.

Styret finner grunn til å påpeke at hovedproblemet, slik det fremkommer i rapporten, er at selskapets økonomiske rammer ikke er tilstrekkelige til å dimensjonere selskapet i samsvar med vedtatt brannordning og brann- og redningsvesenforskriften.

Problemstillingen, herunder at budsjetttrammene for 2024-25 er urealistiske dersom antall kvalifiserte ansatte skal oppfylle lovkravet, har en rekke ganger vært diskutert i styret. I styreprotokollene fremkommer styrets bekymring for de driftsmessige utfordringer som skyldes de økonomiske rammer.

Styrets standpunkt har en rekke ganger og på ulik måte vært fremlagt for eierne i representantskapet og for deltagerkommunene, som dermed har vært godt orientert om de alvorlige konsekvenser av selskapets underfinansiering.

Rapporten underbygger på en god måte at styret har hatt god grunn til bekymring for selskapets økonomiske situasjon.

TBRT IKS vil bruke denne rapporten i sitt videre utviklings- og forbedringsarbeid for å bidra til trygghet for alle hver dag.

Monica Rolfsen
Styreleder

Postadresse:
Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS

Besøksadresse:
Sluppenvegen 18

Telefon:
72547600

Organisasjonsnummer:
NO 992 047 364

7037 Trondheim

E-postadresse: postmottak@tbirt.no

www.tbirt.no

TRONDHEIM KOMMUNE

Tråanten tjelte

Unntatt offentlighet, jf. Offl. § 5

Trondheim kommune
Postboks 2300 Torgarden

7004 TRONDHEIM

Vår saksbehandler
Vegard Gunnerød Sem

Vår ref.
2025/12253
oppgis ved alle henvendelser

Deres ref.
2024/34747

Dato
28.04.2025

Høring - revisjonsrapporten "Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS"

Ingen ting å påpeke fra vår side.

Med hilsen

Vegard Sem
politisk rådgiver

På vegne av ordføreren

Dette er et digitalt dokument og har derfor ingen signatur

7 Vedlegg

Vedlegg 1: Økonomien i selskapet

Tabellene under viser utviklingen i selskapet for noen nøkkeltall hentet ut av selskapets årsrapporter for årene 2019-2024.

Regnskapsmessig fører selskapet sitt regnskap etter kommunale regnskapsprinsipper og skal budsjetteres etter prinsippet med full kostnadsdekning for vedtatt brannordning. Inntektsrefusjon til dekning av kostnadene med brannordningen skal fordeles etter eierbrøker. Selskapet har også noen inntekter knyttet til salg av tjenester og utrykninger til andre kommuner som i utgangspunktet skal være kostnadsdekkende. Feiing og tilsyn er underlagt selvkostbestemmelsene og ifølge selskapsavtalen fakturerer TBRT eierkommunene den etter en egen fordelingsnøkkel. De største kostnadspostene er imidlertid knyttet opp mot bruk av personell og utstyr, som også er påvirket av antall utrykninger og større hendelser.

I tabell v4 og v6 har vi søkt å beregne effekten av tildelt ramme for 2019 og 2023 i forhold til kroneverdien i 2023. Det vil si vi har prisnivåjustert 2019-rammene til 2023-kroner ved bruk av gjennomsnittlig konsumprisindeks. Bakgrunnen for sammenligningen mellom 2019 og 2023 er for å unngå koronatiltakene i årene 2020-2022 og at Frøya kommune ble en del av selskapet i 2024, samt effekten av teknisk justering av budsjetttrammen med økt husleie. Husleie er her et nullsumspill for selskapet da de får dekket husleien fullt ut av eierkommunene ved husleieøkninger.

Ansatte

Utviklingen i antall ansatte fremgår i tabellen under. Den viser at både antall ansatte og antall årsverk ble redusert mellom 2019 og 2023, og at antallet ansatte igjen økte i 2024. Økningen har sammenheng med at Frøya kommune kom med i selskapet i 2024. Antall årsverk i 2024 er imidlertid fortsatt lavere enn i 2019. Noen av endringene i årsverk og antall ansatte henger sammen med organisatoriske endringer. Det opplyses at reell reduksjon i administrasjonen er et årsverk. En ansatt i administrasjonen er ikke erstattet, prosjektansatte er overført til Bjørnissstiftelsen, en person er gått inn i stillingen som daglig leder i MN IUA i 2024, en person som var frikjøpt med 20 % som hovedverneombud er flyttet til forebyggende avdeling.

Den største reelle endringen i antall årsverk gjelder redusert grunnbemanningen i beredskapsavdelingen i Trondheim kommune. Den ble redusert med 6,8 årsverk mellom 2019 og 2024. Selskapet opplyser at for 2025 har de økt grunnbemanningen i beredskap til 109,7 årsverk ved omdisponering av antall ansatte mellom forebygging og beredskap, og 5 stillinger i forebyggende avdeling er holdt vakante.

Tabell v1: Antall heltidsansatte og årsverk i perioden 2019 - 2023, per 31.12.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Forebyggende	27	26	27	29	29	30
herav i Trondheim	24	23	23	26	26	26
Beredskap heltid	136	135	135	125	125	124
herav i Trondheim	133	133	133	123	123	121
Beredskap deltid	112	111	109	110	110	133
Feiing og tilsyn	33	35	29	31	31	31
Administrasjon, leder	22	22	18	17	17	15
Pensjonistvilkår	0	0	0	5	5	5
Sum ansatte	330	329	318	317	317	338
Årsverk	197,8	197,0	194,9	186,5	186,5	193,02
Grunnbemannings årsverk i beredskap Trondheim	112,8	113,8	111,3	110,3	108,2	106,0

Kilde: Årsrapporter, TBRT

Sykefravær

Selskapet har lavere sykefravær enn ellers i kommunen, som i 2023 er 13,4 prosent. Tabellen viser litt høyere sykefravær etter 2021.

Tabell v2: Utvikling i sykefravær.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Sykefravær kortid	1,9	1,4	1,5	2,4	1,9	1,9
Sykefravær lang tid	3,0	3,2	2,9	4,0	3,8	4,1
Samlet sykefravær	4,9	4,6	4,4	6,9	5,7	6,0

Kilde: Årsrapporter, TBRT

Inntekts- og kostnadsutvikling**Tabell v3: Inntektsutvikling, beløp i mill.kr.**

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Inntekter samlet	259,9	265,9	260,0	268,8	290,3	339,7
herav inntekter brannordning	235,8	240,3	240,8	242,4	263,1	307,9
herav inntekter feietjenesten	24,1	25,5	25,2	26,4	27,3	31,7

Kilde: Årsrapporter, TBRT

Tabell v4: Inntektssammenligning 2019 og 2023, og tall for 2024. Mill.kr

	2019 (2023- kr)	2023	2019-2023 i 2023-kr	2024
Refusjoner:				
Beredskap, forebygg. og adm.	201,1 (235,2)	219,6	+15,6	257,0
Feiing og tilsyn	22,9 (26,8)	25,8	+1,0	29,5
IUA	1,5 (1,7)	1,8	-0,1	1,0
Refusjon unødv..alarmer	7,4 (8,7)	8,4	+0,3	8,7
Annen refusjon (inkl.moms)	21,5 (25,2)	27,0	-1,8	37,3
SUM refusjoner	254,4 (297,6)	282,6	+15,0	333,5
Andre inntekter	5,5 (6,4)	7,7	-1,3	6,2
SUM inntekter	259,9 (304,0)	290,3	+13,7	339,7

Kilde: Årsrapporter, TBR. Avvik KPI viser hvor mye høyere (+) inntekten i 2023 skulle vært, hvis de hadde ligget på samme nivå som i 2019 etter justeringer med konsumprisindeksen. Minus (-) viser det motsatte.

TBRTs inntekter økte fra 259,9 millioner kroner i 2019 til 290,3 millioner kroner i 2023. Målt i 2023-kroner tilsvarer 2019 budsjettet 304 millioner kroner, noe som tilsier at budsjettet i 2023 ligger 13,7 millioner kroner lavere enn i 2019. Kolonnen (2019-2023 i 2023-kr) viser forskjellen mellom budsjettene for 2019 og 2023 på de øvrige budsjettpostene. Størst forskjell i budsjettrammene er det for beredskapsavdelingen, forebyggende avdeling og administrasjonsavdelingen med 15,6 millioner kroner.

For 2024 utgjorde inntektene 339,7 millioner kroner. Økningen i budsjettet i 2024 henger sammen med at Frøya ble en del av TBRT 1. januar 2024 (ca 17 mill. kr), tekniske reguleringer av budsjettet husleie for nye brannstasjoner (10 mill. kr) og renterullering husleie Trondheim kommune (6,15 mill. kr). Lønns- og prisveksten ble i 2024 kompensert med 9 millioner kroner.

Den største inntektsposten for selskapet er refusjoner for beredskap, forebygging og administrasjon. Den beregnes etter eierbrøk. Feiing og tilsyn har egen kostnadsfordeling basert på objekter som gjennomgår årlig lovpålagt feiing og tilsyn.⁸⁷ Refusjoner IUA er fra medlemskommunene⁸⁸. Refusjon etter utrykning unødige automatiske alarmer gjelder avtale med 110-sentralene om refusjon per utrykning. 110-sentralen utsteder igjen gebyrer til abonnentene for unødige alarmer. Annen refusjon gjelder Bjørnis, NAV, sykepenger, fødselspermisjon, fra andre private med mer. Det fremgår av årsmeldingen at refusjon fra eierkommunene er redusert i samsvar med en overføring fra Midt-Norge 110-sentralen IKS til TBRT IKS med 5,3 i 2021, 5,5 mill. kr i 2022 og 6,0 mill. kr i 2023.

Tabell v5: Kostnadsutvikling, beløp i mill.kr.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Inntekter samlet	261,0	257,8	262,9	266,7	285,0	334,1
herav inntekter brannordning	237,3	234,4	238,8	241,4	258,9	304,9
herav inntekter feietjenesten	23,6	23,4	24,1	25,4	26,1	29,2

Kilde: Årsrapporter, TBRT

Tabell v6: Kostnadsammenligning 2019 og 2023, samt tall for 2024. Mill.kr.

	2019 (2023-kr)	2023	2019-2023 i 2023-kr	2024
Lønn inkl sosiale utgifter:	178,7 (209,0)	192,7	+16,3	214,0
Kjøp av varer og tjenester	30,3 (35,4)	33,4	+2,0	39,5
Overføringer	12,3 (14,4)	13,7	+0,7	19,3
Avskrivninger	8,0 (9,4)	8,8	+0,6	10,9
Andre driftsutgifter (h.sak husleie)	31,7 (37,1)	36,4	+0,7	50,4
SUM kostnader	261,0 (305,2)	285,0	+20,2	334,1

Kilde: Årsrapporter, TBRT. Andre driftsutgifter er i hovedsak husleie og renhold, samt litt juridiske tjenester. **Avvik KPI** viser hvor mye høyere (+) kostnadene i 2023 skulle vært, hvis de hadde ligget på samme nivå som i 2019 etter justeringer med konsumprisindeksen. Minus (-) viser det motsatte.

Kostnadene økt fra 261,9 millioner kroner i 2019 til 285,0 millioner kroner i 2023. Målt i 2023-kr tilsvarer 2019 kostnadene 305,2 millioner kroner, noe som tilsier at kostnadene var 20,2 millioner kroner lavere i 2023 enn i 2019. Kolonnen (2019-2023 i 2023-kr) viser

⁸⁷ Jmfør årsmeldingen 2023 er fordelingen: 63,13 % Trondheim, 12,57 % Indre Fosen, 12,49 % Oppdal, 6,88 % Rennebu og 4,93 % Malvik. Frøya kom med fra og med 2024.

⁸⁸ Midt-Norge IUA har 24 medlemskommuner.

forskjellen mellom kostnadene i 2019 og 2023 på de øvrige kostnadspostene i årsregnskapene. Størst forskjell er det knyttet til lønn inklusive sosiale utgifter. Det er også selskapets største utgiftspost. Den utgjorde i 2023 68 prosent av selskapets kostnader. Vare og tjenestekjøp og andre driftsutgifter i hovedsak husleie utgjorde rundt 24 prosent i 2023. Selskapet har i tillegg regnskapsført overføringer og avskrivninger som en kostnad.

Resultatutvikling

Tabellen under viser ordinært resultat for virksomheten. Selskapet fører som nevnt foran regnskapet etter kommunelovens prinsipper som ikke opererer med avskrivninger av verdifall, men med faktiske låneavdrag som er tatt opp for å finansiere selskapets anleggsmidler. I beregninger av ordinært resultat er dette hensyntatt ved at avskrivninger er tatt inn som en motpost.⁸⁹ Selskapet er regnskapsmessig adskilt i to deler av hensyn til selvkostbestemmelsene for feietjenesten. Ordinær resultat er derfor delt mellom følgende to områder:

- Beredskap, forebygging og administrasjon
- Feietjenesten (selvkostvirksomheten)

Tabell v7: Ordinært resultat 2019 – 2024. Mill.kr.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Driftsresultat	-1,1	8,0	3,1	2,1	5,3	5,6
Netto rentekostnad ⁹⁰	-0,8	-1,1	-0,8	-1,0	-2,1	-3,6
Avdrag	-4,8	-6,4	-6,6	-7,9	-8,2	-8,8
Motpost avskrivning	8,0	7,8	8,2	9,8	8,8	10,9
Ordinært resultat	1,3	8,4	3,9	3,0	3,8	4,1
- feietjenesten	0,6	2,1	1,0	0,9	0,8	2,3
Ordinært res. eksklusiv feietjenesten	0,7	6,3	2,9	2,1	3,0	1,8
Interne finansieringstransaksjoner						
Avsetninger	1,08	8,41	3,85	1,21	1,80	2,06
Bruk av avsetninger	0,17	0,04	1,71	0,10		0,20
Brukt til finansiering inv.regnskap	0	0	1,71	1,84	1,99	2,28
Regnskapsmessig resultat	0,44	0	0	0	0	0

Kilde: Årsrapporter, TBRT

Regnskapene til TBRT viser at selskapet har hatt positivt ordinært resultat i samtlige av årene vi har gjennomgått. Vi har i oversikten valgt å trekke ut den delen av ordinært resultat som er relatert til selvkostområdet da det er et område som har sin finansiering gjennom gebyrinntekter fra innbyggerne til selvkost, mens den øvrige delen av TBRT er finansiert med tilskudd fra eierkommunene.

Samtlige år viser et ordinært resultat med mindreforbruk både for selvkostområdet og de øvrige tjenestene til TBRT. Årsrapportene viser at mindreforbruket er enten satt av til avsetninger eller brukt til finansiering i investeringsregnskapet. Mindreforbruk er i årsmeldingene forklart dels med effekten av koronatiltak (gjelder 2020), lavere pris- og lønnsvekst (gjelder 2020), mindre reisevirksomhet, økt sykkelønnsrefusjoner og utsatte investeringer. Det fremgår av årsmeldingen i 2020 at mindreforbruket som skyldes lavere

⁸⁹ I beregning av driftsresultat er det tatt i avskrivninger som kostnader, men ved beregning av ordinært resultat er dette tatt inn som en motpost.

⁹⁰ Nettorentekostnad = renteinntekter - rentekostnader.

pris og lønnsvekst det året ble tilbakeført til eierkommunene.⁹¹ Det opplyses videre i årsmeldingene at mindreforbruket i hovedsak er knyttet til forebyggende avdeling og feietjenesten, mens beredskapsavdelingen har hatt merforbruk.

Brannsjefen vurderer at budsjett disiplinen i selskapet generelt er god, men at de økonomiske rammene til selskapet gir utfordringer for bemanningen og aktiviteten i beredskapsavdelingen.

Gjennomgangen av budsjett og regnskap, jamfør tabell v8 viser at selskapet stort sett har hatt et bedre ordinært resultat enn budsjettet. Det henger sammen med at både inntekter og kostnader har vært litt høyere (et par prosent) enn budsjettet, men da slik at inntektssiden har kommet bedre ut enn kostnadssiden.

Tabell v8: Sammenligning regnskapsført og budsjettet ordinært resultat 2019-2024. Mill.kr.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ordinært resultat	1,3	8,4	3,9	3,0	3,8	4,1
Budsjettet ord.resultat	0,35	0,48	0,5	1,6	-0,9	-0,2

Kilde: Årsrapporter, TBRT

Mindre forbruket i årene 2019-2024 benyttes i hovedsak til investering og overføringer til disposisjonsfond, mens mindreforbruk som berører selvkostområdet tilbakeføres til eierkommunene.

Merk at av det ordinære resultatet i 2020 ble 2,5 millioner kroner tilbakeført til eierkommunene da det i rammene var lagt inn høyere lønns- og priskompensasjon i 2020-budsjettet enn det som faktisk ble lønns- og prisveksten i 2020.

Selskapets total kapital og egen kapital

Tabellen under viser selskapets kapitalbalanse for 2023 og 2024. De største endringene i totalkapitalen skyldes endringer knyttet til pensjonsmidler og premieavvik som utgjør 80 % av totalkapitalen.⁹²

Tabell v9: Kapitalbalansen 2023 og 2024. Alle tall i mill.kr.

	2023	2024
Anleggsmidler (AM)	645,6	719,5
Omløpsmidler (OM)	71,3	92,8
Total kapital (AM + OM)	716,9	812,3
Egen kapital (EK)	-38,8	129,0
Langsiktig gjeld (LG)	695,0	604,3
Kortsiktig gjelde (KG)	60,8	79,0
Total kapital (EK + LG + KG)	716,9	812,3

Kilde: Årsrapporter, TBRT

Også endringer av egenkapitalen og gjeld påvirkes av de årlige pensjonsberegningene. Det henger sammen med at av selskapets langsiktige gjeld, siden 87 % gjelder selskapets pensjonsforpliktelser. Beregninger av endringer i pensjonsmidler og estimerte avvik virker

⁹¹ Det fremgår av årsrapport 2020 at 2,5 mill. kr tilbakeføres til eierkommunene.

⁹² Pensjonsmidlene var 521,8 mill.kr i 2023, mens premieavviket var på 29,1 mill. kr i 2023. Pensjonsmidlene var i 2024 på 595,7 mill. kr, mens premieavviket var på 13,3 mill. kr i 2024.

direkte inn på størrelsen på egenkapitalen. I 2023 vedtok representantskapet at selskapet kunne ta opp et likviditetslån på 17 mill. kr for å dekke selskapets pensjonsforpliktelser.⁹³

---

⁹³ Representantskapsmøte 29.8.2023.

Vedlegg 2: Tabeller

Tabell v10 Bemanning av beredskapsavdelingen i TBRT i Trondheim i perioden 2020-26. mars 2025.

Antall personer i vaktberedskap	2020	2021	2022	2023	2024	2025 ⁹⁴
18	0,3	1,1	1,4	0,3	7,1	1,2
19	3,1	4,4	19,7	21,6	28,1	18,1
20	8,1	7,67	17,8	25,5	22,7	12
21	16,6	21,64	24,1	17,5	18,3	15,7
22	13,5	20,8	14,5	16,7	9,3	21,7
23	9,8	11	14	9,3	5,5	14,5
24	12,9	10,1	4,1	6,6	6,6	12
25	11,8	8,2	2,5	2,5	1,9	4,8
26 eller flere	23,9	15,1	1,9	0	0,5	0
Sum	100	100	100	100	100	100

Kilde: Utarbeidet av Trondheim kommunerevisjon på bakgrunn av tall fra TBRT

Tallene i tabell v10 angir vakter med prosentvis dekning av antall personer i vaktberedskap. For eksempel var det 18 personer på vakt i 7,1 prosent av tilfellene i 2024. I 28,1 prosent av tilfellene var det 19 personer på vakt, i 22,7 prosent av tilfellene var det 20 personer på vakt og i 18,3 prosent av tilfellene var det 21 personer på vakt. I sum var vaktberedskapen i 2024 under 22 personer i 76 prosent av tilfellene. Rød farge indikerer andel vakter der det har vært lavere bemanning enn forskriftskravet på 22 personer. Tabellen viser en utvikling der andelen i rød sone er økende og andelen i grønn sone er synkende fra 2020 til 2024. I første kvartal av 2025 var 47 prosent av vaktene bemannet lavere enn forskriftskravet.

⁹⁴ Tallene for 2025 er til og med 26.3.25

Vedlegg 3: Budsjett rammeendring 2024 og 2025

Utgangspunkt 2021-2023: Manglende lønns- og priskompensasjon utgjør 12,4 millioner kroner.

Budsjett 2024 har følgende rammeendringer:

Økning i rammer husleie nye brannstasjoner:	10,00 mill kr
Økning i ramme - husleie pga SWAP/KPI)	6,15 mill kr
Pris- og lønnsvekst 4,3 % for 2024	9,08 mill kr
<u>Effektiviseringskrav 0,003</u>	<u>- 0,61 mill kr</u>
SUM	24,62 mill kr

Inntreden Frøya kommune	14,00 mill kr

Feietjenesten

Rammeøkning (komp. lønn og pris – eff.krav)	1,03 mill kr
Inntreden Frøya	2,61 mill kr

Budsjett 2025 har følgende rammeendring:

Nytt årsverk forebyggende pga økt folketall	1,00 mill kr
Endring av husleie Rennebu brannstasjon:	4,50 mill kr
Økning i husleie 2024-2025	2,81 mill kr
Pris- og lønnsvekst 4,1 % for 2024-2025	8,60 mill kr
<u>Effektiviseringskrav 0,003</u>	<u>- 0,63 mill kr</u>
SUM	16,28 mill kr

Manglende kompensasjon lønns- og prisvekst for 2021-2023	2,50 mill. kr

Manglende kompensasjon pris og lønnsvekst 2023-2024	1,54 mill. kr

Inntreden Frøya kommune	14,52mill k
(effektiveringskrav Frøya 0,034 mill kr)	

Feietjenesten:

Rammeøkning, inkl Frøya (komp. lønn og pris – eff.krav)	1,36 mill. kr
Kompensasjon lønns- og pristigning 2021-2023	1,5 mill. kr

Oppsummert:

Det er gitt 2,5 mill. kr + 1,5 mill. kr i lønns- og priskompensasjon for de manglende 12,4 mill. kr. Det gjenstår 8,4 mill.kr hvis TBRT skal kompenseres for hele lønns- og pristigningen for perioden 2021-2023.

Merk at i forhold til størrelsen på de ulike budsjettene er feietjenesten kompensert relativt med en høyere andel (5,3 %) enn for beredskap, forebygging og administrasjon (0,9 %) i forhold til rammen.

Vedlegg 4: Notat fra TBRT om manglende kompensasjon for pris- og lønnsvekst

Merknad: Notatet ble sendt til Eierskapsenheten 23. august 2023 som en del av budsjettprosessen i 2024.

Til: Brann- og redningssjef

Fra: Økonomileder

Dato: 03.08.2023

BUDSJETT FOR TBRT IKS – KOMPENSASJON FOR PRIS- OG LØNNSVEKST.

I henhold til selskapsavtalen vedtar representantskapet selskapets årlige driftsramme. Grunnlaget for representantskapets behandling er styrets budsjettforslag. Tidlig i budsjettprosessen diskuteres styrets forslag til påfølgende års driftsramme med kommunedirektørene i deltakerkommunene.

Selskapsavtalen sier ingenting om hvordan deltakerkommunene skal kompensere selskapet for pris- og lønnsvekst.

På administrativt nivå mellom Trondheim kommune og TBRT IKS har det vært enighet om å bruke utviklingen i kommunal deflator slik den blir presentert i statsbudsjettet som utgangspunkt for å beregne kompensasjonen. Dette er i samsvar med hvordan avdelinger i Trondheim kommune kompenseres.

Statsbudsjettet legges fram for behandling i stortinget i månedsskiftet september/oktober. Den kommunale deflatoren som presenteres i statsbudsjettet på høsten er en antagelse om utviklingen i pris- og lønnsveksten for påfølgende år. Hva som blir den virkelige pris- og lønnsveksten, vet vi når revidert nasjonalbudsjett (RNB) blir presentert om lag 1 1/2 år etter antagelsen i statsbudsjettet. I årene fra selskapet ble opprettet 01.01.2008 og fram til og med 2019 har det i hovedsak vært samsvar mellom antagelsen om kommunal deflator presentert i statsbudsjettet og fasit presentert i RNB 1 1/2 år etterpå. Det betyr at selskapets kompensasjon for pris- og lønnsvekst i nevnte periode i sum har vært i samsvar med virkeligheten.

I budsjettet for 2020 ble kommunal deflator satt til 3,1 % - og kompensasjonen for pris- og lønnsvekst ble beregnet til kr. 5.214.640. Mot slutten av 2020 ble anslaget for kommunal deflator endret til 1,6 %, og i vedtak i representantskapet 16.12.2020 og 28.04.2021 ble derfor kr. 2.500.000 vedtatt tilbakeført selskapets deltakere. Den endelige kommunale deflatoren for 2020 – presentert i RNB - ble 1,0 %.

I RNB presentert i mai 2023 gis korrigerte tall for kommunal deflator for årene 2021 og 2022, samt nytt anslag for 2023: Anslaget for kommunal deflator brukt i statsbudsjettet – og i selskapets budsjett – har vært vesentlig lavere enn det RNB viser. Selskapet har ikke blitt kompensert for den motsatte situasjonen.

Hvis en bruker korrigert ramme for 2020 som utgangspunkt – så kan en beregne forskjellen mellom det selskapet har blitt kompensert for pris- og lønnsveksten, og det selskapet burde ha blitt kompensert.

Korrigert utgangspunkt for å beregne dette er kr. 170.700.000, og beregnet forskjell for 2023 vises i følgende tabell:

TBRT IKS - Brann- og redningstjenesten	2021	2022	2023
Kommunal deflator. Statsbudsjettet	2,7 %	2,5 %	3,7 %
Effektiviseringskrav	-0,3 %	-0,3 %	-0,3 %
Utgangspunkt for beregning av endring	170 700 000	174 796 800	178 642 330
Endring i TBRT budsjett	4 096 800	3 845 530	6 073 839
Ramme korrigert for deflator	174 796 800	178 642 330	184 716 169
Kommunal deflator. RNB 23	4,3 %	6,7 %	5,2 %
Effektiviseringskrav	-0,3 %	-0,3 %	-0,3 %
Utgangspunkt for beregning av endring	170 700 000	177 528 000	188 889 792
Endring iht RNB	6 828 000	11 361 792	9 255 600
Ramme korrigert for deflator	177 528 000	188 889 792	198 145 392
Beregnet forskjell i kompensasjon	2 731 200	10 247 462	13 429 223

I budsjettet for 2023 ble driftsrammen for selskapet økt med kr. 1.000.000 grunnet et ekstraordinært kostbart lønnsoppgjør med virkning fra 01.01.2023. Dette beløpet må trekkes fra. I 2023 fikk derfor TBRT IKS om lag kr. 12.400.000 mindre i ramme enn det selskapet burde ha fått hvis selskapet ble kompensert fullt ut for pris- og lønnsveksten.

Denne underfinansieringen på kr. 12.400.000 tar selskapet med seg inn i budsjettåret 2024.

I møtet med kommunedirektørene 10.05.2023 ble selskapets rammebehov for 2023 presentert i dokumentet «Handlings- og økonomiplan 2024 – 2027. Ramme 2024.». I sum ber TBRT IKS om at driftsrammen økes med kr. 12.100.000 til beredskapstjenesten og resten av det ekstraordinære lønnsoppgjøret i HTA kapittel 4. (Se kapittel 3.3 og 3.4).

Etter min vurdering er de forhold som beskrives i dokumentet virkningen av manglende kompensasjon for pris- og lønnsvekst. Vi ber om kompensasjon for virkningen, men vi burde kanskje hatt større fokus på årsaken: Den manglende kompensasjonen, og hvordan denne skulle ha vært beregnet og eventuelt korrigert.

Selskapet venter på innspill fra finansdirektøren i Trondheim kommune på dokumentet «Handlings- og økonomiplan 2024 – 2027. Ramme 2024.». Det kan derfor være en mulighet for at driftsrammen for 2024 blir økt for hele eller deler av beløpet. Men en kan også tenke seg en tilnærming der det f.eks. hevdes at selskapet allerede har fått driftsramme for 120 ÅV med brannkonstabler.

Slik jeg ser dette så burde prinsippene for hvordan TBRT IKS skal kompenseres for pris- og lønnsvekst uansett tas opp til behandling i selskapets styre og representantskap.

Knut Hellandsjø 03.08.2023

Trondheim brann og redningstjeneste
v/ Torbjørn Mehlsveen

Vår saksbehandler
Astrid Hølmo Fasting

Vår ref.
22/21290
oppgis ved alle henv.

Deres ref.

Dato
31.08.2022

Tilbakemelding etter dialogmøte med kommunedirektører TBRT

Trondheim kommune ber om en redegjørelse for hvordan selskapet har bearbeidet innspillet som ble sendt fra Trondheim kommune til TBRT den 16.juni i etterkant av dialogmøtet til kommunedirektørene.

Avslutningsvis i det oversendte innspillet ber Trondheim kommune om TBRT om å se på hvilke tiltak som er mulig å løse innenfor dagens ramme, og at selskapet legger frem en handlings- og økonomiplan som gir et lavest mulig behov for økning i tilskudd fra eierkommunene. Bakgrunnen for kommunens forespørsel er naturligvis at også kommunene har utfordringer ift den pågående budsjettprosess, og at det er viktig for Trondheim kommune og øvrige eiere at TBRT snur absolutt alle steiner for å holde kostnadene nede. På kort sikt handler dette om å se på synergier og innsparingsmuligheter i egen organisasjon. På litt lengre sikt handler dette om å oppnå en mer fair fordeling av beredskapskostnadene som TBRT tar, men som andre kommuner og tilgrensende brannetater/selskaper drar direkte nytte av. Likeså er vi opptatt av at det etableres god dialog gjennom de riktige organer ift at den risikoavlastning som brann- og redningsselskapene utgjør ift politi-etaten og spesialisthelsetjenesten kompenseres. Som et selskap av betydelig størrelse er vi opptatt av at TBRT tar en posisjon for slik dialog.

Behovet for rammetilskudd som Trondheim kommune har fått oversendt i forbindelse med handlings- og økonomiplanarbeidet nå i høst ser ut til å samsvare med forslaget som forelå før dialogmøtet, med unntak av husleieendring og lønns- og prisvekst.

Det overrasker en smule. Derfor ber vi altså om en redegjørelse ift hvordan selskapet har forholdt seg til de momenter Trondheim kommune tar opp i sitt brev, og som er nærmere redegjort for her.

TRONDHEIM KOMMUNE
Eierskapsenheten

Vår referanse
22/21290

Vår dato
31.08.2022

Med hilsen
Trondheim kommune

Olaf Løberg
finansdirektør

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Vedlegg:

Kopimottaker:

NOTAT

16.06.22

Innledning

Ramme 2022	209 787 256

Endringer i økonomisk ramme fra 2022 til 2023:

2.2.	Utvikling økonomi i beredskap 2016 - 2022	1 200 000
2.3.	Endring av husleie Oppdal og Rennebu kommuner	?
2.4.	Endring i kapitalkostnader - investeringer	2 600 000
2.5.	Endring i husleie - utvikling i SWAP og KPI	8 400 000
2.6.	Pris- og lønnsvekst 3,0 %	5 635 643
2.7.	Effektiviseringskrav 0,3 %	-563 564
Sum		17 272 079

Ramme 2023	227 059 335

Ramme 2022	209 787 256

Husleie 2022	-21 932 496

Ramme for beregning av kompensasjon for prisvekst, lønnsvekst og eff.krav	187 854 760

Pris- og lønnsvekst 3,0 %	5 635 643

Effektiviseringskrav 0,3 %	563 564

Innspill fra Trondheim kommune til foreslått ramme for TBRT for 2023

Utvikling økonomi i beredskap 2016-2022

Skjerpede krav i lov og forskrift gir økte kostnader for beredskap, og selskapet har gitt eksempler på ulike skjerpede krav som isolert sett gir økte kostnader med om lag 1,2 millioner kroner hvert år. Behovet for økt ramme til de skisserte tiltakene fremstår godt begrunnet.

Tiltakene er :

- Bemanning, ikke tallfestet
- Obligatorisk kursing av dykkeleder: om lag 100 000 kr/årlig
- Utdanning av 4 redningsdykkere årlig : økte driftskostnader om lag 500 000 kr/årlig

TRONDHEIM KOMMUNE

- Krav om godkjent instruktør for all vedlikeholdstrening for utrykningskjøring for deltidsmannskaper: økte driftskostnader om lag 100 000 kr/årlig
- Sandmoen øvingsfelt : økte driftskostnader om lag 500 000 kr/årlig

Det anbefales gjennomført en dialog med de øvrige brannvesener i regionen for å få til en medfinansiering der TBRT dekker et regionalt behov. Eksempelvis kan dette gjelde medfinansiering av faste driftskostnader knyttet til USAR, sjø- og luftdrone og brannbåt.

TBRT orienterer om at de hovedsakelig har håndtert effektiviseringskravet fra eiere gjennom kutt i drift for beredskap. Hvis finansieringen av beredskapsoppgaver ikke er tilstrekkelig for å kunne ivareta forskriftsmessige krav må dette gapet lukkes og de 1,2 millioner kroner ivaretas i handlings- og økonomiplan 2023-26. En slik lukking kan dels skje gjennom økte driftsinntekter, reduserte driftskostnader og økt overføring fra eierne. Det er en forventning om at selskapets styre gjør en vurdering av alle tre forhold før hele det foreslåtte beløpet belastes eierne.

Beredskap i brann- og redningstjenesten er strengt regulert gjennom lov- og forskriftskrav. Detaljerte krav kan redusere stedlig ledelse sitt handlingsrom til å bemanne og operasjonalisere egen organisasjon basert på lokale beredskapsvurderinger og en effektiv bruk av tildelte midler. Styret i selskapet anbefales derfor å ta initiativ til en dialog med sentrale myndigheter om dette. Trondheim kommune kan bidra i en slik dialog.

Endring av husleie i Oppdal og Rennebu kommuner

Høsten 2023 vil de nye brannstasjonene i Oppdal og Rennebu påbegynnes. Samlet kostnadsoverslag for prosjektene er 110 millioner kroner. Husleien for de nye brannstasjonene er estimert til ca. 8,8 millioner kroner. I dialogmøtet ble det indikert en oppstart for brannstasjonen på Oppdal mot slutten av året i 2023. Det vurderes derfor som ikke nødvendig å sette av vesentlig ramme til husleie for nye brannstasjoner i 2023, men det må ivaretas i planperioden.

Trondheim kommune ønsker å presisere at nye brannstasjoner bør ha en funksjonell, men nøktern standard. Kostnader som påløper ut over det som er en funksjonell og nøktern standard bør ikke belastes øvrige eiere gjennom husleien. Styret i TBRT bør ha fokus på dette når det inngås avtale om leiekontrakt.

Endring i kapitalkostnader investeringer

Beregnet minimumsavdrag for 2023 er beregnet til om lag kr. 10.500.000. Minimumsavdraget for 2022 er kr. 7.900.000. Dette gir en økning i kapitalkostnadene med kr. 2.600.000.

I 2022 er det planlagt investering i ny brannbåt som øker total lånegjeld og avskrivningsgrunnlag. Investeringer planlagt i resten av perioden er lavere, ref vedtatt handlings- og økonomiplan 2022-25.

Driftskostnader ved ny brannbåt bør søkes delt med øvrige brannvesen i regionen, eksempelvis Orkland, Verdal og Stjørdal som har aktivitet ved sjøen. Trondheim kommune mener investeringen i ny brannbåt bør avventes til avklaring om mulig sambruk og finansieringsbidrag/driftstilskudd er gjort.

Det bør avklares i selskapet hvordan beslutningsprosessen for nyinvesteringer skal synliggjøre økningen i driftskostnader og minimumsavdrag på en tydeligere måte for selskapet og eierne. Trondheim kommunes

TRONDHEIM KOMMUNE

utgangspunkt er at renter og avdrag må vurderes opp mot andre driftskostnader, og at investeringer dermed må vurderes opp mot behovet for å styrke operativ drift.

Endring i husleie - utvikling i swap og KPI

Dette kostnadselementet er regulert i selskapsavtalen gjennom husleiemodellen, og bør ivaretas i handlings- og økonomiplanarbeidet for 2023-26.

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt til grunn 3,0% i pris- og lønnsvekst. Kommunedirektøren i Trondheim tar utgangspunkt i at dette vil bli korrigert i høst når kommunal deflator blir klar.

Konklusjon

Trondheim kommune har vurdert innmeldte behov. Kommuneøkonomien er presset i handlings- og økonomiplanperioden, og det er ikke anledning til å unnta TBRT for de effektiviseringskrav som treffer kommunen. Samtidig må endringer i lov- og forskriftskrav hensyntas, samt minimumsavdraget som er regulert gjennom kommuneloven.

Trondheim kommune ber om at TBRT ser på hva som er mulig å løse innenfor dagens ramme, og legger frem en handlings- og økonomiplan for 2023 som gir et lavest mulig behov for økt tilskudd fra eierkommunene. Økte inntekter fra alarmabonnementer må synliggjøres i oppsettet.

Trondheim kommune ber selskapet se på en skisse til hvordan vi kan få til sambruk av ressurser som kan brukes på tvers av regionen i representantskapsmøtet i desember. Trondheim kommune ber også om at selskapet tar initiativ til en dialog med statlige myndigheter, med sikte på å oppnå en mer fleksibel ramme for brann- og redningselskapenes drift og finansiering av denne.

Vedlegg 5B: Budsjettdialog 2022 - svar fra TBRT

TILBAKEMELDING TIL TRONDHEIM KOMMUNE.

16.09.22

Trondheim kommune ber om en redegjørelse for hvordan selskapet har bearbeidet innspillet som ble sendt TBRT IKS den 16.juni - i etterkant av dialogmøtet med kommunedirektørene.

Dimensjonering av selskapet - lov- og forskriftskrav

Trondheim kommune skriver: «Beredskap i brann- og redningstjenesten er strengt regulert gjennom lov- og forskriftskrav. Detaljerte krav kan redusere stedlig ledelse sitt handlingsrom til å bemanne og operasjonalisere egen organisasjon basert på lokale beredskapsvurderinger og en effektiv bruk av tildelte midler. Styret i selskapet anbefales derfor å ta initiativ til en dialog med sentrale myndigheter om dette. Trondheim kommune kan bidra i en slik dialog.»

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) fastsatte 15. september 2021 ny forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene (brann- og redningsvesenforskriften). Forskriften trådte i kraft 1. mars 2022. Veileder til forskriften ble utgitt i mars samme år. En temaveileder i beredskapsanalyse ble ferdigstilt i mai 2022.

Som ett av mange brann- og redningsvesen ga TBRT IKS innspill til forskriften i høringsrunden.

Vi tror derfor at selskapet og våre deltakerkommuner må forholde seg til forskriften slik den foreligger i dag.

Ut fra krav beskrevet i brann- og redningsvesenforskriften, vil rekkefølgen i prosessen frem til at TBRT IKS er riktig dimensjonert og organisert, være følgende trinn:

1. Risiko- og sårbarhetsanalyse
2. Forebyggende analyse som bygger på punkt 1.
3. Beredskapsanalyse som bygger på punkt 1 og 2.
4. Dimensjonering av brann- og redningsvesen som er et resultat av punkt 1, 2 og 3.

Forskriften stiller krav om at TBRT IKS til enhver tid skal ha 18 mannskaper på vakt fordelt slik:

- 4 vaktlag med 4 mannskaper i hver
- 2 mannskaper i en støttestyrke for bemanning av tankbil og/eller høyderedskap.

Bystyret i Trondheim har – etter anbefaling fra TBRT IKS – vedtatt en dimensjonering med en minimumsbemanning på 21 mannskaper.

I tillegg til forskriftskravet på 18 mannskapet, sier vedtaket i bystyret at brann- og redningsbåten skal bemannes med 2 mannskaper, og at vaktstyrken skal ledes av en brigadeleder.

I dimensjoneringen er det også vedtatt at TBRT IKS skal ha 4 redningsdykkere på vakt til enhver tid. En del av selskapets brannkonstabler har tilleggskompetanse som redningsdykker. Det ene vaktlaget bemannes av brannkonstabler med slik kompetanse.

Hvis Trondheim kommune ønsker å øke handlingsrommet for TBRT IKS kan dette gjøres ved at minimumsbemanningen settes til forskriftskravet – og at brann- og redningssjef utover dette står fritt til å velge en bemanning som ivaretar beredskapen.

Regionale ressurser

Trondheim kommune skriver: *«Det anbefales gjennomført en dialog med de øvrige brannvesener i regionen for å få til en medfinansiering der TBRT dekker et regionalt behov. Eksempelvis kan dette gjelde medfinansiering av faste driftskostnader knyttet til USAR, sjø- og luftdrone og brannbåt.»*

Selskapet er allerede i en prosess om medfinansiering av regionale ressurser.

I etterkant av den store skogbrannen i Sverige i 2018 hvor mange trønderske brann- og redningsvesen deltok i slokkingen, ble samarbeidsorganet «Trønderbataljonen» etablert. Temaet medfinansiering ble bl.a. diskutert på sist avholdte møte 21. april i år.

Det er først og fremst en mer rettferdig fordeling av driftskostnadene til USAR og redningsdykking som kan være aktuelle å fordele på flere brann- og redningsvesen. Selskapets maritime kapasiteter, urban tauredningsgruppe og ansatte med kompetanse på farlig gods brukes i all vesentlighet innenfor selskapets eget ansvarsområde. Videre diskusjon om temaet skjer på møte i «Trønderbataljonen» i oktober.

De aller fleste kommunene i samarbeidet opplever – som Trondheim kommune – stadig trangere budsjettammer. Hvorvidt de andre kommunene - når saken skal behandles politisk - finner det riktig å prioritere et slikt samarbeid gjenstår å se.

Investeringer

Trondheim kommune skriver: *«Driftskostnader ved ny brannbåt bør søkes delt med øvrige brannvesen i regionen, eksempelvis Orkland, Verdal og Stjørdal som har aktivitet ved sjøen. Trondheim kommune mener investeringen i ny brannbåt bør avventes til avklaring om mulig sambruk og finansieringsbidrag/driftstilskudd er gjort.»*

Den nye brann- og redningsbåten skal dekke et beredskapsbehov i Trondheim kommune, og vil i all vesentlighet operere innenfor selskapets eget ansvarsområde. De kommunene som nevnes er allerede bemannet med nødvendige ressurser for å oppfylle brann- og redningsvesenforskriften. Vi har derfor liten tro på at kommunene vil se noen nytte av et slikt forslag til sambruk.

Investering i ny brann- og redningsbåt er vedtatt av representantskapet, og kontrakt om bygging av båten ble inngått 30. april i år.

Trondheim kommune skriver: *«Det bør avklares i selskapet hvordan beslutningsprosessen for nyinvesteringer skal synliggjøre økningen i driftskostnader og minimumsavdrag på en tydeligere måte for selskapet og eierne. Trondheim kommunes utgangspunkt er at renter og avdrag må vurderes opp mot andre driftskostnader, og at investeringer dermed må vurderes opp mot behovet for å styrke operativ drift.»*

«Handlingsregel for investeringer» - vedlegg 2 til selskapsavtalen - regulerer selskapets øvre ramme for investeringer, og hvordan økningen i kapitalkostnader skal finansieres.

Handlingsregelen sier at øvre ramme for investeringer er på 91 millioner 2019-kroner, og at beløpet skal reguleres årlig med kommunal deflator. TBRT IKS skal tilføres økt driftsramme for å kunne betjene økte kapitalkostnader inntil selskapet når taket for øvre låneramme.

«Handlingsregel for investeringer» ble utarbeidet av ei prosjektgruppe fra deltakerkommunene – der TBRT IKS var bisitter. Vedlegget – sammen med ny selskapsavtale – ble behandlet av selskapets styrende organer og deretter vedtatt av by- og kommunestyrene i deltakerkommunene.

En endring av handlingsregelen krever etter vår oppfatning samme behandling.

Budsjettprosessen

Trondheim kommune skriver: «Hvis finansieringen av beredskapsoppgaver ikke er tilstrekkelig for å kunne ivareta forskriftsmessige krav må dette gapet lukkes og de 1,2 millioner kroner ivaretas i handlings- og økonomiplan 2023-26. En slik lukking kan dels skje gjennom økte driftsinntekter, reduserte driftskostnader og økt overføring fra eierne. Det er en forventning om at selskapets styre gjør en vurdering av alle tre forhold før hele det foreslåtte beløpet belastes eierne.»

Selskapets styre vil i sin budsjettbehandling gjøre de vurderinger og tiltak som er nødvendig for å holde driftskostnadene innenfor tildelt ramme før det foreslåtte beløpet foreslås belastet eierne.

Vedlegg 6A: Revisjonskriterier - Brann- og redningstjenesten

Problemstilling: Ivaretar Trøndelag brann- og redningstjeneste det ansvar Trondheim kommune har i henhold til brann- og eksplosjonsvernloven?

a. Ledelse

Brann- og redningsvesenforskriften § 11, 3. og 4. avsnitt, stiller krav om at brann- og redningsvesenet som et minimum skal ledes av tre kvalifiserte personer i hele stillinger. Det skal være én leder av brann- og redningsvesenet, én leder av det forebyggende arbeidet og én leder av beredskapsarbeidet. Lederen av brann- og redningsvesenet skal ha en stedfortreder.⁹⁵

b. I hvilken grad har tjenestene en tilfredsstillende dimensjonering?

I bystyresaken om etablering av det interkommunale selskapet Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS fremkommer det at det overordnede målet er å få bedre tjenester i hele regionen, ikke å spare penger i forhold til dagens utgiftsnivå.⁹⁶ Følgende overordnede krav ble stilt:

- Bedre beredskap enn i dag
- Bedre forebyggende arbeid enn i dag
- Felles nytte av spesialressurser og kompetanse
- Sikring av de verdiene hver kommune legger inn i fellesskapet
- Billigere enn om hver kommune skal løse utfordringene hver for seg
- Tett kontakt med folk og myndigheter lokalt
- Tilstrekkelig kommunal styring og kontroll.

Dimensjonering av det forebyggende arbeidet

Brann- og redningsvesenforskriften trådte i kraft i 2022. Forskriften stiller følgende krav til dimensjonering av det forebyggende arbeidet i brannvesenet:⁹⁷

§ 8. Forebyggendeanalyse og krav til bemanning

Brann- og redningsvesenet skal utarbeide en forebyggendeanalyse på bakgrunn av

- a. risiko- og sårbarhetsanalysen etter forskriften § 7,
- b. oppgavene i brann- og eksplosjonsvernloven § 11 og forskrifter gitt i medhold av

---

⁹⁵ Brann- og redningsvesenforskriften § 11

⁹⁶ Bystyresak 31/07

⁹⁷ Forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene (FOR-2021-09-15-2755)

denne.⁹⁸

Forebyggendeanalysen skal identifisere hvilket personell og hvilken kompetanse som er nødvendig for å sikre et tilfredsstillende forebyggende arbeid.

Brann- og redningsvesenet skal ha personell til brannforebyggende arbeid etter forskrift 17. desember 2015 nr. 1710 om brannforebygging, og dette skal utføres med minst 0,1 årsverk per 1 000 innbyggere i ansvarsområdet.⁹⁹ I tillegg til personell til brannforebyggende arbeid gjelder krav til årsverk til leder for forebyggendearbeid, jf. forskriften § 11, og krav til tilstrekkelig bemanning ved feiing og tilsyn med fyringsanlegg etter forskrift 17. desember 2015 nr. 1710 om brannforebygging § 17.¹⁰⁰

Ut fra dette utleder vi følgende revisjonskriterier for dimensjonering av det forebyggende arbeidet:

- Brann- og redningsvesenet skal gjennomføre en forebyggendeanalyse som identifiserer hvilket personell og hvilken kompetanse som er nødvendig for håndtering av det forebyggende arbeidet, herunder bemanning ved feiing og tilsyn med fyringsanlegg.¹⁰¹ Forebyggendeanalysen skal oppdateres minimum hvert fjerde år.¹⁰²
- Brann- og redningsvesenet skal ha personell til brannforebyggende arbeid som utgjør minst 0,1 årsverk per 1 000 innbyggere i Trøndelag brann- og redningstjeneste sitt ansvarsområde.¹⁰³

Dimensjonering av beredskapsstyrken

Brann- og redningsvesenforskriften § 9 stiller krav til at det skal gjennomføres en beredskapsanalyse:

§ 9. Beredskapsanalyse

Brann- og redningsvesenet skal utarbeide en beredskapsanalyse på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsanalysen og forebyggendeanalysen, jf. forskriften § 7 og § 8. Beredskapsanalysen skal besvare i hvilken grad brann- og redningsvesenet er organisert, utrustet og bemannet til å håndtere den kartlagte risikoen og sårbarheten, jf. forskriften § 7.

Beredskapsanalysen skal identifisere og vurdere hvilke ressurser, som utstyr, personell og kompetanse, som er nødvendig for å kunne håndtere dimensjonerende hendelser på en tilfredsstillende måte.

---

⁹⁸ Dette gjelder blant annet forskrift om brannforebygging, som i § 17 angir krav til feiing og tilsyn med fyringsanlegg som del av det forebyggende arbeidet.

⁹⁹ TBRTs ansvarsområde omfatter de kommunene som er en del av samarbeidet i det interkommunale selskapet, jf. § 2 c i brann- og redningsvesenforskriften.

¹⁰⁰ Det er ikke spesifikke lovkrav til dimensjoneringen av feieavdelingen, kravet er at kommunen skal sørge for feiing ved behov.

¹⁰¹ Brann- og redningsvesenforskriften § 8, forskrift om brannforebygging § 17

¹⁰² Brann- og redningsvesenforskriften § 6

¹⁰³ Brann- og redningsvesenforskriften § 8

Vurderingen av antall personer i beredskapsstyrken, vaktberedskapen, antall vaktlag, reservestyrken og lokaliseringen av beredskapsstyrken, jf. forskriften § 13, § 15, § 16 og § 17, skal omfatte

- a. risikoen i ansvarsområdet
- b. kravet til utrykningstid
- c. oppmøtetiden for personellet som skal møte til førsteinnsats og videre innsats, og
- d. samarbeid med andre brann- og redningsvesen.

I brann- og redningsvesenforskriften §§ 13-18 stilles det følgende krav bemanning av beredskapsstyrken:

§ 13. Beredskapsstyrken

Brann- og redningsvesenets samlede beredskapsstyrke skal bemannes med minst 16 personer, der minst fire skal være kvalifiserte som utrykningsledere. Antall personer i beredskapsstyrken kan økes med grunnlag i beredskapsanalysen, jf. forskriften § 9.

Brann- og redningsvesenets beredskapsstyrke skal lokaliseres med grunnlag i beredskapsanalysen, jf. forskriften § 9. Alle tettsteder skal være dekket av hele eller deler av beredskapsstyrken. Beredskapsstyrken kan dekke flere tettsteder.

§ 14. Vaktlag¹⁰⁴

Et vaktlag skal bestå av minst én utrykningsleder og tre brannkonstabler.

Vaktlaget skal styrkes med ytterligere mannskap dersom det er forutsatt i byggesaken at beredskapen skal ivareta rømningsvei med høyderedskap.

Vaktlaget skal styrkes med ytterligere mannskap dersom kommunen har besluttet at tankbil skal dekke brann- og redningvesenets behov for slokkevann, jf. forskrift 17. desember 2015 nr. 1710 om brannforebygging § 21.¹⁰⁵

§ 15. Antall vaktlag

I tettsteder med 3 000 til 50 000 innbyggere skal det være minst ett vaktlag i vaktberedskap.

I tettsteder med 50 000 til 100 000 innbyggere skal det være minst to vaktlag i vaktberedskap.

I tettsteder med over 100 000 innbyggere skal det være minst tre vaktlag i vaktberedskap.

Deretter skal beredskapen økes med ett vaktlag i vaktberedskap for hver 70 000 innbyggere. Antall vaktlag i vaktberedskap etter 170 000 innbyggere kan fravikes med grunnlag i risiko- og sårbarhetsanalysen, forebyggendeanalysen og beredskapsanalysen, jf. forskriften § 7, § 8 og § 9.

§ 16. Reservestyrker for skogbrann og andre hendelser

Dersom brann- og redningsvesenets egne beredskapsstyrker ikke har tilstrekkelige

---

¹⁰⁴ I Trondheim har man både høyderedskap (lift/stigebil) og tankbil. Dette er omtalt i bystyresak 121/21 om ROS-analyse. Her ble beredskapsanalysen behandlet og dimensjonering av beredskapen vedtatt. Vedtaket var i henhold til det TBRT hadde lagt til grunn.

¹⁰⁵ Dette er også omtalt i bystyresak 121/21.

personellressurser til å håndtere innsatssituasjoner som kan inntreffe, herunder i områder hvor det er betydelig fare for brann i skog, skal brann- og redningsvesenet alene eller i samarbeid med andre brann- og redningsvesen sørge for å ha tilstrekkelige reservestyrker for skogbrann og andre hendelser. Behovet for reservestyrker skal fremgå av beredskapsanalysen, jf. forskriften § 9.

Reservestyrken skal øves for aktuelle oppgaver.

§ 17. Vaktberedskap

Brann- og redningsvesenets beredskapsstyrke skal være organisert i en vaktberedskap ut fra antall innbyggere i det største tettstedet i ansvarsområdet.

I tettsteder med inntil 3 000 innbyggere skal beredskapen som et minimum organiseres av deltidspersonell uten kontinuerlig vaktberedskap. I perioder hvor det ikke kan forventes tilstrekkelig oppmøte ved hendelser skal det opprettes kontinuerlig vaktberedskap.

I tettsteder med 3 000 til 8 000 innbyggere skal beredskapen som et minimum være organisert i vaktlag bestående av deltidspersonell i kontinuerlig vaktberedskap.

I tettsteder med 8 000 til 20 000 innbyggere skal beredskapen som et minimum være organisert i vaktlag bestående av heltidspersonell med kontinuerlig vaktberedskap på brannstasjonen innenfor ordinær arbeidstid. Utenfor ordinær arbeidstid kan beredskapen organiseres i vaktlag bestående av deltidspersonell med kontinuerlig vaktberedskap, men hvor utrykningsleder har brannvern som hovedyrke.

I tettsteder med mer enn 20 000 innbyggere skal beredskapen være organisert i vaktlag bestående av heltidspersonell med kontinuerlig vaktberedskap på brannstasjonen.

Dersom det er krav til ytterligere mannskap etter forskriften § 14, skal personell for høyderedskap og tankbil ha samme vaktberedskap som vaktlaget for øvrig.

Brann- og redningsvesenet skal uavhengig av kravene i andre til femte ledd sikre innsats i hele ansvarsområdet, og ha tilstrekkelig beredskap etter risiko- og sårbarhetsanalysen, beredskapsanalysen og kravet til utrykningstid.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap kan etter søknad dispensere fra bestemmelsen når særlige grunner foreligger og tilstrekkelig grad av beredskap kan opprettholdes.

§ 18. Krav til midlertidig forhøyet beredskap ved særskilt risiko

Brann- og redningsvesenet skal ha et system for å identifisere situasjoner hvor risikoen for branner og andre ulykker er vesentlig større enn normalt, og følge opp med nødvendig planverk for å sikre god håndtering av slike situasjoner, jf. forskriften § 10. Brann- og redningsvesenet skal innføre høyere beredskap dersom det er nødvendig, og sørge for at nødmeldesentralen holdes informert.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har utarbeidet en veileder til brann- og redningsvesenforskriften.¹⁰⁶ Her presiseres det i kapittel 1 at minstekravene til beredskap setter begrensninger for kommunenes selvstyre, og at analysene kan innebære et ressursbehov ut over minstekravene i lovverket:

"Minstekravene til blant annet bemanning og utrustning (kapittel 3) er også videreført og setter begrensninger for kommunens selvstyre. Minstekravene skal sikre at det i alle kommuner blir utført et minimum av brannforebyggende oppgaver, og at kommunene har en slagkraftig beredskapsstyrke med tilstrekkelig kompetanse og utrustning. Beredskapsstyrken skal kunne settes inn ved branner og andre ulykker innenfor kravene til utrykningstider (kapittel 4). Minstekravene i forskriften er satt på basis av generell risiko i forhold til tettsteder, innbyggertall og objekter med krav om innsatstid.

Alle kommuner må imidlertid vurdere om minstekravene til organisering og dimensjonering av brann- og redningsvesenet er tilstrekkelige. Kravet til risiko- og sårbarhetsanalyse er videreført, forebyggende- og beredskapsanalyse er løftet frem (kapittel 2). Dette for å bevisstgjøre kommunen og brann- og redningsvesenet om at det er analysene som skal danne grunnlaget for hvordan brann- og redningsvesenet skal organiseres, bemannes og utrustes. Konsekvensen av analysene kan blant annet innebære et ressursbehov utover minstekravene."

Ut fra dette utleder vi følgende revisjonskriterier for dimensjonering av beredskapsstyrken:

- Brann- og redningsvesenet skal utarbeide en beredskapsanalyse på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsanalysen og forebyggendeanalyse.¹⁰⁷
- Brann- og redningsvesenets samlede beredskapsstyrke skal bemannes med minst 16 personer, der minst fire skal være kvalifiserte som utrykningsledere.¹⁰⁸
- Et vaktlag skal bestå av minst én utrykningsleder og tre brannkonstabler.¹⁰⁹
- Vaktlaget skal styrkes med ytterligere mannskap dersom det er forutsatt i byggesaken at beredskapen skal ivareta rømningsvei med høyderedskap.¹¹⁰
- Vaktlaget skal styrkes med ytterligere mannskap dersom kommunen har besluttet at tankbil skal dekke brann- og redningsvesenets behov for sløkkevann.¹¹¹
- I tettsteder med over 100 000 innbyggere skal det være minst tre vaktlag i vaktberedskap. Deretter skal beredskapen økes med ett vaktlag i vaktberedskap for hver 70 000 innbyggere. Antall vaktlag i vaktberedskap etter 170 000 innbyggere kan fravikes med grunnlag i risiko- og sårbarhetsanalysen, forebyggendeanalyse og beredskapsanalysen.¹¹²
- I tettsteder med mer enn 20 000 innbyggere skal beredskapen være organisert i vaktlag bestående av heltidspersonell med kontinuerlig vaktberedskap på

---

¹⁰⁶ Forskriften trådte i kraft 1. mars 2022. Veiledningen ble utgitt i oktober 2022 og kan leses her: <https://www.dsb.no/lover/brannvern-brannvesen-nodnett/veiledning-til-forskrift/veiledning-til-forskrift-om-organisering-bemanning-og-utrustning-av-brann-og-redningsvesen-og-nodmeldesentralene/>

¹⁰⁷ Brann- og redningsvesenforskriften § 9

¹⁰⁸ Brann- og redningsvesenforskriften § 13

¹⁰⁹ Brann- og redningsvesenforskriften § 14

¹¹⁰ Brann- og redningsvesenforskriften § 14

¹¹¹ Brann- og redningsvesenforskriften § 14

¹¹² Brann- og redningsvesenforskriften § 15

brannstasjonen. Personell for høyderedskap og tankbil skal ha samme vaktberedskap som vaktlaget for øvrig.¹¹³

- Behovet for reservestyrker skal fremgå av beredskapsanalysen.¹¹⁴
- Brann- og redningsvesenet skal sikre innsats i hele ansvarsområdet, og ha tilstrekkelig beredskap etter risiko- og sårbarhetsanalysen, beredskapsanalysen og kravet til utrykningstid.¹¹⁵

c. Ivaretar Trøndelag brann- og redningstjeneste kompetansekravene?

Brann- og eksplosjonsvernloven angir krav til kvalifikasjoner og utdanning for brann- og redningspersonell.¹¹⁶

§ 18 a. Krav til kvalifikasjoner for brann- og redningspersonell

Brann- og redningspersonell skal ha de kvalifikasjonene som er nødvendige for å ivareta brann- og redningsvesenets oppgaver på en forsvarlig måte.

Departementet kan gi forskrift om krav til kvalifikasjoner og utdanning for å arbeide som brann- og redningspersonell i kommunene.

§ 18 c. Kommunenes ansvar for opplæring av deltidspersonell i brann- og redningsvesenet

Kommunene skal sørge for at deltidspersonell i brann- og redningsvesenet har fullført opplæring og kurs innen to år etter at de ble ansatt.

Brann- og redningsvesenforskriften kapittel 8 angir krav til opplæring og kompetanse.¹¹⁷

§ 37. Brannkonstabel¹¹⁸

Personell som skal arbeide som brannkonstabel i heltidsstilling, skal ha gjennomført yrkesutdanning i samsvar med kursplan for brannkonstabel heltid innen to år fra tilsetting.

Personell som skal arbeide som brannkonstabel i deltidsstilling, skal ha gjennomført yrkesutdanning i samsvar med kursplan for brannkonstabel heltid eller deltid innen to år fra tilsetting.

Personell i heltidsstilling som har påbegynt yrkesutdanning i samsvar med kursplan for brannkonstabel deltid før 1. mars 2022, og som har gjennomført yrkesutdanningen innen to år fra tilsetting, likestilles med yrkesutdanning som brannkonstabel heltid.

Personell i heltidsstilling som har påbegynt yrkesutdanning i samsvar med kursplan for brannkonstabel deltid 1. mars 2022 eller senere, skal gjennomføre supplerende kurs ved Brann- og redningsskolen innen tre år fra ansettelse.

---

¹¹³ Brann- og redningsvesenforskriften § 17

¹¹⁴ Brann- og redningsvesenforskriften §§ 9 og 16

¹¹⁵ Brann- og redningsvesenforskriften § 17

¹¹⁶ Kravene er omtalt i kapittel 3A i loven. De trådte i kraft 27.1.23.

¹¹⁷ [Flere paragrafer i dette kapittelet ble endret ved forskrift 12. 7.23 nr. 1268](#)

¹¹⁸ Endret ved forskrift 12.7.23 nr. 1268

§ 38. Feiing og tilsyn med fyringsanlegg

Personell med oppgaver innenfor feiing og tilsyn med fyringsanlegg etter forskrift 17. desember 2015 nr. 1710 om brannforebygging § 17, skal ha fagutdanning i henhold til fastsatt læreplan.

Lærlinger og praksiskandidater under fagutdanning kan utføre oppgaver som nevnt i første ledd, med forsvarlig opplæring og oppfølging.

§ 39. Operatør på nødmeldesentral¹¹⁹

Operatør på nødmeldesentral skal ha gjennomført yrkesutdanning i samsvar med kursplan for operatør innen to år fra tilsetting, og ha enten

- a. gjennomført yrkesutdanning i samsvar med kursplan for brannkonstabel heltid eller deltid, og utrykningsleder deltid eller heltid, jf. forskriften § 41, eller
- b. gjennomført forberedende yrkesutdanning i samsvar med kursplan for personell som ikke har brann- og redningsfaglig utdanning.

§ 40. Forebyggende personell¹²⁰

Personell med oppgaver innen brannforebygging skal ha gjennomført yrkesutdanning i samsvar med kursplan for forebyggende brannvern innen to år fra ansettelse, og ha enten

- a. universitets- eller høyskoleutdanning på bachelornivå,
- b. yrkesutdanning som brannkonstabel heltid eller deltid, og kurs for utrykningsleder deltid eller heltid, jf. forskriften § 41,
- c. fagutdanning i samsvar med læreplan fastsatt for personell som skal utføre feiing og tilsyn med fyringsanlegg, jf. forskriften § 38, eller
- d. annen relevant fagskole- eller fagutdanning.

§ 41. Utrykningsleder¹²¹

Personell som skal arbeide som utrykningsleder i heltidsstilling, skal ha gjennomført yrkesutdanning i samsvar med kursplan for brannkonstabel, jf. forskriften § 37, og kursplan for utrykningsleder heltid.

Personell som skal arbeide som utrykningsleder i deltidsstilling, skal ha gjennomført yrkesutdanning i samsvar med kursplan for brannkonstabel, jf. forskriften § 37, og kursplan for utrykningsleder deltid eller heltid.

§ 42. Leder av beredskapsarbeidet

Leder av beredskapsarbeidet skal ha gjennomført kurs i overordnet vaktberedskap og innsatsledelse, jf. forskriften § 44, innen to år fra ansettelse, og ha enten

- a. universitets- eller høyskoleutdanning på bachelornivå, eller
- b. være kvalifisert som utrykningsleder heltid, jf. forskriften § 41.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap kan etter søknad dispensere fra bestemmelsen når det foreligger særlige grunner.

---

¹¹⁹ Endret ved forskrift 12. juli 2023 nr. 1268

¹²⁰ Endret ved forskrift 12. juli 2023 nr. 1268

¹²¹ Endret ved forskrift 12. juli 2023 nr. 1268

§ 43. Leder av forebyggendearbeidet

Leder av forebyggendearbeidet skal ha gjennomført yrkesutdanning i samsvar med kursplan for forebyggende brannvern innen to år fra ansettelse, jf. forskriften § 40, og ha enten

- a. universitets- eller høgskoleutdanning på bachelornivå,
- b. kvalifikasjoner som utrykningsleder heltid, jf. forskriften § 41, eller
- c. minst to års erfaring som forebyggende personell, jf. forskriften § 40.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap kan etter søknad dispensere fra bestemmelsen når det foreligger særlige grunner.

§ 44. Personell i overordnet vaktberedskap

Personell i overordnet vaktberedskap skal være kvalifisert som leder av beredskapsarbeidet, jf. forskriften § 42, eller leder av forebyggendearbeidet, jf. forskriften § 43, og ha gjennomført kurs i overordnet vaktberedskap og innsatsledelse.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap kan etter søknad dispensere fra bestemmelsen når det foreligger særlige grunner.

§ 45. Leder av brann- og redningsvesenet¹²²

Leder av brann- og redningsvesen i ansvarsområde med mer enn 50 000 innbyggere skal ha gjennomført yrkesutdanning i forebyggende brannvern¹²³ og kurs i overordnet vaktberedskap og innsatsledelse, og enten ha

- a. høgskole- eller universitetsutdanning på masternivå, eller
- b. kvalifikasjoner som leder av brann- og redningsvesen i ansvarsområde med inntil 50 000 innbyggere, og minst fem års erfaring som leder av brann- og redningsvesen.

Yrkesutdanning i forebyggende brannvern og kurs i overordnet vaktberedskap og innsatsledelse skal gjennomføres snarest og senest to år etter ansettelsestidspunktet.

Stedfortrederen til leder av brann- og redningsvesen skal ha kvalifikasjoner enten som leder av forebyggendearbeidet eller som leder av beredskapsarbeidet.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap kan etter søknad dispensere fra bestemmelsen når det foreligger særlige grunner.

Ut fra dette utleder vi følgende revisjonskriterium om kompetanse:

- TBRT skal kunne fremvise oversikt over kompetanse og kompetansebehov hos brann- og redningspersonell.
- TBRT skal ha et system for opplæring og oppdatering av kompetanse.

---

¹²² Her gjengir vi kun kravene som gjelder for kommuner med mer enn 50 000 innbyggere.

¹²³ Krav om yrkesutdanning i forebyggende brannvern gjelder ikke leder av brann- og redningsvesen som er ansatt før forskriftens ikrafttredelsestidspunkt.

d. Har Trøndelag brann- og redningstjeneste tilgang til nødvendig utstyr og materiell?

Brann- og redningsvesenforskriften stiller følgende krav til utstyr til bruk ved brann og andre ulykker:

§ 19. Utstyr til bruk ved branner og andre ulykker

Brann- og redningsvesenet skal disponere egnet utstyr til å løse oppgavene som følger av brann- og eksplosjonsvernloven § 11, risiko- og sårbarhetsanalysen og beredskapsanalysen.

Brann- og redningsvesenet skal som et minimum ha egnet utstyr til slokke- og redningsinnsats ved branner, trafikkulykker og overflateredning ved ulykker i vann. Brann- og redningsvesenet kan inngå avtale med andre om bruk av slikt utstyr.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap kan gi pålegg om anskaffelse av nødvendig utstyr til bruk ved branner og andre ulykker.

§ 9. Beredskapsanalyse

Brann- og redningsvesenet skal utarbeide en beredskapsanalyse på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsanalysen og forebyggendeanalysen, jf. forskriften § 7 og § 8. Beredskapsanalysen skal besvare i hvilken grad brann- og redningsvesenet er organisert, utrustet og bemannet til å håndtere den kartlagte risikoen og sårbarheten, jf. forskriften § 7.

Beredskapsanalysen skal identifisere og vurdere hvilke ressurser, som utstyr, personell og kompetanse, som er nødvendig for å kunne håndtere dimensjonerende hendelser på en tilfredsstillende måte.

Ut fra dette utleder vi følgende revisjonskriterier for utstyr:

- Brann- og redningsvesenet skal disponere egnet utstyr til å løse oppgavene.¹²⁴
- Brann- og redningsvesenet skal som et minimum ha egnet utstyr til slokke- og redningsinnsats ved branner, trafikkulykker og overflateredning ved ulykker i vann.¹²⁵

e. Gjennomfører brannvesenet tilfredsstillende risikovurderinger?

Brann- og eksplosjonsvernloven stiller følgende krav:

§ 9. Etablering og drift av brannvesen

Kommunen skal sørge for etablering og drift av et brannvesen som kan ivareta forebyggende og beredskapsmessige oppgaver etter loven på en effektiv og sikker måte. Kommunen skal gjennomføre en risiko- og sårbarhetsanalyse slik at brannvesenet blir best mulig tilpasset de oppgaver det kan bli stilt overfor. Kommunen skal evaluere hendelser for å sikre kontinuerlig læring og forbedring av det forebyggende og beredskapsmessige arbeidet.

---

¹²⁴ Brann- og redningsvesenforskriften §§ 9, 19, jf. brann- og eksplosjonsvernloven § 11, risiko- og sårbarhetsanalysen og beredskapsanalysen.

¹²⁵ Brann- og redningsvesenforskriften § 19

Leder av brannvesenet og øvrig personell skal ha de kvalifikasjoner som er nødvendige når de skal ivareta brannvesenets oppgaver på en forsvarlig måte.

§ 10. Dokumentasjon og rapportering

Kommunen skal dokumentere at plikten etter § 9 første, annet og tredje ledd er oppfylt.

§ 13. Særskilte brannobjekter

Kommunen skal identifisere og føre fortegnelse over byggverk, opplag, områder, tunneler, virksomheter m.m. hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader på helse, miljø eller materielle verdier.

Brann- og redningsvesenforskriften stiller følgende krav til risiko- og sårbarhetsanalyse:

§ 7. Risiko- og sårbarhetsanalyse

Brann- og redningsvesenet skal fastsette formål med risiko- og sårbarhetsanalysen og rammer for risikovurderingsprosessen. Risiko- og sårbarhetsanalysen skal kartlegge og vurdere sannsynligheten for og konsekvensen av uønskede hendelser. Risiko- og sårbarhetsanalysen skal som et minimum omfatte

- a. risiko og sårbarhet innenfor ansvarsområdet til brann- og redningsvesenet
- b. risiko og sårbarhet utenfor ansvarsområdet som kan ha betydning for brann- og redningsvesenet
- c. hvordan ulike risiko- og sårbarhetsfaktorer kan påvirke hverandre, og
- d. brann- og redningsvesenets evne til å opprettholde egen virksomhet når det utsettes for en uønsket hendelse, og evnen til å gjenoppta virksomheten etter at hendelsen har inntruffet.

Brann- og redningsvesenet skal samordne sin risiko- og sårbarhetsanalyse med kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse, jf. sivilbeskyttelsesloven § 14.

Ut fra dette utleder vi følgende revisjonskriterier om risikovurderinger:

- Trøndelag brann- og redningstjeneste skal gjennomføre en risiko- og sårbarhetsanalyse.¹²⁶
- Risiko- og sårbarhetsanalysen skal som et minimum omfatte¹²⁷
  - risiko og sårbarhet innenfor ansvarsområdet til brann- og redningsvesenet
  - risiko og sårbarhet utenfor ansvarsområdet som kan ha betydning for brann- og redningsvesenet
  - hvordan ulike risiko- og sårbarhetsfaktorer kan påvirke hverandre, og
  - brann- og redningsvesenets evne til å opprettholde egen virksomhet når det utsettes for en uønsket hendelse, og evnen til å gjenoppta virksomheten etter at hendelsen har inntruffet.

---

¹²⁶ Brann- og eksplosjonsvernloven § 9

¹²⁷ Brann- og redningsvesenforskriften § 7

- Brann- og redningsvesenet skal identifisere og føre oversikt over byggverk hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader på helse, miljø eller materielle verdier.¹²⁸
- Brann- og redningsvesenet skal samordne sin risiko- og sårbarhetsanalyse med kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse.¹²⁹
- Brann- og redningsvesenet skal evaluere hendelser for å sikre kontinuerlig læring og forbedring av det forebyggende og beredskapsmessige arbeidet.¹³⁰

f. Gjennomfører Trøndelag brann- og redningstjeneste tilstrekkelig med tilsyn og brannforebyggende arbeid? Er det sammenheng mellom risikovurderingene og tilsynsaktiviteten?

Brann- og eksplosjonsvernloven stiller følgende krav:

§ 13. Særskilte brannobjekter

Kommunen skal identifisere og føre fortegnelse over byggverk, opplag, områder, tunneler, virksomheter m.m. hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader på helse, miljø eller materielle verdier.

Kommunen skal sørge for at det føres tilsyn i byggverk m.m. som nevnt i første ledd for å påse at disse er tilstrekkelig sikret mot brann. Tilsynet skal omfatte alle forhold av betydning for brannsikkerheten, herunder bygningsmessige, tekniske, utstyrmessige og organisatoriske brannsikringstiltak og forhold av betydning for gjennomføring av brannbekjempelse og øvrig redningsinnsats.

Kommunen skal overfor sentral tilsynsmyndighet kunne dokumentere hvordan tilsyn med byggverk m.m. som nevnt i første ledd, som kommunen eier eller bruker, er gjennomført, og hvordan eventuelle pålegg er fulgt opp.

Kommunen kan ved enkeltvedtak bestemme at det skal føres tilsyn med andre byggverk m.m. enn de som er omfattet av første ledd. Kommunestyret selv kan fastsette lokal forskrift om tilsyn med andre byggverk m.m. enn de som er omfattet av første ledd.

Forskrift om brannforebygging stiller følgende krav til kommunens forebyggende arbeid:

§ 15. Planlegging av det forebyggende arbeidet

Kommunen skal fastsette satsingsområder og planlegge samarbeid og tiltak for å redusere den kartlagte risikoen for brann på en effektiv måte. Satsningsområdene og tiltakene skal prioriteres og begrunnes.

§ 16. Gjennomføring av det forebyggende arbeidet

Kommunen skal gjennomføre tiltak i samsvar med planen for det forebyggende arbeidet og

---

¹²⁸ Brann- og eksplosjonsvernloven § 13

¹²⁹ Brann- og redningsvesenforskriften § 7, jf. sivilbeskyttelsesloven § 14

¹³⁰ Brann- og eksplosjonsvernloven § 9

på bakgrunn av hendelser, bekymringsmeldinger og lignende som gir ny kunnskap om risikoen for brann.

§ 18. Risikobasert tilsyn

Tilsyn etter brann- og eksplosjonsvernloven § 13 skal gjennomføres og prioriteres på bakgrunn av:

- a) risikoen for tap av liv og helse
- b) risikoen for tap av materielle og kulturhistoriske verdier
- c) risikoen for samfunnsmessige konsekvenser
- d) risikoen for brudd på forebyggende plikter
- e) effekten av tilsyn sammenlignet med andre brannforebyggende tiltak.

Forskrift om adgang til å føre tilsyn med bygninger og eiendommer i områder med tett trehusbebyggelse og i murgårder med trebjelkelag i Trondheim kommune gir kommunen rett til å drive forebyggende arbeid og tilsyn med disse type bygninger og eiendommer:¹³¹

§ 1. Formål

Den lokale forskriften skal bidra til å forebygge brann og redusere konsekvensen av brann i nærmere bestemte bygninger og områder som ikke omfattes av brann- og eksplosjonslovens bestemmelser om særskilte brannobjekter.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gir den lokale tilsynsmyndighet slik den følger av lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver, rett til å føre tilsyn med eiendommer i områder med tett trehusbebyggelse og murgårder med trebjelkelag.

§ 3. Definisjoner

Med tett trehusbebyggelse menes område gjennomgående med trehus oppført før 1925, der innbyrdes avstand mellom bygningene er under 8 meter og der bebyggelsen er ansett som verneverdig.

Med begrepet murgårder med trebjelkelag menes gårder på mer enn to etasjer, oppført i hultmur og med trebjelkelag, som hovedsakelig er oppført mellom år 1875 og år 1930.

§ 4. Tilsyn

Tilsyn er å påse at bestemmelser gitt i medhold i brann- og eksplosjonsvernloven med forskrifter følges. Tilsynet omfatter også eventuelle reaksjoner i etterkant. Formålet med tilsynet er å påse at lovens krav til brannsikkerhet er ivaretatt, samt at sannsynligheten og konsekvensen av brann i disse bygningene reduseres.

Ut fra dette utleder vi følgende revisjonskriterier om tilsyn og brannforebyggende arbeid:

- Brann- og redningsvesenet skal ha en plan for forebyggende arbeid i kommunen.¹³²

---

¹³¹ Forskrift om adgang til å føre tilsyn med bygninger og eiendommer i områder med tett trehusbebyggelse og i murgårder med trebjelkelag i Trondheim kommune (FOR-2020-11-19-2441).

¹³² Forskrift om brannforebygging § 15

- Brann- og redningsvesenet skal gjennomføre tiltak i samsvar med planen for det forebyggende arbeidet og på bakgrunn av hendelser, bekymringsmeldinger og lignende som gir ny kunnskap om risikoen for brann.¹³³
- Kommunen skal sørge for at det føres tilsyn i byggverk, opplag, områder, tunneler, virksomheter m.m. hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader på helse, miljø eller materielle verdier, for å påse at disse er tilstrekkelig sikret mot brann.¹³⁴
- Tilsyn skal gjennomføres og prioriteres på bakgrunn av:¹³⁵
  - a) risikoen for tap av liv og helse
  - b) risikoen for tap av materielle og kulturhistoriske verdier
  - c) risikoen for samfunnsmessige konsekvenser
  - d) risikoen for brudd på forebyggende plikter
  - e) effekten av tilsyn sammenlignet med andre brannforebyggende tiltak.
- Tilsynene skal omfatte alle forhold av betydning for brannsikkerheten.¹³⁶

g. Er det tilstrekkelig samhandling mellom Trøndelag brann- og redningstjeneste og kommunale og private aktører?

Brann- og redningsvesenets forskrift stiller følgende krav til samarbeid:

§ 5. Samarbeid

Brann- og redningsvesenet skal søke samarbeid med nødmeldesentralen, andre brann- og redningsvesen, politiet, helsetjenesten, Sivilforsvaret, relevante skogbruksaktører, industrivern, flyplass- og havariberedskap, veimyndigheter og andre samvirkeaktører¹³⁷ med sikte på en best mulig tjeneste for innbyggerne.

Brann- og redningsvesenet skal ved behov inngå avtaler med samvirkeaktører nevnt i første ledd, som legger til rette for å motta eller yte bistand. Avtalene skal også regulere fremgangsmåte ved anmodning om bistand.

Veilederen til forskriften sier at Brann- og redningsvesenet bør sørge for å ha etablert samarbeid med bygningsmyndigheten i kommunen slik at brannfaglige synspunkter som har betydning for beredskapen fremkommer i plan- og byggesaker.

Forskrift om brannforebygging stiller krav om:

---

¹³³ Forskrift om brannforebygging § 16

¹³⁴ Brann- og eksplosjonsvernloven § 13

¹³⁵ Jf. brann- og eksplosjonsvernloven § 13

¹³⁶ Brann- og eksplosjonsvernloven § 13

¹³⁷ Veilederen til forskriften presiserer at det er nødvendig at brann- og redningsvesenet samarbeider med alle aktuelle aktører for å gjennomføre oppgavene som følger av loven på en tilfredsstillende måte.

§ 19. Andre tiltak mot brann

Kommunen skal motivere og samarbeide med aktuelle aktører for at de skal bidra til å redusere sannsynligheten for og konsekvensene av brann.

Kommunen skal fremme brannsikkerhet gjennom kommunale og regionale planleggings- og beslutningsprosesser.

Kommunen skal bidra til å innhente og formidle kunnskap om:

- a) hvordan branner starter og sprer seg
- b) kjennetegn ved personer som omkommer eller blir skadet i branner
- c) kjennetegn ved byggverk og bygningsmiljø som blir involvert i branner
- d) hvilke forebyggende og beredskapsmessige tiltak som påvirker forløpet og utfallet av branner.

Forskriftens § 22 sier at det skal dokumenteres at pliktene er oppfylt.

Ut fra dette utleder vi følgende revisjonskriterier om samhandling mellom Trøndelag brann- og redningstjeneste og kommunale og private aktører:

- Brann- og redningsvesenet skal søke samarbeid med nødmeldesentralen, andre brann- og redningsvesen, politiet, helsetjenesten, Sivilforsvaret, relevante skogbruksaktører, industrivern, flyplass- og havariberedskap, veimyndigheter og andre samvirkeaktører med sikte på en best mulig tjeneste for innbyggerne.¹³⁸
- Brann- og redningsvesenet bør sørge for å ha etablert samarbeid med bygningsmyndigheten i kommunen slik at brannfaglige synspunkter som har betydning for beredskapen fremkommer i plan- og byggesaker.¹³⁹

---

¹³⁸ Brann- og redningsvesenforskriften § 5

¹³⁹ Veileder til brann- og redningsvesenforskriften fra DSB

Vedlegg 6B: Revisjonskriterier - Prinsipper for eierstyring

Kommunens prinsipper for eierstyring¹⁴⁰

Bystyret vedtar følgende prinsipper for eierstyring:

1. Kommunen skal gjennom aktiv eierstyring etablere og gjennomføre eierskapspolitikken og de selskapsspesifikke eierskapsstrategier, samt følge opp eierskapet gjennom dialogmøter, eierberetning og eiermøter.
2. Kommunen gir som eier langsiktige mål for selskapene og foretakene gjennom selskapsvise eierstrategier. Styret er ansvarlig for realisering av målene.
3. Trondheim kommune skal som hovedregel delta i og fremme eierinteressene i generalforsamling, representantskap og eiermøter.
4. Kommunen har forventninger til avkastning, utbytte og effektiv drift til selskap som opererer i et marked. For foretak eller selskap der det foreligger andre spesifikt definerte mål, vil forventninger til utbytte suppleres eller erstattes av andre mål.
5. Kommunen skal medvirke til at styret sørger for effektiv virksomhetsstyring og internkontroll.
6. Kommunen skal medvirke til at styret er komplementært med hensyn til kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets/foretakets egenart og kommunens formål med eierskapet.
7. Alle kommunens selskap med mer enn en ansatt ha minst en ansattrepresentant i styret.
8. Kommunedirektøren selv og revisjonsdirektør skal som hovedregel ikke sitte i styret der kommunen har en betydelig eierandel. Det er i kommunelovens kapittel 7 gitt bestemmelser om hvem som ikke kan sitte i styret for kommunale foretak, jf §§ 7-2 og 7-3.
9. Kommunen skal medvirke til at styrets godtgjøring er på moderat nivå, men fremme verdiskapningen i selskapene og fremstå som rimelig ut i fra styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og arbeidets kompleksitet.
10. Kommunen skal medvirke til å hindre kryssubsidiering.
11. Kommunens eierskap skal fremme samfunnsansvarlig forretningsdrift og bærekraftig samfunnsutvikling.

---

¹⁴⁰ Trondheim kommune, Eierskapsmelding del 1, 2016

KS-anbefalinger for eierstyring

KS Eierforum har laget 21 anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak.¹⁴¹ KS Eierforum mener at et aktivt eierskap er grunnleggende for en best mulig lokalpolitisk forvaltning av de samlede verdier og har direkte konsekvenser for selskapene, deres disponeringer og deres markedsposisjon. Samtidig vil et aktivt eierskap gi viktige signaleffekter overfor omverdenen og styrke kommunens omdømme. Ifølge anbefalinger fra KS er en grunnleggende forutsetning for en strategisk drift av selskapene at det foreligger en klar og presis eierstrategi for selskapene, hvor eiers forventninger til selskapet formuleres. Selskapsstrategien bør som en del av eiermeldingen revideres jevnlig. Nedenfor følger noen av KS sine anbefalinger:

Anbefaling nr 1: Velg selskapsform ut fra formål og behov. Hva eier ønsker å oppnå med selskapet bør fremkomme tydelig.

Anbefaling nr 4: Eierskapsmeldinger. Bystyret bør hvert år fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide eierskapsmeldinger.

Anbefaling nr 5: Revidere styringsdokumenter og avtaler jevnlig.

Anbefaling 6: Holde jevnlige eiermøter. KS anbefaler jevnlige eiermøter for å bidra til god kunnskap og dialog med selskapet. Eiermøtene er ikke lovregulert og er en uformell arena der det ikke skal treffes vedtak.

Anbefaling 7: Anbefalingen er at bystyret oppnevner sentrale folkevalgte som skal representere eierne.

Anbefaling 8: Sørge for bestemmelser om innkallingfrist til representantskapsmøter.

Anbefaling 9 - 12: Styreoppnevning. KS anbefaler at styret sammensettes kompetansemessig tilpasset selskapets behov. De bør ha forskjellig og supplerende kompetanse innen økonomi, organisasjon og markedet de skal operere i. KS anbefaler at eier gjør bruk av valgkomiteen når styremedlemmer skal velges, og at valgkomiteen har en dialog med styret før det fremmes forslag om styremedlemmer. Eier bør også tilstrebe kjønnsmessig balanse i styrene. Samt lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i selskapsstyrene

Anbefaling 15: Habilitetsvurderinger. KS anbefaler at det etableres faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter.

Anbefaling 16: Foreta en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv.

Anbefaling 18: Sørge for at selskapene melder seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon

Anbefaling 19: Sørge for at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften

---

¹⁴¹ <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/for-deg-som-folkevalgt/AnbefalingerEierskap2020.PDF>

Vedlegg 6 C: Revisjonskriterier - Økonomidelen

Kriteriene til økonomidelen følger av [selskapsavtalen](#) og [IKS-lovgivningen](#).

Økonomistyring fremgår av selskapsavtalen i punkt 6. Deltakerne sender et felles forventningsnotat til styret om kommende årsbudsjett innen 1. april. Selskapets budsjetttramme er endelig når det er vedtatt av representantskapet, men må revideres dersom det oppstår avvik mellom representantskapets vedtak og kommunestyrenes vedtak.

Selskapet er ansvarlig for å etablere gode rutiner for kontakt mellom selskapet og deltakerne i arbeidet med budsjett, økonomiplan og andre store beslutninger. Deltakerne har ansvar for å samordne budsjettprosesser vedrørende tilskudd til selskapet.

Selskapsavtalen har bestemmelser for størrelsen på låneopptak, for tiden innenfor en ramme for de samlede låneforpliktelser på 125 millioner 2023-kroner. Øvre låneramme korrigeres deretter årlig med kommunal deflator.

Etter IKS-lovgivningen skal eierne sørge for at selskapet har en skriftlig selskapsavtale og at det i avtalen fremgår de enkelte kommunene sin eierandel og økonomiske forpliktelser. Selskapet skal ha en økonomiplan og et budsjett skal være realistisk og fullstendig, og vedtatt av representantskapet. Videre skal styret se til at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål, selskapsavtale, økonomiplan og budsjett. Styret skal holde seg orientert om selskapets økonomi, samt se til at selskapets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Ved vesentlige budsjettmessig avvik skal styret straks gi melding til representantskapet. Styret skal samtidig foreslå endringer i budsjettet, selskapet skal bare ta opp lån som fastsettes i selskapsavtalen.

8 Litteraturliste

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, DSB (2022): Veileder til brann- og redningsvesenforskriften

<https://www.dsb.no/brann sikkerhet/brannberedskap/regelverk-prosedyrer-og-veiledning/v-eiledning-til-brann--og-redningsvesenforskriften/>

Forskrift om adgang til å føre tilsyn med bygninger og eiendommer i områder med tett trehusbebyggelse og i murgårder med trebjelkelag

<https://lovdata.no/forskrift/2020-11-19-2441>

Forskrift om brannforebygging

<https://lovdata.no/forskrift/2015-12-17-1710>

Forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene (brann- og redningsvesenforskriften)

<https://lovdata.no/forskrift/2021-09-15-2755>

Kommunal- og distriktsdepartementet Veileder for beregning av selvkost og gebyrforskrift i byggesaker

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/veileder-for-beregning-av-selvkost-og-gebyrfor-skrift-i-byggesaker/id2869042/?ch=1>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2020), Veileder til Selvkostforskriften.

Kommunal og moderniseringsdepartementets forklaringer til forskrift 11. desember 2019 nr. 1731 om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer, november 2020. Veileder H-2465

<https://www.regjeringen.no/contentassets/6833f61fe994424f84ce295bc99359e7/veileder-til-selvkostforskriften-til-utsending-nov20.pdf>

KS' anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll

<https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/for-deg-som-folkevalgt/AnbefalingerEierskap2020.PDF>

Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) <https://lovdata.no/lov/2010-06-25-45>

Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven)

<https://lovdata.no/lov/2002-06-14-20>

Meld. St. 16 (2023–2024), Brann- og redningsvesenet. Nærhet, lokalkunnskap og rask respons i hele landet

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-16-20232024/id3031003/?ch=1>

Trondheim kommune, 2022, Eierskapsmelding del 1 - revidering. Bystyret 19.05.2022, sak 23/22

Trondheim kommune, 2007, bystyresak 31/07

Trondheim kommune, 2007, bystyresak 132/07, Etablering av ny brannstasjonsstruktur i Trondheim kommune, 13.12.2007.

Trondheim kommune; Handlings- og økonomiplaner

<https://www.trondheim.kommune.no/tema/politikk-og-planer/budsjett-regnskap-og-rapporter/handlings-og-okonomiplan-budsjett/>

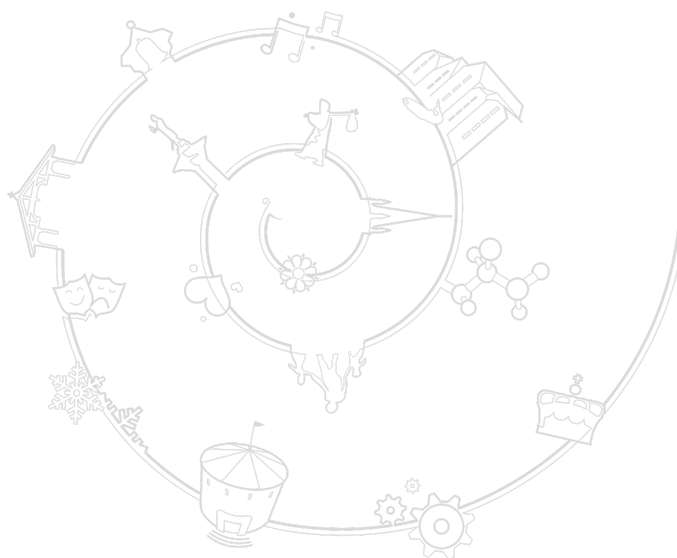
Trondheim kommunerevisjon
Postboks 2300 Torgarden
7004 Trondheim

www.trondheim.kommune.no/revisjon

April 2025

Forsidefoto: Trøndelag brann- og redningstjeneste

Layout: Kommunikasjonsenheten, ghl

Aktuelle artikler og rapporter for kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Oppdal kommune

Møtedato

03.09.2025

Saknr

30/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 24/191 - 11

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar opplæringssakene til orientering.

Vedlegg

Tar grep for å tydeliggjøre kommuneoverlegefunksjonens oppgaver

Funn fra tilsyn med personvernet i skolen

KS sine opptak fra debatter på Arendalsuka 2025

Forbedring og læring – NKRF på Arendalsuka

Bernt svarer – Muntlige henvendelser må noteres ned

Bernt svarer – En tilsatt i kommunen må tåle ubehagelig oppmerksomhet og kritikk for tjenestefeil

Bernt svarer – Varsler må tas alvorlig, men de må ikke druknes i uforholdsmessig omfattende granskinger

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har fått følgende dokumenter som del av sin opplæring:

- **Tar grep for å tydeliggjøre kommuneoverlegens funksjon.** En ny veileder fra Helsedirektoratet tydeliggjør oppgavene til kommuneoverleger. Målet er å styrke arbeidet med folkehelse og beredskap.
- **Funn fra tilsyn med personvernet i skolen.** Datatilsynet har gjennomført tilsyn med kommuners ivaretagelse av elevenes personvern i digitale læringsverktøy i skolen.
- **KS sine opptak fra debatter på Arendalsuka.** Lenker til KS sine debatter på Arendalsuka.
- **Forbedring og læring - NKRF på Arendalsuka.** Lenke til NKRF sine arrangementer på Arendalsuka
- **Bernt svarer - Muntlige henvendelser må noteres ned.** Er det brudd på god forvaltningsskikk hvis kommunedirektøren har etformøte med en interessent i forkant av et formelt møte med kommunensadministrasjon?
- **Bernt svarer - En tilsatt i kommunen må tåle ubehagelig oppmerksomhet og kritikk for tjenestefeil.** Kan saksbehandlere i kommunen kreve at det blir satt i gang varslingssaker etter reglene i arbeidsmiljøloven hvis de får krenkende karakteristikk fra politikerne?
- **Bernt svarer - Varsler må tas alvorlig, men de må ikke druknes i uforholdsmessig omfattende granskinger.** Hvem skal avgjøre varslingssaken hvis kommunedirektøren er inhabil. Og når blir kommunedirektøren inhabil?

Sekretariatet tar en kort gjennomgang av sakene. Kontrollutvalget kan ta sakene til orientering for sitt videre arbeid.

Tar grep for å tydeliggjøre kommuneoverlegefunksjonens oppgaver

Kommuneoverlegene ble navet i pandemihåndteringen lokalt. Koronakommisjonen pekte likevel på at mange kommuneoverleger manglet kapasitet og kompetanse. En ny veileder fra Helsedirektoratet tydeliggjør oppgavene til kommuneoverleger. Målet er å styrke arbeid med folkehelse og beredskap.

Knut Berglund, avdelingsdirektør for samfunnshelse i Helsedirektoratet.

Kommuneoverlegen er kommunens medisinskfaglige rådgiver. Flere, deriblant koronakommisjonen, mener at måten kommunene bruker rollen på gjør at den fremstår som utydelig og for ulikt praktisert. Dessuten er erfaringen fra pandemien at den var sårbar for overbelastning i krise.

Nå ønsker myndighetene å klargjøre og avgrense kommuneoverlegens oppgaver for å sikre at kommuneoverlegens kunnskap brukes til det beste for kommunene og befolkningen.

Det gjøres gjennom veilederen [Kommunens organisering av kommuneoverlegefunksjonen og samfunnsmedisinsk arbeid i kommunen](#).

– Kommunene har mye på plass, men det er et for stort spenn i hvordan kommuneoverlegen brukes. Veilederen skal bidra til at kommuneledelsen bruker kommuneoverlegens kompetanse som samfunnsmedisiner, spesielt til rådgivning innen folkehelse- og beredskapsområdet, sier Knut Berglund, avdelingsdirektør for samfunnshelse i Helsedirektoratet.

Fleksibel for kommunene

Mange kommuneoverleger har hatt et bredt spekter av oppgaver. Det kan omfatte alt fra administrasjon og ledelse av fastlegekontorer til krisehåndtering, beredskap, miljørettet helsevern og folkehelsearbeid.

– Alle kommuner er etter lovverket forpliktet til å ha en kommuneoverlege, men dette kravet kan møtes gjennom interkommunale samarbeid.

– Veilederen legger derfor til rette for fleksible løsninger der flere kommuner kan samarbeide om stillingen, sier prosjektleder Cato Innerdal, som er kommuneoverlege i Molde.

Kommunen har ansvar for å sikre at kommuneoverlegen har riktig

kompetanse og tilstrekkelig kapasitet til å utføre oppgavene. Mange kommuneoverleger er ansatt i deltid. Kommunens ledelse må vurdere om tilgjengeligheten og stillingsstørrelsen er tilstrekkelig til å dekke behovet, og de må planlegge hvordan kommuneoverlegens samfunnsmedisinske kompetanse skal brukes.

– Veilederen gir råd om hvordan kommunene kan planlegge og organisere funksjonen slik at kapasitet og kompetanse utnyttes best mulig, og slik at det samfunnsmedisinske arbeidet får kontinuitet og kvalitet over tid, sier Innerdal.

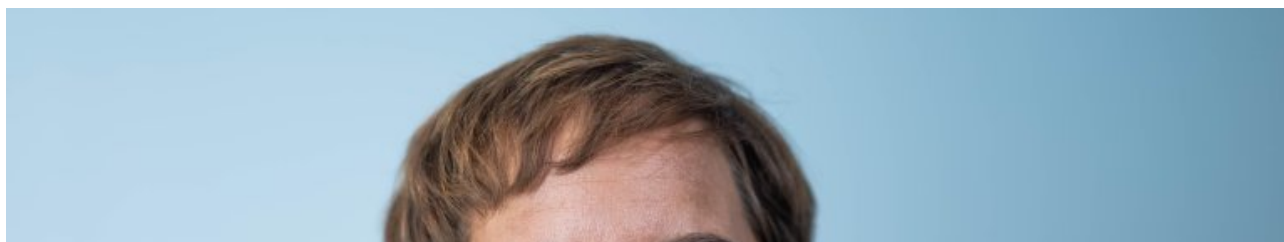
Cato Innerdal, prosjektleder og kommuneoverlege i Molde.

Til beste for befolkningen

Bettina Fossberg er kommuneoverlege i Lillestrøm og har kommet med innspill til den nye veilederen. Fossberg forsker på kommuneoverlegerollen og sier en tydeliggjøring er nødvendig.

– Kommuneoverlegerollen er spesiell på grunn av det store omfanget av lovpålagte

oppgaver som er tildelt rollen og som kommunen må ha kompetanse på. Likevel har mange kommuneoverleger hatt uklar rolleforståelse og følg seg usynlige i egen organisasjon før pandemien. Under pandemien opplevde mange å få et større nettverk i kommunen sin, noe som har bidratt til å styrke rådgiverrollen innenfor flere samfunnsmedisinske områder, sier Fossberg.

Kommuneoverlege Bettina Fossberg. Foto: Andreas Dalene, Lillestrøm kommune

Hun legger til at det er sårbart å være avhengig av relasjoner for å utøve rollen på en god måte, og mener veilederen, som vil gi tydeligere rammer og forventninger til rollen, er etterlengtet.

Fossberg tror at den også kan bidra til at den samfunnsmedisinske kompetansen blir brukt mer strategisk i hele organisasjonen.

– Vi kan gi råd om alt fra utvikling av veier, grøntområder og skolestruktur til sykdomsutbrudd, folkehelseiltak og samarbeid med frivilligheten. Derfor er det viktig å få gode strukturer rundt rollen så kommunene kan få kommuneoverlegens råd for å ta gode valg til beste for befolkningen, sier Fossberg.

4. juni arrangerer Helsedirektoratet webinar om den nye veilederen:

[Meld deg på webinar et her](#)

Først publisert: 13.05.2025

Siste faglige endring: 13.05.2025

[Til hovedinnhold](#)

Administrer cookies

Funn fra tilsyn med personvernet i skolen

Datatilsynet har gjennomført tilsyn med kommuners ivaretagelse av elevenes personvern i digitale læringsverktøy i skolen. – Vi ser at hundrevis av digitale læringsverktøy ikke blir vurdert godt nok, sier direktør Line Coll.

Denne våren gjennomførte vi brevtilsyn med 50 kommuner der tema var hvordan de ivaretar personvern ved bruk av digitale læringsverktøy i opplæringen. Det overordnede formålet med tilsynsarbeidet er å forbedre personvernet i skolen gjennom å lage relevant og praktisk veiledning for kommunene

Nå er samlerapporten klar. Blant hovedfunnene er at flere digitale læringsverktøy ikke vurderes av kommunene sentralt, men besluttes av rektor eller den enkelte lærer.

- Flere kommuner uttrykker et stort ønske om en sterkere koordinering og en nasjonal støttetjeneste for vurdering av personvernet i digitale læringsverktøy. Dette har vi tatt til orde for i mange år, sier Line Coll.

I tilsynsarbeidet vårt har vi lagt til grunn en forståelse av at digitale læringsverktøy omfatter både læringsressurser og læringsplattformer som brukes til undervisningsformål. Dette omfatter både betalte og gratisverktøy (f.eks. Google søk, digitale lærerbøker fra forlag, Strava, Campus Matte, youtube m.m.), applikasjoner som er installert lokalt i datasystemene (f.eks i iPader) og bruk av webapplikasjoner.

- Gratistjenester innebærer ofte en høy personvernrisiko ved at elevene eksponeres for reklame og selskapet samler inn personopplysninger til kommersielle formål. Barns personvern er under press, sier Coll.

Tilsyn og rapport

Tilsynsarbeidet bestod av to faser. I den første fasen gjennomførte vi en brevkontroll hvor kommunene ble bedt om å svare på spørsmål om etterlevelse av konkrete plikter etter personvernregelverket. I den andre fasen ble det gjennomført stedlige tilsyn med fire kommuner der formålet var å kontrollere etterlevelse av kommunens plikter i praksis. I samlerapporten (se lenger ned i artikkelen) oppsummerer vi funnene fra brevkontrollen og gir konkret og praktisk veiledning om kravene i personvernregelverket.

Noen hovedfunn fra brevkontrollene:

- Flere digitale læringsverktøy vurderes ikke av kommunen sentralt, men besluttes av rektor eller den enkelte lærer.
- Mange kommuner legger til grunn en for snever forståelse av hva en personopplysning er. Konsekvensen er at hundrevis av digitale læringsverktøy ikke blir vurdert og omfattes ikke av kommunens samlede oversikt over behandlingsaktiviteter.
- Mange kommuner har ikke egnede rutiner for å ivareta personvernet ved bruk av digitale læringsverktøy. Vi ser at gjennomføringen av disse forpliktelsene derfor ofte er vilkårlig og personavhengig.
- At et digitalt læringsverktøy har Feide-innlogging blir av mange kommuner oppfattet som at personvernet er ivaretatt. Kommunene er imidlertid selvstendig ansvarlig for å gjøre nødvendige vurderinger av personvernet.
- Mange kommuner har delegert teknisk ansvar til roller uten tilstrekkelig IKT-kompetanse, eksempelvis til lærere og rektorer.
- Kommuner som er en del av et interkommunalt IKT-samarbeid har i større grad skriftlige rutiner og kvalifiserte personer som utfører oppgaver av teknisk karakter.
- Det er lite bevissthet om problemstillingen knyttet til behandling av personopplysninger for leverandørenes egne formål. Et flertall av kommunene har derfor heller ikke iverksatt tilstrekkelige tiltak for å unngå dette.
- Det uttrykkes et stort ønske fra kommunene om at det etableres en sentralisert støttetjeneste for vurdering av personvernet i digitale læringsverktøy.

Anbefalte tiltak og veien videre

- 28 kommuner ga uttrykk for et stort ønske om at det etableres en sentralisert støttetjeneste for vurdering av personvernet i digitale læringsverktøy. Videre var det over 20 kommuner som skrev at de etterlyser veiledning, retningslinjer, praktiske eksempler og maler for å styrke deres eget vurderingsarbeid i kommunen.
- Det overordnede formålet med tilsynsarbeidet har vært å forbedre personvernet i skolen gjennom å lage relevant og praktisk veiledning for kommunene knyttet til arbeidet med personvern i skolen. Datatilsynet anbefaler sterkt at arbeidet med personvern i skolen samordnes og effektiviseres på nasjonalt plan i fremtiden. Vi mener det ikke er hensiktsmessig at hver kommune skal gjennomføre de samme vurderingene for hvert enkelt læringsverktøy som tas i bruk. Blant

anbefalingene fra Personvernkommisjonen i 2022 var en mer helhetlig politikk for sektoren og opprettelse av en nasjonal tjenestekatalog over godkjente, personvernvennlige læringsverktøy (regjeringen.no).

Last ned

Funn fra skoletilsynet: Samlerapport fra Datatilsynets brevkontroll med skolesektoren (pdf).

Pressekontakt

Janne Stang Dahl

Janne Stang Dahl

kommunikasjonsdirektør

Mobil:

(+47) 97 08 11 20

E-post:

janne@datatilsynet.no

Kristin Skolt

juridisk seniorrådgiver

Kontor:

(+47) 22 39 69 81

E-post:

krsk@datatilsynet.no

Publisert: 15.05.2025

Se direkte eller i opptak: rapportlansering med funn fra skoletilsynet

Du kan se rapportlanseringen direkte **torsdag 15. mai fra kl. 09.00.**

Vi vil også legge ut opptak i etterkant.

- [Gå til arrangementet](#)

KS sine opptak fra debatter på Arendalsuka 2025

Hentet fra KS sin nettside 26.08.2025, «Ønsker du å se opptak fra debattene våre på Arendalsuka»

Nedenfor finner opptak og lenker til de forskjellige debatter og arrangementer KS avholdt og deltok på under Arendalsuka

Det handler om mange av utfordringene i kommuneNorge, og handler om alt fra vikarbruk, avløp, skole, kraft og til kommunekommisjon

Lenke til tema og opptak:

https://www.youtube.com/playlist?list=PLKEY-nMmt7k_WmG6UgOliHW7kx0WOBL16

Hentet fra NKRF sin nettsiden 26.08.2025

M/F Kolbjørn III på vei inn til Arendal / Foto: Bjørn Bråthen

Forbedring og læring – også på Arendalsuka

Publisert 20.08.2025

Arendalsuka gikk av stabelen 11. – 15. august, med stort mangfold av arrangementer, stands og bidragsyttere. NKRF var til stede for å synliggjøre medlemmenes bidrag til forbedring, læring og utvikling i kommunene – helt i tråd med den nye kommunikasjonsstrategien. Se opptak fra arrangementene.

Arendalsuka ble første stopp på veien for å konkretisere kommunikasjonsstrategien. NKRF hadde satt sammen et panel som drøftet denne problemstillingen og hvordan medlemmenes jobb kan bidra til forbedring, læring og utvikling i norske kommuner.

Bidragsyttere var **Per Kristian Vareide** (daglig leder, Sørlandet Kommunerevisjon IKS), **Line Bosnes Hegna** (daglig leder, Vestfold, Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS), **Karl Eirik Schjøtt-Pedersen** (riksrevisor, Riksrevisjonen) og **Knut Berg** (assisterende statsforvalter, Statsforvalteren i Agder). **Rune Tokle** i NKRF var ordstyrer.

F.v.: Knut Berg, Line Bosnes Hegna, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og Per Kristian Vareide

Et gjennomgående tema var at kulturen i mottakerorganisasjonen er avgjørende for om revisjon bidrar til læring, eller om funn av feil bare resulterer i jakten på en «syndebukk».

Panelet fremhevet at forvaltningsrevisjon gir kommunene et godt faktagrunnlag, og at regnskapsrevisjon bidrar til riktig styringsinformasjon.

Dette kan være viktige bidrag i utformingen av kommunens politikk, men det fordrer at kontrollutvalg og kommunestyre har et aktivt forhold til sine roller i kontrollarbeidet. Noen ganger er det en utfordring at det bare er en fra kontrollutvalget som sitter i kommunestyrene, og at kontakten med kommunestyret blir for svak. Her kan sekretariatene bidra for å bevisstgjøre kontrollutvalgene.

- Her kan du se arrangementet i [opptak >>](#) (YouTube - åpnes i nytt vindu)

Nytt av året var at NKRF var med å arrangere en hel kommunedag, i samarbeid med Kommunalbanken, Framsikt og Norsk Kommunedirektørforum. Kommunedagen var satt sammen med et rikholdig program med aktuelle temaer for kommunal sektor. Alt fra geopolitikk, kommunekommisjonen, generalistkommunen, helsereform, arealforvaltning, makroøkonomisk analyse, valg og etiske dilemmaer i kommunene.

- Her kan du se alle arrangementene under "Kommunedagen" i [opptak >>](#) (Kommunalbanken - åpnes i nytt vindu)

NKRF hadde hånd om arrangementet som handlet om **etiske dilemma i kommunene**.

Rune Tokle ledet debatten om etiske dilemma i kommunene

Dagfinn Høybråten, som leder Kommunesektorens etikkutvalg, innledet dialogen. Etikkutvalget skal stimulere samtalen og ta opp de vanskelige samtalene. Etiske problemstillinger ligger i rommet mellom jus og moral, der man må veie for å finne ut hva som er gode beslutninger. Hva gjør man eksempelvis med gaver som innbyggerne kan ha glede av – og som binder kommunene på ulike måter?

- Her kan du se arrangementet "Kommunedilemma" i [opptak >>](#) (YouTube - åpnes i nytt vindu)

I tillegg til Høybråten, deltok **Per Kristian Vareide** (daglig leder, Sørlandet Kommunerevisjon IKS) og **Beate Skretting** (ordfører i Grimstad) i samtalen. Panelet snakket blant annet om forventningsgapet (mellom det som i sum innbyggerne forventer av kommuner og fylkeskommuner og det som er mulig å yte med de ressursene som er tilgjengelig) i et etisk perspektiv, og hvor viktig det er at ledelsen tar ansvar for å vise hva dette betyr i praksis.

F.v.: Dagfinn Høybråten, Per Kristian Vareide og Beate Skretting

BERNT SVARER

Bernt svarer: – Muntlige henvendelser må noteres ned

Er det brudd på god forvaltningsskikk hvis kommunedirektøren har et formøte med en interessent i forkant av et formelt møte med kommunens administrasjon?

Kommunestyret ba kommunedirektøren om å utrede mulighetene for kommunalt bidrag til en slik stadion. I tillegg ble kommunedirektøren bedt om å finne økonomiske muligheter for å rehabilitere kunstgressbaner i kommunen. Flere av disse er nedslitte og har, eller står i fare for, å måtte stenges av denne grunn.

I etterkant av dette kommunestyrevedtaket ble det holdt flere møter mellom kommunen og klubben. Her møtte kommunedirektøren sammen med andre administrativt tilsatte, blant annet fra idrettsseksjonen i kommunen.

Med dette som utgangspunkt la kommunedirektøren fram en sak for kommunestyret.

Det ble her foreslått at kommunen skulle gå inn i en opsjonsavtale, der fotballklubben skulle få tilbud om å kjøpe et område der dagens stadion ligger, til en pris på 34 millioner, noe som var vel en femdel av anslått verdi ifølge to uavhengige konsultentselskaper.

Fotballklubben skulle så få omregulere det aktuelle området til boligformål, for dernest å selge det videre til boligutviklere. Gevinsten for klubben ved salget skulle brukes til å finansiere et nytt stadion. De 34 millionene klubben skulle betale, skulle kommunen bruke til å rehabilitere kunstgressbaner.

I kritikk av denne avtalen ble det fremholdt at saksbehandlingen i kommunen ikke oppfylte kravene i kommuneloven og eller til god forvaltningsskikk.

Det ble vist til at utgangspunktet for administrasjonens forslag i saken var et møte mellom representanter fra administrasjonen i kommunen, deriblant kommunedirektøren, og Bodø/Glimt i februar.

Her ba daglig leder i klubben om 15 minutter alene med kommunedirektøren. Kommunedirektøren svarte: «Det går bra. Bestandig tid til Glimt». Kommunedirektøren opplyser at det ikke ble noe av dette formøtet, fordi daglig leder ikke rakk det.

SPØRSMÅL: Er dette korrekt og lovlig saksbehandling?

SVAR: Administrasjonens saksbehandling:

Når kommunedirektøren har en samtale som åpenbart skjer i forbindelse med, eller i forkant av behandlingen av en sak av stor viktighet og prinsipiell betydning, følger det av grunnleggende forvaltningsrettslige prinsipper at dette må dokumenteres, i form av internt notat der det opplyses om møtet og om det som fremkom i dette.

Dette er forutsatt av Sivilombudet i flere saker, og prinsippet om skriftlig dokumentasjon av all saksbehandling blir nå fastslått uttrykkelig i [§ 9 i den nye forvaltningsloven](#), der det understrekes at «Muntlige henvendelser, meddelelser og avgjørelser i en sak skal skrives ned av forvaltningsorganet hvis de inneholder nye opplysninger som har betydning for saksbehandlingen, eller som bør bevares for ettertiden».

Dette betyr at det følger av generelle krav til forsvarlig saksbehandling at direktøren må gjøre et notat om samtalen og det som ble anført i denne, som vedlegges saksmappen.

Behandling i kommunestyret:

I neste omgang oppstår spørsmålet om de folkevalgte har fått informasjonen de har krav på når saken behandles i kommunestyret.

Utgangspunktet er her at all relevant informasjon om administrasjonens saksbehandling må være tilgjengelig for de folkevalgte når skal ta stilling til en slik sak, og for allmennheten etter bestemmelsene om dokumentinnsyn i offentleglova og om åpne dører i kommuneloven. Opplysninger som kan være avgjørende for forhandlingsposisjonen, kan riktignok skjermes fra alminnelig innsyn, men da bare til forhandlingene er avsluttet, og når saken legges fram til vedtak i kommunestyret, må alle kortene på bordet der.

Hvis de folkevalgte ikke har fått fullstendig informasjon om grunnlaget administrasjonen innstilling, vil dette kunne medføre at kommunestyrevedtaket blir ugyldig fordi det er truffet på grunnlag av ufullstendige saksopplysninger.

SPØRSMÅL:

Klubbens ledelse inviterte ordfører og kommunedirektør med på to bortekamper i Europa, med en egenandel på 2.000 kroner per person. Dette takket de to nei til, men da bare til de konkrete invitasjonene, det ble tilføyd at to senere mulige kampdatoer «ser det mye bedre ut i min kalender». Både ordfører og kommunedirektør sier at om representanter fra kommunen skulle deltatt, så ville kommunen betalt de reelle kostnadene selv.

Bør ordfører og kommunedirektør ta imot slike invitasjoner? Er det kritikkverdig av klubben å komme med slike invitasjoner?

SVAR: Dette mener jeg er prinsipielt problematisk. Det skal ganske mye til før slike «good will»-oppmerksomheter anses som korrupsjon eller medfører inhabilitet, men uansett er slike «frynsegoder» etisk betenkelige og egnet til å

svekke omdømmet til kommuneadministrasjonen og ordføreren.

Som faglig leder med tilgang på juridisk hjelp, burde i alle fall kommunedirektøren se at det vil være ugreit å ta imot, eller medvirke til at det gis, gaver eller andre goder fra næringslivet til kommunalt tilsatte eller folkevalgte.

Også klubbledelsen burde nok sett at dette er betenkelig, men det er en ganske vanlig praksis at forretningsliv og organisasjoner prøver å bygge gode nettverk med politikere og administrasjon ved slike tilbud. Her har vi ikke andre rettsregler som begrenser privates handlefrihet enn bestemmelsene i straffeloven om korrupsjon, og der er vi vel klart nok ikke her.

Hentet fra Kommunal Rapport 26.08.2025

JUSS

***Bernt svarer:** – En tilsatt i kommunen må tåle ubehagelig oppmerksomhet og kritikk for tjenestefeil*

Kan saksbehandlere i kommunen kreve at det blir satt i gang varslings sak etter reglene i arbeidsmiljøloven hvis de får krenkende karakteristikk fra politikerne?

SPØRSMÅL: Jeg synes vi stadig oftere leser eller hører om konflikter mellom tilsatte i kommuneadministrasjonen og folkevalgte i kommunen, typisk der folkevalgte kommer med svært skarp kritikk og noen ganger sterkt krenkende karakteristikk av kommunedirektøren eller andre navngitte enkeltpersoner i administrasjonen.

Dette kan oppleves som svært belastende for arbeidsmiljøet for dem det gjelder.

Kan tilsatte saksbehandlere i kommunen kreve at det blir satt i gang varslingssak om dette etter reglene i arbeidsmiljøloven?

SVAR: Reglene i arbeidsmiljøloven om varsling har som grunnleggende målsetting å gjøre det mulig for arbeidstakere å sette fram kritikk mot forhold på sin arbeidsplass, uten å bli utsatt for gjengjeldelse på grunn av dette, se [§ 2 A- 1, nr. 1](#): «Arbeidstaker har rett til å varsle om kritikkverdige forhold i arbeidsgivers virksomhet uten å bli påført ulike former for negative reaksjoner»

I bestemmelsens nr. 2 er det så gitt eksempler på hva som kan være kritikkverdige forhold, blant annet «forhold som kan innebære uforsvarlig arbeidsmiljø». Spørsmål blir da for det første om slik urimelig kritikk eller ubehagelig omtale av tilsatte kan skape et «uforsvarlig arbeidsmiljø», dernest hva kommunen som arbeidsgiver kan eller har plikt til å gjøre for å beskytte tilsatte som blir utsatt for dette, og hvordan dette kan skje.

(i) Utgangspunktet: De folkevalgtes ytringsfrihet

I [Grunnloven § 100](#) fastslås at «Frimodige ytringer om statsstyret og hvilken som helst annen gjenstand er tillatt for enhver».

Begrensninger av denne ytringsfriheten kan bare gjøres ved «klart definerte grenser [...] der særlig tungtveiende hensyn gjør det forsvarlig holdt opp imot ytringsfrihetens begrunnelser».

Med dette utgangspunktet er det klart at tilsatte i kommunen som alminnelig regel må finne seg i bli kritisert både for hva de gjør og for hva de ikke gjør. Kritikk av hvordan tilsatte i offentlig forvaltning opptrer eller utfører sine tjenester, er en del av den demokratiske kontrollen med offentlig forvaltning.

Opplysninger om slike feil kan som alminnelig regel ikke underlegges taushetsplikt. Bestemmelsene om i taushetsplikt i forvaltningsloven er gitt for å beskytte borgerne som privatpersoner, ikke forvaltningen. En tilsatt i kommunen må tåle ubehagelig oppmerksomhet og kritikk for tjenestefeil, både påstander om svikt i utførelsen av pleie- eller omsorgstjenester og brudd på regler om veiledningsplikt, og på krav til god forvaltningsskikk, herunder om hensynsfull og hjelpsom opptreden i møte med borgerne.

(ii) Varsling etter arbeidsmiljøloven mot urimelig kritikk og krenkende omtale fra folkevalgte?

Krenkende utsagn og urimelige kritiske utspill kan være en stor belastning for den de er rettet mot, og dermed også for den tilsattes arbeidsmiljø. Det kan være rimelig og fornuftig at den som blir utsatt for dette, sier fra til sin arbeidsgiver, kommunen, om slike forhold. Men en slik melding vil ikke i seg selv være «varsling» etter arbeidsmiljøloven. Reglene i denne loven om varsling gjelder bare rett til å melde fra om «kritikkverdige forhold i arbeidsgivers virksomhet», og må altså dreie seg om forhold eller handlinger som arbeidsgiver kan holdes ansvarlig for.

Ansaret for å ivareta funksjonen som arbeidsgiver ligger etter [kommuneloven § 13–1](#) hos kommunedirektøren, «innenfor de instruks, retningslinjer eller pålegg kommunestyret eller fylkestinget gir».

Men dette omfatter ikke belastninger som skyldes forhold som verken kommunedirektøren eller kommunestyret har rådighet over eller kontroll med. Den enkelte folkevalgte opptrer ikke på vegne av kommunen, og er ikke «arbeidsgiver» etter loven. Kommunedirektøren og kommunestyret kan ikke holdes ansvarlig for hva folkevalgte gjør eller sier på egen hånd. Kritikk mot slike utsagn er dermed ikke «varsling» etter arbeidsmiljøloven, og går ikke inn under de særlige reglene i denne loven om slike klager.

(iii) Plikt for kommunedirektøren til å reagere overfor urimelig kritikk eller opptreden overfor tilsatte?

Kommunedirektøren kan altså ikke forby kritiske utsagn fra folkevalgte eller sette grenser som kan sies i offentlig debatt eller i andre sammenhenger om kommunalt tilsatte. Men som øverste leder for administrasjonen har kommunedirektøren et ansvar for å beskytte arbeidsmiljøet for sine underordnede, også mot urimelige belastninger ved uriktig eller klart urimelig kritikk mot hvordan de utfører sine arbeidsoppgaver.

For det første kan det være nødvendig å imøtegå direkte uriktige påstander i kritikken, om saksforholdet eller saksbehandlingen. Dernest vil det ofte være nødvendig å peke på at den tilsatte bare har fulgt gjeldende lov eller forskrift, eller har handlet i overensstemmelse med instruks fra overordnet ledelse eller fast praksis. En god leder skal ha omsorg for sine underordnede, og ansvaret stopper først på toppen. Hvis kommunedirektøren svikter her, kan det tenkes at den tilsatte sender varsel til kommunen om manglende vilje til å beskytte arbeidsmiljøet for de

tilsatte. I så fall har vi en varslingssak etter arbeidsmiljøloven, men nå med kommunedirektørens passivitet som tema. Særlig praktisk er dette likevel ikke.

(iv) Ordførerens og kommunestyrets rolle ved varsel mot kommunedirektøren

Som leder for den samlede kommuneadministrasjon etter kommuneloven § 13–1 er kommunedirektøren adressat for behandlingen av varsler etter arbeidsmiljøloven § 2 A-2 nr. 1. Kommunedirektøren skal etter lovens [§ 2A-3 nr. 1](#) «sørge for at varselet innen rimelig tid blir tilstrekkelig undersøkt»

Men hvis varslet angår kommunedirektøren selv eller saksforhold hen er personlig ansvarlig for, vil direktøren være inhabil ved behandlingen av varslingssaken. Kommunedirektøren vil etter [forvaltningsloven § 6](#) første avsnitt være «ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse» i saken», og i tredje avsnitt er det også fastsatt at «Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann.»

I en slik situasjon må avgjørelse om hvordan man skal forholde seg til en slik varsling treffes av kommunestyret selv eller noen kommunestyret har delegert dette til. Dette kan være formannskapet eller annet folkevalgt organ som et administrasjonsutvalg eller lignende, men det klart mest praktiske vil være at slik fullmakt – i den enkelte sak eller generelt – gis til ordføreren ved vedtak etter bestemmelsen i [kommuneloven § 6](#) fjerde avsnitt om at kommunestyret «kan selv gi ordføreren myndighet til å treffe vedtak i saker som ikke har prinsipiell betydning».

Det vil da være opp til ordføreren å vurdere varslet og eventuelt gå videre med saken til kommunestyret om hen mener det er grunn til det, eventuelt etter å ha innhentet en nærmere saksutredning fra en uavhengig faglig kompetent person om det aktuelle saksforholdet.

(v) Varslingsreglene – et vern for ytringsfrihet for tilsatte mot egen ledelse, ikke en ankeinstans i alle konfliktsituasjoner

Utgangspunktet for varslingsreglene i arbeidsmiljøloven er ønsket om å sikre arbeidstakeres rett til å fremsette kritikk mot forholdene ved egen arbeidsplass. Varslingsreglenes kjerne er vernet av arbeidstakeren mot negative reaksjoner mot slike ytringer. Hva som sies og gjøres av andre, er ikke tema her. Urimelig kritikk og reaksjoner mot kommunalt tilsatte fra andre enn egen ledelse kan bare møtes med fakta og argumenter, ikke med forbud eller sanksjoner. Dette gjelder også ytringer fra folkevalgte.

Her som ellers bør vi som velgere stille strenge krav saklighet og etterrettelighet i den offentlige debatt. Men forsøk på pakke dette inn i reglene om varsling i arbeidsmiljøloven, er en avsporing, og kan også tenkes brukt som middel for politisk eller administrativ ledelse på å begrense kritikk fra mindretallet.

Varsling er bare et rettslig regulert virkemiddel der det oppstår konflikter internt i kommuneadministrasjonen. Slike varsler må behandles på en ryddig og formelt korrekt måte, men hva dette innebærer i praksis, må vurderes fra sak til sak.

Verken arbeidsmiljøloven eller kommuneloven stiller krav om omfattende gransking og eksterne undersøkelser i alle varslingssaker. Det er kommunedirektørens – eventuelt ordførers – ansvar å ta stilling til hva som trenger en mer omfattende utredning og oppfølging, og hva som er tilstrekkelig.

Dette er vurderinger som kan overprøves i kontrollutvalget i innstilling til kommunestyret, og ved søksmål til domstolene. For mye og komplisert saksbehandling vil kunne være ikke bare en belastning for det kommunale styringsapparatet, meg også for en varsler, som blir stående som en hovedaktør i en langt mer krevende sak enn hen hadde tenkt seg. Unødig omfattende og krevende prosesser for behandling av alle former for varslingssaker fungerer i dag etter alt å dømme som vesentlig avskrekking for kommunalt tilsatte som ønsker å varsle om kritikkverdige forhold.

Hvem skal avgjøre varslingsaken hvis kommunedirektøren er inhabil. Og når blir kommunedirektøren inhabil?

Bernt svarer

PUBLISERT 03.06.2025 - 08:54

Bernt svarer

- Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

SPØRSMÅL: Vi ser stadig flere saker i media om «varslings» overfor både administrasjon, ordfører og folkevalgte, i kommuner og fylkeskommuner. Hva er egentlig et slikt varsel, hvem kan fremsette det, og hvordan skal det behandles?

SVAR: Vi finner bestemmelsene om varslings i kapittel 2A i arbeidsmiljøloven. Utgangspunktet er etter [§ 2A-1, nr. 1](#), at «Arbeidstaker har rett til å varsle om kritikkverdige forhold i arbeidsgivers virksomhet» og etter [§ 2A-4, nr. 1](#), at gjengjeldelse mot arbeidstaker som varsler i samsvar med reglene om dette i loven, «er forbudt».

Kjernen i disse reglene er den siste av disse to bestemmelsene; vern av retten til arbeidstakere å fremsette kritikk mot sin arbeidsgiver. Bak dette ligger erkjennelsen av at slikt vern er nødvendig for å få avdekket kritikkverdige forhold i både offentlige og private virksomheter. Her er det ikke bare varslene som må vernes; det er også muligheten for offentlig debatt og kritikk.

Rundt dette grunnprinsippet er det så utformet et ganske omfattende sett bestemmelser om hva som skal anses som varslings etter loven, og om hvordan arbeidsgiver skal behandle slike varsler. Min vurdering er at her har lovgiver konstruert en komplisert juridisk rebus, som både skremmer varslere fra å si ifra om kritikkverdige forhold, og som har ført til unødvendig mye merarbeid og kostnader for arbeidsgivere når de skal forholde seg til slike varsler.

Jeg skal ikke gå videre inn i dette temaet her, men for spesielt interesserte kan jeg vise til min artikkel «Varslingsrett i offentlig forvaltning» (i Integritet og ære: *festskrift til Henry John Mæland*. Gyldendal Norsk Forlag A/S 2019 ISBN 9788205509436. s. 559–573).

Så til noen sentrale problemstillinger som har vært oppe i media

(i) Hvem har rett til å varsle etter arbeidsmiljøloven?

Bestemmelsene om varsling i arbeidsmiljøloven handler om en rett for den som er «arbeidstaker», eller innleid arbeidstaker i virksomheten. I lovens § 1-8, nr. 1, er «arbeidstaker» definert som «enhver som utfører arbeid for og underordnet en annen». Det betyr at folkevalgte ikke har det særlige vern for sin rett til å varsle som er fastslått i denne loven, og det gjelder også de som er valgt til hel- eller deltidshonorerte verv, herunder ordfører eller utvalgsleder.

Ingen folkevalgte er *underordnet* ledelsen i kommunen, og de har dermed ikke noe særlig vern etter arbeidsmiljøloven mot «gjengjeldelse» på grunn av kritiske ytringer.

De folkevalgte verken har eller trenger et særlig vern av sin ytringsfrihet etter arbeidsmiljøloven, heller ikke ved kritikk av virksomheten i kommunen. De har den samme ytringsfriheten som alle oss andre etter [Grunnloven § 100](#); «Frimodige ytringer om statsstyret og hvilken som helst annen gjenstand er tillatt for enhver».

Ingen kan pålegge en folkevalgt taushet om faktiske forhold i kommunen eller å avstå fra å ytre seg kritisk om virksomheten der, hvis ikke det er tale om opplysninger med lovbestemt taushetsplikt. Uheldige uttalelser kan få politiske konsekvenser for den enkelte folkevalgte, typisk i form at tap av verv i utvalg eller styre ved at det foretas et ekstraordinært nyvalg av medlemmene eller lederen i dette. Bestemmelsene i kommuneloven om dette stiller ingen krav til begrunnelsen for nyvalget, heller ikke at dette ikke fremtrer som en «gjengjeldelse» på grunn av fremført kritikk.

Hvis kritikk «er egnet til å krenke en annens æresfølelse eller omdømme», kan den som føler seg krenket, etter [skadeserstatningsloven § 3-6a](#) saksøke den som har fremsatt det. Dette gjelder både for folkevalgte og for tilsatte i kommunen eller fylkeskommunen. Men denne begrensningen av ytringsfriheten gjelder ikke hvis ytringen «anses berettiget etter en avveining av de hensyn som begrunner ytringsfrihet» slik disse er beskrevet i denne bestemmelsens andre avsnitt.

Et slikt søksmål blir i alle fall en sak mellom den enkelte folkevalgte og den eller de enkeltpersoner som føler seg krenket, uten kommunen eller fylkeskommunen som part. Vervet som folkevalgt er et selvstendig tillitsverv for den enkelte. Ikke noe organ kan sette begrensninger i en folkevalgts ytringsfrihet, verken ved generelle regler eller ved enkeltstående instruks. Kommunen kan ikke holdes ansvarlig for uttalelser fremsatt av den enkelte folkevalgte på egne vegne, bare uttalelser som er vedtatt eller avgitt på vegne av kommunen eller fylkeskommunen.

(ii) Hva kan det varsles om?

I § 2A-1 angis tema for et varsel etter denne bestemmelsen som «kritikkverdige forhold i arbeidsgivers virksomhet». Med dette menes, sies det i bestemmelsens nr. 2, «forhold som er i strid med rettsregler, skriftlige etiske retningslinjer i virksomheten eller etiske normer som det er bred tilslutning til i samfunnet».

I fortsettelsen nevnes så en rekke eksempler på forhold som kan innebære brudd på slike normer, fordi de kan innebære ikke bare fare for liv eller helse og korrupsjon eller brudd regler om personvern, men også ulovlige vedtak («myndighetsmisbruk»), fare for klima eller miljø, eller uforsvarlig arbeidsmiljø.

(iii) Hvordan kan det varsles?

I § 2A-2 er utgangspunktet (nr. 1 og nr. 2) at arbeidstakeren kan velge mellom å varsle arbeidsgiver eller representant for denne, eller offentlig tilsynsmyndighet eller «annen offentlig myndighet».

I tillegg kan varsleren etter nr. 3 varsle eksternt til media eller offentligheten, hvis det er blant annet er tale om «kritikkverdige forhold som har allmenn interesse», noe nok ganske ofte vil være tilfelle når det er snakk om forhold i kommuneadministrasjonen.

(iv) Hva skal kommunen gjøre når det settes fram et varsel?

Et varsel etter arbeidsmiljøloven er ikke en formell klagesak etter forvaltningsloven som skal behandles etter de ganske detaljerte reglene om saksbehandling av såkalt «enkeltsvedtak», i forvaltningsloven – altså formelle avgjørelser om rettigheter og plikter for enkeltpersoner. Arbeidsgiver har bare plikt til å «sørge for at varselet innen rimelig tid blir tilstrekkelig undersøkt».

Ved et slikt varsel skal det i første hånd foretas en forvaltningsmessig vurdering av om det som fremkommer tilsier at gjøres nærmere undersøkelser med sikte på å ta stilling til om det skal settes i verk konkrete tiltak for å rette opp kritikkverdige forhold, og tjenestemessige reaksjoner overfor den eller de som måtte være ansvarlig for påviste kritikkverdige forhold. Om det er grunn til å sette i gang ved en slik sak, og hvor mye eller lite som i så fall skal gjøres, må vurderes helt konkret. Varsleren har ikke noe generelt krav på at kommunen setter i gang omfattende

undersøkelser. Det kommunens ansvar å vurdere om det fremkommer opplysninger som tilsier en mer inngående gransking.

Varsleren har heller ikke krav på å bli trukket inn i, og bli orientert om, den løpende behandling av varselet, eller på partsinnsyn i sakens dokumenter. Men det følger av generelle krav til forsvarlig saksbehandling at man i en slik situasjon har kontakt med varsler og ber om tilbakemeldinger på det faktagrunnlaget og de vurderingene som man til slutt blir stående ved om temaet i varselet. Og når slikt varsel er gitt, skal arbeidsgiver etter [§ 2A-3 nr. 2](#) «særlig påse at den som har varslet, har et fullt forsvarlig arbeidsmiljø», og om nødvendig «sørge for tiltak som er egnet til å forebygge gjengjeldelse» overfor varsler, i tråd med det absolutte forbudet i [§ 2A-4 nr. 2](#) mot «enhver ugunstig handling, praksis eller unnlatelse som er en følge av eller en reaksjon på at arbeidstaker har varslet».

(v) Hvem skal behandle og ta stilling til varselet?

Ansaret for å behandle og ta stilling til et varsel påligger altså «arbeidsgiver». Arbeidsgiver er her kommunen, noe som betyr at avgjørelse om hvordan man skal forholde seg til varselet, ligger hos kommunestyret hvis ikke annet følger av lov, organisasjonsplan eller delegeringsvedtak.

I [kommuneloven § 13](#) andre avsnitt er det så fastslått som alminnelig prinsipp at kommunedirektøren «skal lede den samlede kommunale eller fylkeskommunale administrasjonen, med de unntak som følger av lov, og innenfor de instruks, retningslinjer eller pålegg kommunestyret eller fylkestinget gir».

Det betyr at det er kommunedirektøren som har det overordnede ansvar for behandlingen av varsler, herunder for vurderingen av det som fremkommer. Kommunedirektøren kan etter omstendighetene overlate til en av sine underordnede å undersøke og utrede de forholdene det er varslet om, men må i siste omgang selv ta stilling til om det er grunn til å gå videre med saken og eventuelt hva som skal gjøres.

(vi) Inhabilitetsproblemer

I varslingssaker vil det ganske ofte oppstå inhabilitetsproblemer ved saksbehandlingen. Spørsmålet er om kommunedirektøren eller andre i administrasjonen er inhabile til å behandle og ta stilling til et slikt varsel.

Utgangspunktet er etter [§ 6 første avsnitt](#) at inhabilitetsreglene gjelder for den som skal «tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak». Et varsel om forhold i kommuneadministrasjonen er «forvaltningssak» som ansvarlig ledelse må ta stilling til og treffe en avgjørelse om.

Dette gjelder ikke bare der det blir spørsmål om å sette i gang mer inngående gransking av enkeltpersoners forhold og handlinger, men også der det raskt kan konstateres at varselet er grunnløst, enten fordi det ikke har noe faktisk grunnlag, fordi det klart nok ikke er tale om et kritikkverdig forhold, eller fordi det rett og slett ikke her noe å gjøre med kommunens virksomhet.

Noen ganger er varselet rettet mot kommunen eller fylkeskommunen og angår brudd på generelle krav til tjenesten, f.eks. når det kontrollsyste mer for økonomiforvaltningen eller brudd på bestemmelser i lov eller forskrift om tilgjengelighet eller nivå på tjenester til borgerne, f.eks. spesialundervisning eller sosial- og helsetjenester, eller arbeidsmiljøet for tilsatte.

Andre ganger er de knyttet til konkrete hendelser eller rettet mot enkeltpersoner, typisk ansvarlig ledelse for del av administrasjonen eller kommunedirektøren selv.

Felles for disse situasjonene er at adressat for den kritikken som fremsettes i varselet er konkrete personer. Spørsmålet blir dermed om den eller de som er gjenstand for denne, er inhabile til å forberede eller treffe avgjørelse i varslingssaken.

Dette må man ta stilling til før man setter i gang en videre vurdering av varselet. Vurderingstemaet vil på dette trinn i saken normalt være det som er angitt i [forvaltningsloven § 6](#) andre avsnitt; om det som anføres i varselet er «særegne forhold [...] som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet». Ved denne vurderingen må det også legges vekt på om det er reist inhabilitetsinnsigelse, men dette er ikke i seg selv avgjørende.

I [forvaltningsloven § 8](#) første setning har vi en regel om at «Tjenestemannen avgjør selv om han er ugild». Dette betyr ikke at denne vurderingen er avgjørende for om det foreligger inhabilitet; det er loven og ikke tjenestemannen som avgjør om det foreligger inhabilitet. Bestemmelsen er et pålegg til den det gjelder om å foreta en selvstendig vurdering av sin inhabilitet før hen overhodet starter saksbehandlingen av varselet.

Hvis dette kan være tvilsomt, eller noen har reist spørsmålet, skal den tilsatte etter samme bestemmelse «forelegge spørsmålet for sin nærmeste overordnede til avgjørelse». Denne vurderingen skal skje ganske raskt, basert på varslers fremstilling og den tilsattes kommentarer til denne. Hvis svaret er at det foreligger inhabilitet, må da saken straks overføres til en annen tilsatt som får ansvar for å forberede saken.

Selve avgjørelsen om inhabilitetsspørsmålet kan imidlertid etter [§ 6 tredje avsnitt](#) ikke overlates til «en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan». Så hvis etatssjefen er inhabil, må inhabilitetsspørsmålet sendes over til en annen avdeling eller kommunedirektøren før endelig avgjørelse treffes om dette.

Dette siste blir ekstra problematisk hvis det blir spørsmål om kommunedirektøren er inhabil. Da kan heller ikke noen annen som tilsatt i kommunen, treffe avgjørelse om direktøren er inhabil i varslingssaken. Det betyr at hvis det nødvendig – eller ønskelig – å få dette avklart, må avgjørelsen tas av noen utenfor kommunens administrasjon. I praksis vil dette måtte være ordfører, som kan basere sin avgjørelse av dette på saksforelegg fra noen i administrasjonen som ikke selv kan være inhabile, i tvilstilfeller supplert med en vurdering av spørsmålet fra en kompetent uavhengig jurist utenfor kommunen.

Alt dette kan gjøres rask og ganske enkelt, og saksbehandlingen av selve varselet kan ta til. Hvis det foreligger inhabilitet, må den videre saksbehandlingen overlates til tilsatte som ikke selv er inhabile. Hvis kommunedirektøren er inhabil, må ordfører ta ansvar for å treffe avgjørelse i selve varslingssaken, om nødvendig etter å ha innhentet en uavhengig faglig vurdering av spørsmålet i tillegg til saksforelegget fra underordnet administrasjon. Hvor mye eller lite som må gjøres av dette, er det da ordførers ansvare å ta stilling til.

Alt dette kan være ganske krevende øvelser, og et godt råd til kommuner der det kommer varsler, er her som ellers at man så langt mulig prøver å styre unna situasjoner der det kan bli spørsmål om inhabilitet.

Mange arbeidstimer og mye også helt urimelig kritikk, kan noen ganger spares ved ganske enkelt å flytte ansvaret for saksbehandling og avgjørelse av varslingssaker til noen andre enn den eller det som er gjenstand for kritikken, og om nødvendig få en uavhengig faglig vurdering man kan støtte seg på. Men her er det avgjørende viktig at man ikke faller i utredningsfellen, og tror at jo mer man innhenter av konsulentrapporter og eksterne undersøkelser, jo klarere blir saken.

Hvert varsel må vurderes for seg, og det er et ledelsesansvar å ta stilling til hvor omfattende saksbehandling det enkelte varsel fortjener. Varsler må tas alvorlig, men de må ikke druknes i uforholdsmessig omfattende granskinger og utredninger.

Her er det sunn fornuft, og ikke jussen, som må være avgjørende.

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Oppdal kommune

Møtedato

03.09.2025

Saknr

31/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

TI-&17

Arkivsaknr 25/316 - 3

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Vedlegg

Trafikklysmodellen

Saksopplysninger

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget kan ta tak i, eller diskutere om å få utredet en sak til et fremtidig kontrollutvalgsmøte. Da kan forslag om å sette opp saken fremmes i denne sak.

Eksempel på tema som kan tas opp:

- Deltagelse på kurs/konferanse
- Endring av møtedato e.l.
- Forhold i kommunen som medlemmene har behov for å drøfte
- Ønske om orientering knyttet til et saksområde fra kommunedirektør eller sekretariatet i et fremtidig møte
- Spørsmål knyttet til oppfølging av referatsaker/andre saker

Utvalgets medlemmer oppfordres til å si fra om de har noe til saken i starten av møtet.

Trafikklysmodellen

Sentrale spørsmål – «Trafikklysmodellen»	Ja	Delvis	Nei
Kryss på røde felt peker i retning av å ikke følge opp saken, mens kryss på grønne felt taler for å følge opp saken.			
Vedrører saken misnøye med et politisk fattet vedtak?			
Dreier saken seg om en klage på et enkeltvedtak som kommunen har fattet?			
Viser saken til lovbrudd, manglende etterlevelse av kommunale rutiner eller manglende oppfølging av kommunale vedtak?			
Viser saken til en risiko knyttet til system, rutiner, praksis i kommunen mer generelt innenfor et område?			
Dreier saken seg i hovedsak om en isolert hendelse?			
Er saken under annen behandling i et annet organ? (rettsapparat, sivilombud, statsforvalter, KOFA, klageorgan i kommunen, varslingskanal)?			
Er det annen naturlig behandlingsvei for saken (ref. organene nevnt over)?			
Kan saken, og sakens oppmerksomhet, bidra til at det stilles spørsmål om tilliten til kommunens saksbehandling av en type saker?			
Berører saken et tema som kontrollutvalget allerede har vurdert som aktuelt for oppfølging i sin risiko- og vesentlighetsanalyse?			
Foreligger området som et tema i plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eierskapskontroll?			
Kan en gjennomgang bidra til læring og forbedring?			
Bør saken prioriteres foran andre planlagte oppgaver?			

Kilder:

- *Henvelender til besvæ – eller begjær?* Artikkell i Kommunerevisoren nr. 4/21 av Bjørkelo, Løvlie og Fiksdal i Deloitte
- *Håndtering av henvelender til kontrollutvalget*, veileder fra Forum for kontroll og tilsyn, 2022

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Oppdal kommune

Møtedato

03.09.2025

Saknr

32/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

TI-&17

Arkivsaknr 25/316 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatsakene til orientering.

Vedlegg

Følgerebrev

Rapport etter forvaltningskontroll på landbruksområdet

Melding om politisk vedtak - nytt medlem kontrollutvalget

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har fått følgende dokumenter som referatsaker:

- Tilsyn i Oppdal kommune med landbruksforvaltningen. Vedlagt er et følgerbrev og en rapport.
- Melding om valg av nytt medlem i kontrollutvalget
- Konsek har en fagsamling for sine kontrollutvalg den 13. november på Scandic Hell, Stjørdalen. Programmet er ikke klart, men vi ber dere sette av dagen.

Kontrollutvalget kan ta referatsakene til orientering

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Vår dato:

22.05.2025

Vår ref:

2025/1073

Deres dato:

Deres ref:

2025/487 - 4

Oppdal kommune
Inge Krokanns veg 2
7340 OPPDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon
Odd Lutnæs Sakshaug, 74 16 80 87

Rapport etter forvaltningskontroll på landbruksområdet - Oppdal kommune

Vedlagte rapport er utformet med bakgrunn i Statsforvalterens observasjoner under kontroll i Oppdal kommune.

Kontrollen ble gjennomført 8. april 2025, etter varsel av 14. februar 2025.

Statsforvalterens funn er sortert i avvik og merknader. Som det framgår av rapporten, ble det registrert 9 avvik og 1 merknad.

Lukking av avvik

Vi ber om en redegjørelse innen 25. juni 2025 for de tiltak som er satt i verk for å rette opp registrerte avvik. Det bes om at også merknaden vi har registrert kommenteres.

Med hilsen

Anstein Lyngstad (e.f.)
underdirektør
Landbruksavdelingen

Odd Lutnæs Sakshaug
seniorrådgiver
Landbruksavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

1 7 ENDELIG RAPPORT - 2025

Kopi til:

KONSEK TRØNDELAGE IKS

Postboks 2564

7735

STEINKJER

E-postadresse:
sftlpost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse:
Strandveien 38, Steinkjer
Prinsens gt. 1, Trondheim

Telefon: 74 16 80 00
www.statsforvalteren.no/tl

Org.nr. 974 764 350

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Rapport etter forvaltningskontroll

Kontrollert kommune:	Oppdal kommune
Dato rapport:	22. mai 2025
Dato for kontrollmøte:	8. april 2025
Kontrollleder:	Odd Lutnæs Sakshaug
Gjennomført av:	Anstein Lyngstad Trude Larsen Anders Mona Gaute Arnekleiv Odd Lutnæs Sakshaug
Til stede fra kommunen:	Morten Johan Johansen (Kommunedirektør) – deltok på sluttmøtet Ane Hoel (Enhetsleder plan og forvaltning) - deltok på åpnings- og sluttmøtet Gro Aalbu (Fagleder landbruk, miljø og kultur) Hanne Kristin Bjørndal (Rådgiver landbruk) Anne Karin Botnan (Rådgiver landbruk)
Kontrollerte ordninger:	AR5 Miljøtilskudd i jordbruket Produksjonstilskudd og avløsertilskudd

1 Sammendrag

Rapporten er skrevet med bakgrunn i Statsforvalteren sin foreløpige rapport datert 4. april 2025, og Oppdal kommune sin tilbakemelding datert 25. april 2025. Rapporten beskriver de funn (avvik og merknader) som ble avdekket. I Oppdal kommune ble det konstatert 9 avvik og 1 merknad.

2 Generelt om kommunen

Tabellen under viser hvor mye midler Oppdal kommune forvaltet på de tilskuddsordningene kommunen hadde fått delegert myndighet fra staten i 2024:

Tilskuddsordning		Beløp (kr)	Antall vedtak
Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket	Utbetalt	150 685 671	182
Tilskudd til avløsning ved sykdom mm	Utbetalt	671 933	17
Skogfond *)	Utbetalt	95 955	11
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) - Skogkultur	Utbetalt	109 816	11
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) - veg	Utbetalt	0	0
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) - drift	Utbetalt	31 450	5
Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	Innvilget	2 747 352	49
Tilskudd til regionale miljøprogram (RMP)	Utbetalt	9 371 815	150
Tilskudd til drenering av jordbruksjord	Innvilget	291 011	10
Tilskudd til tiltak i beiteområder - planleggings- og tilretteleggingstiltak	Innvilget	1 035 187	19
Tilskudd til utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL)	Innvilget	852 036	16
SUM		165 892 226	470

*) Kun til skogkultur. I tillegg kommer skogfond til veier og andre formål.

3 Hjemmel for kontrollen

Hjemmel for kontroll er Reglement for økonomistyring i staten (ØR) § 15:

«Overordnede virksomheter skal ivareta kontroll med at underliggende virksomheter og enheter utenom statsforvaltningen som utøver forvaltningsmyndighet, utfører sine oppgaver på forsvarlig måte og i henhold til § 14». § 14 inneholder bestemmelser om internkontroll.

Kontrolloppgavene er gitt til Statsforvalteren i tildelingsbrev og hovedinstruksen fra Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

Statsforvalteren skal føre kontroll med kommunenes tilskuddsforvaltning er i samsvar med kravene i ØR § 15. Dette innebærer at vi skal kontrollere om kommunen i sin tilskuddsforvaltning på landbruksområdet har etablert systemer for god styring og kontroll, som sikrer at tilskuddsordningene forvaltes i samsvar med gjeldende landbrukspolitikk, og i samsvar med gjeldende lover og regler.

4 Grunnlag for kontrollen

Statsforvalteren er gjennom hovedinstruksen og tildelingsbrev bedt om å vektlegge kontroll for å sikre kvalitetsmessig god tilskuddsforvaltning. Utvelgelsen av kontrollobjekter er risikobasert. Samtidig står det i tildelingsbrevet at Statsforvalteren skal ha forvaltningskontroll i 20 % av kommunene hvert år.

Målet med kontrollen er å ivareta at midlene over jordbruksavtalen brukes til det formålet de er tiltenkt gjennom en målrettet og effektiv forvaltning. Kontrollen skal videre sikre at lover og regler overholdes, og at rettsikkerheten til søker ivaretas.

5 Gjennomføring av kontrollen

Varsel om kontroll ble gitt i brev av 14. februar 2025 og kontrollen ble gjennomført 8. april 2025.

Statsforvalteren har gjennomgått rutiner, søknader og andre aktuelle dokumenter knyttet til de kontrollerte ordningene.

Kommunene fikk i forkant av kontrolldagen tilsendt et egenvurderingsskjema som ble besvart og returnert Statsforvalteren før møtet.

Kommunen fikk oversendt en foreløpig rapport den 4. april 2025.

Den 8. april 2025 ble det gjennomført et møte med kommunen på rådhuset der involverte i kontrollen i kommunen og hos Statsforvalteren deltok. Det ble i møtet gjennomført en forvaltningsdialog rundt de svarene kommunen hadde gitt på egenvurderingsskjemaet. Foreløpig rapport ble også gjennomgått.

Kommunen ga skriftlig tilbakemelding på fakta i foreløpig rapport den 25. april 2025.

Foreløpig rapport og tilbakemeldinger fra kommunen er lagt til grunn for denne rapporten.

6 Kontrollområder

Tabellen under gir en oversikt over de avvik og merknader som ble avdekket under kontrollen:

Avvik er mangel på oppfyllelse av krav til forvaltningen av ordningen som er fastsatt i eller i henhold til

- reglement for økonomistyring i staten
- styrende dokumenter
- regelverket og/eller retningslinjer for ordningen

Merknad er forhold som ikke strider med krav, men der statsforvalteren finner grunn til å peke på behov for forbedringer.

Avvik og merknader som ble avdekket under kontrollen:	
Tilskuddsordning: Felles for kontrollerte områder	
Merknad 1	<u>Behov for å videreutvikle system for internkontroll</u> Fagområdet har samlet sine rutinebeskrivelser, retningslinjer og ROS-analyser i kommunens felles internkontrollsystem Compilio. Oppdal kommune har utarbeidet rutinebeskrivelser for de ordningene som er omfattet av denne kontrollen. Det er mye bra faglige innhold i rutinebeskrivelsene, og det ble på kontrolldagen gitt innspill til ytterligere forbedringer av rutinene. Forslagene gikk blant annet på påpekninger der rutinene ikke var i henhold til gjeldende regelverk, og etablert praksis ikke var i tråd med regelverket. Gjennom kontrollen er det avdekket at saksbehandlingen på produksjons- og avløsertilskudd i flere tilfeller ikke er i henhold til regelverket eller rutinebeskrivelsene. Det samme kan sies om forvaltningen av regionale miljøtilskudd. Det framstår som om kommunen på noen områder har lagt opp til en forvaltningspraksis som er i strid med gjeldende regelverk. Arbeidet med internkontroll skal tilpasses virksomhetens risiko, vesentlighet

	og egenart, og arbeidet med internkontroll vil være et løpende arbeid. Inn i arbeid med internkontroll vil det normalt inngå ROS-analyser, rutiner for implementering, dokumentasjon, oppfølging, rapportering og oppdatering. Vi mener, som nevnt, at kommunen har mye på plass i sitt system for internkontroll, men at det ser ut til å være mangler knyttet til implementering, oppfølging og rapportering. Det er viktig at rutiner og andre førende dokumenter holdes oppdatert til enhver tid og at de brukes. Dette gjelder uavhengig av tilskuddsordning. I forbindelse med kontrollen har også delegering av budsjettddisponeringsmyndighet (BDM) vært tema. Grunnlaget for delegeringen er forøvrig beskrevet i vårt årlige brev til kommuneneⁱ. Det er forventet at kommunen har rutiner for oppfølging av delegert BDM. Videre er det også forventet at kommunen har rutiner for å sikre at roller og tilganger endres når ansatte slutter eller går over i andre stillinger. Myndigheten følger den ansatte og ikke en stilling. Delegeringen av BDM må være for spesifiserte tilskuddsordninger for at den skal være funksjonell. Enkelte fagsystem, som Agros, inneholder flere tilskuddsordninger enn det vil være aktuelt å delegere budsjettddisponeringsmyndighet for. Det er også forventet at delegeringene må gås gjennom årlig for å fange opp endringer. Videre er det viktig at kommunen har rutiner for å sikre at roller og tilganger endres når ansatte slutter eller går over i andre stillinger. Myndigheten følger den ansatte og ikke en stilling. Kommunen viser til at de i sitt delegeringsreglement har delegert tilskuddsforvaltningen innen de ulike ordningene fra kommunestyret til kommunedirektør, videre til enhetsleder og til fagleder landbruk, miljø og kultur. Alle tre har rollen som endelig godkjenner i de ulike aktuelle fagsystemene. Kontrollen har vist at BDM ikke er delegert iht. de føringer som gjelder. Det skal foreligge delegert BDM på de som har en «endelig godkjenner» rolle i de ulike tilskuddsordningene, og ikke på fagsystemnivå.
Tilskuddsordning: AR5	
Avvik 1	<u>Mangelfull oppfølging av rutiner og gjennomføring for omklassifisering av markslag</u> Kommunens rutiner for kontinuerlig ajourhold av AR5 er ikke tilfredsstillende fulgt opp med hensyn til endring av markslag. Kommunen begrunner det med at de ikke har nok kapasitet til å følge opp at mye innmarksbeite er gjengrodd og skal defineres som skog.
Avvik fra	Rundskriv 2024-30 kap. 3.7 og 11.7 og FDV avtale
Frist for å lukke avviket	Innmarksbeite i løpet av 2025, deretter kontinuerlig ajourhold.

ⁱ Se f.eks. Brev datert 28.1.2025 fra Statsforvalteren i Trøndelag: «Forvaltning av statlige tilskuddsordninger på jordbruks- og skogbruksområdet i 2025 - Trøndelag»

Kommentar	Landbruksregisteret er kontrollkilden for alt areal som ligger til grunn for produksjonstilskuddet og miljøtilskuddet. Hvis arealtallene for en eiendom i Landbruksregisteret ikke er oppdatert, vil kontrollgrunnlaget for tilskuddet være feil. Det er derfor svært viktig at kommunen ajourholder arealressurskartet AR5, og sørger for at oppdaterte arealtall fra jordregister blir lest inn i Landbruksregisteret. Det er bra at kommunen siste året omklassifisert en del innmarksbeite til skog og således startet en prosess med å se på feil i arealtype innmarksbeite. Kommunen er ikke i mål med dette. Kommunen må øke innsatsen mot områder som søker produksjonstilskudd (PT) og regionalt miljøtilskudd (RMP). Datakilder som SR16 og ortofoto kan brukes mere for å avdekke og prioritere arealer som oppsøkes i felt og som grunnlag for arealklassifiseringen.
Tilskuddsordning: Regionale miljøtilskudd i jordbruket (RMP)	
Avvik 2	<u>Manglende vurdering av om vilkår for tilskudd er oppfylt</u> Det er innvilget tilskudd til tiltak hvor det ikke er dokumentert at vilkårene er oppfylt. Det gjelder ordningene «drift av bratt areal», «beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark», «beiting verdifulle jordbrukslandskap, innmark», «beiting av biologisk verdifulle arealer», «beiting av trua naturtyper», «spredning av husdyrgjødse om våren og eller i vekstsesongen» og «skjøtsel av automatisk freda kulturminne, beiting».
Avvik fra	Forvaltningsloven § 17, <i>utrednings- og informasjonsplikt</i> <i>«Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes.»</i> Rundskriv 2024-17, kap 5.5.2 Utrednings- og informasjonsplikt <i>«Forvaltningen har en utrednings- og informasjonsplikt «Av bestemmelsen fremgår det at forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Utgangspunktet er at dokumentasjonen det bes om i søknadsskjemaet er tilstrekkelig til at saksbehandler kan fatte vedtak i saken.</i> <i>Saksbehandler bør likevel innhente ytterligere dokumentasjon i tilfeller hvor det er grunn til å betvile opplysningene som er gitt eller behov for å undersøke enkelte forhold i saken nærmere».</i>
Frist for å lukke avviket	Søknadsomgangen 2025.
Kommentar	Vår vurdering er at det i enkelte av sakene (spesielt innenfor beiteordningene), er utbetalt uberettiget tilskudd som følge av at det er feil arealtype i AR5. Spesielt for arealtypen «innmarksbeite».

Avvik 3	<u>Mangelfull avkorting ved feilopplysninger</u> I svært mange søknader, der det er gitt feil opplysninger som kunne medført utbetaling av uberettiget tilskudd, er hovedreglene for avkorting ikke fulgt. I noen saker er avkorting ikke vurdert, i de aller fleste sakene er aktsomhetsvurderingen manglende eller mangelfull. I stedet for å følge hovedregelen for fastsetting av avkortingsbeløp så har kommunen laget egne normer for avkorting med beløp på kr 500, kr 1000, kr 2000 eller kr 5000. Kommunen har ikke skrevet noe om disse særegne avkortingsregler i sine rutiner. Kommunens rutinebeskrivelse sier: «Dersom det er forskjell mellom omsøkte verdier og verdier som kan godkjennes skal avkorting alltid vurderes. I forbindelse med vurdering av avkorting må det også gjøres en vurdering av søkers aktsomhet. Vurderingene som blir gjort gjøres i tråd med rundskrivet, og vurderingene må skriftliggjøres i søknaden». Kommunens egen rutinebeskrivelse blir ikke fulgt.
Avvik fra	<u>Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Trøndelag § 39 Avkorting ved feilopplysninger og fristoversittelse</u> «Dersom foretaket uaktsomt eller forsettlig har gitt feil opplysninger i søknaden som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskuddet for seg selv eller andre, kan hele eller deler av det samlede tilskuddet som tilfaller foretaket avkortes.» <u>Rundskriv 2024-17, kap 6.2.10: Avkorting ved feilopplysninger</u> «Der forvaltningen oppdager at en søker har gitt feilopplysninger i søknaden, skal saksbehandler alltid vurdere avkorting.» «Hovedregelen er at søkeren skal avkortes et beløp tilsvarende merutbetalingen. Saksbehandler må likevel alltid vurdere om det er rimelig og forholdsmessig å avkorte merutbetalingen i den enkelte sak, eller om avkortingsbeløpet bør settes høyere eller lavere.»
Frist for å lukke avviket	Søknadsomgangen 2025.
Kommentar	Oppdal kommune følger ikke hovedregelen for avkortingsbeløp i saker der det er gitt feil opplysninger i søknaden. Avkorting blir heller ikke vurdert i alle slike saker vurdert.
Avvik 4	<u>Manglende avkorting ved manglende gjødslingsplan</u> Det er hos foretak som i søknaden har oppgitt å ikke ha gjødslingsplan ikke blitt foretatt avkorting av det samlede tilskuddet. Kommune følger ikke egen rutinebeskrivelse.
Avvik fra	<u>Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Trøndelag § 38 Avkorting ved regelverksbrudd mv.</u> «Hele eller deler av det samlede tilskuddet kan avkortes dersom foretaket» «b. har brutt bestemmelser i forskrift 1. juli 1999 nr. 791 om gjødslingsplanlegging, eller ikke har ført journal over plantevernmidler som

	<i>foretaket har benytta på areala som det disponerer.»</i> <u>Rundskriv 2024/17, kap 6. Saksbehandling og avkorting.</u> <u>Kap 6.2.6 Normer for avkorting ved manglende eller mangelfull gjødslingsplan og journal over plantevernmidler.</u> <i>«Fordi RMP-tilskudd er et miljøtilskudd, skal brudd på dokumentasjonskravet medføre sterkere reaksjon enn det som er fastsett i forbindelse med produksjonstilskudd. Brudd på disse bestemmelsene bør derfor avkortes med høyere prosentsats i miljøtilskudd der det er tydelig sammenheng mellom brudd på dokumentasjonskravet og tiltaket enn for produksjonstilskudd. For RMP kan det avkortes inntil 100 prosent av det samlede tilskuddet dersom gjødslingsplan eller journal over plantevernmidler mangler i sin helhet, eller inntil 50 prosent for mangelfull gjødslingsplan eller journal over plantevernmidler.»</i>
Frist for å lukke avviket	Søknadsomgangen 2025.
Kommentar	Kommunen skriver at det ikke avkortes på grunn av at det er ny søker eller ny i landbruket. Dette er ikke i tråd med regelverket.
Avvik 5	<u>Mangelfull risikovurderingen for utplukk til kontroll</u> Utplukket av foretak til stedlig kontroll er ikke dokumentert å samsvare med risikovurderingene og prioriteringene gjort i kommunens dokument <i>«Kontrollplan risikobasert kontroll regionalt miljøtilskudd»</i> Risikovurderingen som er gjort i samme dokument er også mangelfull og ikke i henhold til økonomireglementets krav.
Avvik fra	<u>Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Trøndelag</u> <u>§ 37 Opplysningsplikt og kontroll</u> <i>«Søker av tilskudd plikter å gi alle opplysninger som kommunen, statsforvalteren og Landbruksdirektoratet finner nødvendig for å kunne forvalte ordningen.</i> <i>Kommunen, statsforvalteren og Landbruksdirektoratet kontrollerer at utbetaling av tilskudd er riktige.»</i> <u>Rundskriv 2024/17, kap 7.2 Økonomiregelverkets krav til kontroll av informasjon av tilskuddsmottakere.</u> <i>«Kontrollinnsatsen skal rettes mot søknadsopplysningene som kommunen vurderer det er størst risiko for feil ved. Kontrolltiltakene skal ha et rimelig omfang i forhold til nytten og kostnadene ved kontrollen – både for kommunene og mottaker av tilskudd. Dette sikrer effektiv og hensiktsmessig kontroll av tilskuddet.</i> <i>Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres på en tilfredsstillende måte, se punkt 7.3.1.</i> <i>Kontrollen skal baseres på en vurdering av risiko for feil ved søknadsopplysningene. Feil kan oppstå som følge av problemer med tolkning av tilskuddsvilkår, eller som følge av uregelmessigheter.»</i> Kommunens egen rutinebeskrivelse blir ikke fulgt.

Frist for å lukke avviket	Umiddelbart.
Kommentar	Kommunen sier i sine rutiner at det skal gjøres risikobasert kontroll. Risikoen for feilsøking i ulike ordninger er ikke vurdert, kun risiko av foretak (nye brukere, lenge siden kontrollert, mm.). Kommunens rutiner sier også at «kommunen skal skriftlig begrunne hvorfor den enkelte søknad er plukket ut til kontroll» og at denne begrunnelsen kan gjøres i arkfanen «notater» i eStil-RMP.
Tilskuddsordning: Produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning	
Avvik 6	<u>Manglende vurdering av vanlig jordbruksproduksjon.</u> Det er i noen søknader godkjent dyretilskudd selv om det ikke registrert avdrått.
Avvik fra	PT-forskrift § 2 Grunnvilkår: «Tilskudd etter forskriften kan gis til foretak som er registrert i Enhetsregisteret og som driver vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer med de dyreslag eller de vekstgruppene det søkes tilskudd for, slik disse gruppene til enhver tid er definert i medhold av jordbruksavtalen. [...]» Rundskriv 2024-29 Kommentarer til regelverk, § 2 Grunnvilkår. Rundskriv 2024-30 Forvaltningsansvar og saksbehandling, kap. 6 Saksbehandling
Frist for å lukke avviket	Søknadsomgangen 2025.
Kommentar	Det er et grunnleggende vilkår for å kunne motta tilskudd etter forskriften, at søker driver «vanlig jordbruksproduksjon». Vilkåret skal vurderes for hele søknadsåret under ett, og i lys av hva som er normalt for den enkelte produksjonen som vurderes.
Avvik 7	<u>Mangler ved kommunens avkortingspraksis.</u> Kommunen følger ikke egen rutinebeskrivelse. Hovedregelen for avkortingsbeløp er ikke fulgt, og det er ikke likebehandling mellom søkerne når det gjelder feilopplysninger og manglende gjødslingsplan.
Avvik fra	PT-forskrift § 7 Utmåling: «Tilskudd utmåles på basis av det dyretall og areal som hvert enkelt foretak disponerer og i samsvar med vilkår, satser, soner, definisjoner m.m. fastsatt i eller i medhold av jordbruksavtalen. [...]» § 11 Avkorting ved regelverksbrudd: «Dersom foretaket uaktsomt eller forsettlig driver eller har drevet sin virksomhet i strid med annet regelverk for jordbruksvirksomhet, kan hele eller deler av det samlede tilskuddet som tilfaller foretaket avkortes. Ved brudd på forskrift 1. juli 1999 nr. 791 om gjødslingsplanlegging skal tilskuddet avkortes. [...]» § 12 Avkorting ved feilopplysninger: «Dersom foretaket uaktsomt eller forsettlig har gitt feil opplysninger i søknaden som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskuddet for seg selv eller andre, kan hele eller deler av det samlede tilskuddet som tilfaller foretaket avkortes. Tilskuddet kan også avkortes dersom foretaket ikke overholder de frister som kommunen,

	<i>statsforvalteren eller Landbruksdirektoratet har satt for å kunne utføre sine kontrolloppgaver i medhold av § 10.»</i> Rundskriv 2024-30 Forvaltningsansvar og saksbehandling, kap. 6 Saksbehandling
Frist for å lukke avviket	Søknadsomgangen 2025.
Kommentar	Selv om avkortingsbestemmelsen er utformet som en «kan-bestemmelse», er det klare utgangspunktet at det skal avkortes hvis søker minst har vært uaktsom ved inngivelse av feilopplysninger, og dette har gitt eller kunne ha gitt en merutbetaling.
Avvik 8	<u>Endring av søknad til søkers gunst.</u> I noen søknader har kommunen endret opplysninger som har ført til at foretakene har fått utbetalt mer tilskudd enn omsøkt.
Avvik fra	Rundskriv 2024-30 Forvaltning og saksbehandling, kap. 6 Saksbehandling. Punkt 6.7.1 «Hvis søker har gitt en feilopplysning som gir en lavere utbetaling enn de faktiske forhold gir grunn for, er hovedregelen at saksbehandler ikke skal endre slik at godkjente opplysninger blir høyere enn det som er omsøkt. [...]»
Frist for å lukke avviket	Søknadsomgangen 2025.
Kommentar	
Avvik 9	<u>Mangelfullt risikobasert utplukk til kontroll og mangler ved varsel om kontroll.</u> Kontrollplanen viser at det er nye foretak og foretak der det er lenge siden forrige kontroll som er plukket ut til kontroll. Kontroll og saksbehandling viser at det ikke er størst risiko for feil hos disse foretakene. Varselet om kontroll mangler informasjon om søkers plikter, hvem som bør være med på kontrollen, søkers rettigheter og konsekvensene ved manglende samarbeid.
Avvik fra	PT-forskrift § 10 Opplysningsplikt og kontroll: «Søker av tilskudd plikter å gi alle opplysninger som kommunen, statsforvalteren og Landbruksdirektoratet finner nødvendig for å kunne forvalte ordningen. [...]» Rundskriv 2024-30 Forvaltningsansvar og saksbehandling, kap. 5 Kontrollplan.
Frist for å lukke avviket	Før behandling av søknader i 2026.
Kommentar	Kontrollplanen skal baseres på en vurdering av risiko for feil ved søknadsopplysningene. Feil kan oppstå som følge av problemer med tolkning av tilskuddsvilkår, eller som følge av uregelmessigheter. Kommunen må identifisere mulige risikoindikatorer i egen kommunen. Kommunene må ta

	hensyn til de maskinelle kontrollene, og identifisere gjenværende risiko. Kommunen bør vurdere innholdet i rapportene i utarbeidelsen av kontrollplanen og ved utplukk av søknader til kontroll. Det vil være hensiktsmessig å se på rapporter både fra inneværende søknadsår og fra tidligere søknadsår. Det kan være nyttig å filtrere og sortere kolonnene i rapportene for å finne søknader hvor det er høy risiko for at det kan være oppgitt feil søknadsopplysninger.

7 Avsluttende kommentarer

Kontrollen i Oppdal har avdekket flere forhold som understreker behovet for at kommunen følger opp arbeidet med internkontroll i organisasjonen. På kontrolldagen opplevde vi at ledelsen i kommunen ga uttrykk for vilje til å foreta nødvendige endringer, slik at praksis blir i tråd med gjeldende regler. Vi anbefaler at kommunens ledelse engasjerer seg i dette arbeidet.

Statsforvalteren har over lengre tid hatt dialog med kommunen for å sikre en endring i praksis slik at klassifisering av markslagene blir riktige. Statsforvalteren vil framover følge ekstra med på om kommunen følger reglene for klassifisering av innmarksbeite.

Oppdal kommune

Stab og støtte

Deres ref:
Vår ref: 2023/2846 - 20
Dato: 11.06.2025
Org.nr.: 964 983 003

BENTE MERETE PETERSEN SANDE

GORSETVEGEN 29
7340 OPPDAL

Vedtak Kontrollutvalget - valg av nytt medlem valgperioden 2023-2027

Kommunestyrets behandling av sak 49/2025 i møte 05.06.2025:

Vedtak

Kommunestyret innvilger søknaden til Inger-Lise Toftaker om fritak som medlem i Kontrollutvalget fra dagens dato og ut valgperioden 2023-2027.

Bente Merete Sande (Venstre) velges som nytt medlem i Kontrollutvalget fra dagens dato og ut valgperioden 2023-2027.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket, jf. forvaltningsloven § 28. Klagefristen er tre uker fra du har mottatt vedtaket. Begrunnet klage sendes fra din digitale postkasse eller via kontaktskjema på hjemmesiden.

Med hilsen

Ida Midttun Mjøen
leder arkiv og kommunikasjon

Dokumentet er elektronisk og sendes derfor uten signatur.

Kopi til:

INGER LISE TOFTAKER

Slepphaugråket 65

7340

OPPDAL

KONSEK TRØNDELAG IKS

Postboks 2564

7735

STEINKJER

Godkjenning av dagens møteprotokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Oppdal kommune

Møtedato

03.09.2025

Saknr

33/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

TI-&17

Arkivsaknr 25/316 - 4

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 03.09.2025, godkjennes.

Saksopplysninger

Møteprotokollen går gjennom i møtet slik at protokollen er i samsvar med kontrollutvalgets oppfatning.

Utvalget oppfordres deretter til å godkjenne møteprotokollen